

Revista ECONOMICA

CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ȘI SOCIALE — INSTITUTUL CENTRAL DE CERCETARI ECONOMICE

**METALUL —
GOSPODĂRIȚ
ȘI
VALORIFICAT**

**CÎT MAI
EFICIENT**

biblioteca Jud. Huned. Bașta
SALA DE LECTURĂ

Sub semnul unității de nezdruccinat a întregii noastre națiuni în jurul partidului,
al secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu

POPORUL ROMÂN A SĂRBĂTORIT
ÎNTR-O ATMOSFERĂ DE PUTERNIC ENTUZIASM
A XXXVI-A ANIVERSARE A ZILEI DE 23 AUGUST
— Marea demonstrație din Piața Aviatorilor —

Îndeplinirea exemplară a planului și angajamentelor pe acest an, pe întregul cincinal

CRONICA ÎNTRECERII SOCIALISTE consemnează realizări de prestigiu, rezultate deosebite în producție obținute în întreprinderi industriale și agricole, exploatari miniere, construcții și transporturi. Eforturile de amploare desfășurate pe multiple planuri s-au materializat și se materializează în însemnate cantități de producție fizică suplimentară, în sporuri substanțiale ale producției nete pe baza creșterii productivității muncii, înnoirii accelerate a produselor și tehnologiilor, punerii în funcțiune înainte de termen a unor obiective de investiții, atingerii parametrilor proiectați la o serie de noi capacități de producție, valorificării superioare a materiilor prime, energiei și combustibililor etc. Pe această bază numeroase unități economice au reușit să îndeplinească planul cincinal înainte de termen.

În preajma celei de-a 36-a aniversări a revoluției de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă, județul Cluj a anunțat, printr-o telegramă adresată tovarășului Nicolae Ceaușescu, realizarea planului cincinal la producția globală industrială cu peste 4 luni mai devreme. În perioada scursă din actualul cincinal, oamenii muncii din județ — români, maghiari și de alte naționalități — au dat economiei naționale, peste prevederile planului, 12 mii tone diferite mașini și utilaje, 136 mii tone ciment, 20 mii tone cărămizi refractare, 58,8 milioane mp hirtie, 4,3 milioane articole de tricotaje, precum și importante cantități de mobilă, produse din sticlă, porțelan, ceramică fină și altele, în valoare totală de peste 10 miliarde lei.

Integrându-se în eforturile întregii națiuni, numeroase colective de muncă din alte județe au realizat cincinalul înainte de termen — rod al hărniciei, străduinței și spiritului novator al oamenilor muncii, al valorificării eficiente a rezervelor potențiale disponibile. Astfel, 22 unități economice din județul Harghita, 12 unități industriale din județul Satu Mare, 31 din județul Dimbovița și multe altele din județele Sibiu, Bihor, Hunedoara, Bacău, Brăila, Iași, Vaslui au anunțat îndeplinirea planului pe întregul cincinal. De asemenea, oamenii muncii din economia județului Alba au raportat îndeplinirea, cu 133 zile mai devreme, a planului la export pentru perioada 1976—1980. Acest succes le va permite să livreze suplimentar beneficiarilor externi, până la sfârșitul anului, produse în valoare de 250 milioane lei.

Realizări de seamă au înscris pe graficul întrecerii și oamenii muncii din Capitală: până la 31 iulie a.c., 147 unități au realizat producția industrială pe întregul cincinal. Dintre acestea se detașează colectivul Întreprinderii de mașini-unelte și agregate. După ce încă de la 31 iunie 1980 întreprinderea a raportat îndeplinirea planului cincinal la indicatorii producție globală, marfă și netă, la 20 august a adăugat un nou și important succes: îndeplinirea prevederilor cincinalului la producția fizică.

SCURTAREA PERIOADEI de îndeplinire a planului cincinal de către tot mai numeroase colective de muncă semnifică hărnicia și priceperea clasei muncitoare, angajarea ei plenară în opera de îndeplinire a programului partidului de edificare a societății socialiste multilateral dezvoltate. În același timp, realizarea înainte de termen a cincinalului constituie răspunsul entuziast și unanim dat de milioanele de muncitori, ingineri și tehnicieni chemărilor conducerii partidului, ale secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, de a se folosi pretutindeni din plin potențialul productiv, de a se utiliza judicios și cu maximă economie materiile prime, materialele, energia electrică și combustibilul, de a se acționa cu un înalt spirit de răspundere în toate domeniile de activitate. Rezultatele obținute până în prezent în îndeplinirea obiectivelor actualului cincinal atestă, cu argumentul faptelor, că măsurile inițiate de partid pentru introducerea noului mecanism economico-financiar, pentru sporirea eficienței în toate sectoarele au conferit și conferă valențe noi întregii activități economice, crează premise

favorabile reducerii costurilor de producție, creșterii beneficiilor.

În activitatea pe care o desfășoară zi de zi, oamenii muncii — proprietari, producători și beneficiari ai tuturor bunurilor create — sînt pe deplin conștienți că numai prin eforturile depuse pentru sporirea producției și productivității muncii, micșorarea costurilor și creșterea beneficiilor poate fi mărit venitul național — baza ridicării nivelului lor de viață materială și spirituală. Dovada peremptorie a acestui fapt o constituie realizările dobândite în dezvoltarea economiei naționale, care au creat condiții pentru creșterea cu circa 30 la sută în acest cincinal a veniturilor reale ale oamenilor muncii, pentru îndeplinirea cu succes a programului de ridicare a nivelului de trai material și spiritual al poporului. Aceasta demonstrează încă o dată cu putere că scopul suprem al politicii partidului nostru, esența societății socialiste pe care o edificăm este asigurarea bunăstării și fericirii întregii națiuni, făurirea unei vieți înfloritoare și demne pentru toți cei ce muncesc în patria noastră.

ACUM, cînd a mai rămas un timp relativ scurt pînă la sfârșitul anului 1980 — an care va încheia acest cincinal — întreprinderile industriale vor fi în continuare confruntate cu o multitudine de probleme de o maximă însemnătate spre a căror rezolvare operativă și eficientă se cer orientate cu prioritate toate preocupările: ● în primul rînd, **generalizînd experiența pozitivă**, se impune ca avansul remarcabil cîștigat în întrecerea cu timpul în unele județe ale țării privind realizarea cincinalului să fie menținut, astfel ca noi și noi întreprinderi să se alinieze celor fruntașe: ● totodată, se cere ca **planul pe acest an și pe întregul cincinal să fie îndeplinit la producția fizică în toate sortimentele planificate, la producția netă. la export, la toți indicatorii de către fiecare unitate economică**, să fie lichidate grabnic — acolo unde este cazul — rămănerile în urmă, inclusiv în domeniul investițiilor, printr-o muncă stăruitoare, creativitate și o organizare superioară; ● o atenție deosebită se cere acordată și **pregătirii temeinice a producției anului 1981**, parte integrantă a noului plan cincinal, în așa fel încît chiar din primele zile de muncă activitatea să se desfășoare ritmic, să se obțină rezultate maxime și la parametrii superiori.

În ședința Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R. din 19 august a.c. s-a analizat modul în care se acționează pentru îndeplinirea prevederilor Congresului al XII-lea al partidului privind pregătirea planului de dezvoltare economico-socială a României în cincinalul 1981—1985 și s-au stabilit o serie de măsuri a căror aplicare în practică implică conjugarea și amplificarea eforturilor întreprinderilor, centralelor industriale, ministerelor și organelor de sinteză și de decizie. Măsurile ce se vor preconiza și adopta în fiecare caz în parte — specifice condițiilor și particularităților producției — trebuie să urmărească valorificarea la un nivel superior a resurselor naționale, promovarea largă a tehnicii și tehnologiilor avansate, utilizarea într-un grad mai înalt a potențialului productiv, tehnic și uman, în vederea obținerii unei mai accentuate creșteri a productivității muncii, gospodărirea judicioasă a tuturor mijloacelor materiale și bănești, inclusiv recuperarea, recondiționarea și refolosirea în producție în proporție din ce în ce mai mare a resurselor de care dispunem, sporirea în general a eficienței economice a producției materiale.

Prin realizarea integrală a planului pe 1980 și a cincinalului în ansamblu și asigurarea unui demaraj corespunzător producției din 1981 se vor crea condiții optime traducerii în viață a mărețelor obiective stabilite de Congresul al XII-lea al P.C.R. în opera vastă de edificare a societății socialiste multilateral dezvoltate pe pămîntul României. Îndeplinirea acestor obiective trebuie să devină cauza de onoare și de înalt patriotism a fiecărui om al muncii!

Dan VASILESCU

Concentrarea investițiilor, factor de bază al eficienței

Scurtarea duratei de execuție a capacităților de producție prioritare

● Recuperarea restanțelor în livrarea utilajelor tehnologice: cum și când? ● Sporirea participării beneficiarilor la montajul instalațiilor productive ● Pregătirea temeinică a probelor tehnologice la capacitățile aflate în stadii avansate de execuție

CONCENTRAREA EFORTURILOR tehnico-materiale, de forță de muncă și financiare alocate pentru investiții prin planul pe anul 1980 s-a concretizat, în primul semestru din acest an, în reducerea cu circa o treime a numărului obiectivelor prevăzute inițial a fi realizate (în-deosebi cele încă neincepute și care nu au fost suficient pregătite în vederea realizării) și în orientarea mijloacelor și a resurselor astfel eliberate pentru urgentarea punerii în funcțiune a noilor capacități de producție prioritare aflate în curs de execuție. Activitatea organizatorică depusă în această direcție de către toți factorii implicați în procesul

investițional are o deosebită însemnătate pentru întreaga economie națională, deoarece contribuie direct la scurtarea duratei de realizare a capacităților aflate în curs de execuție și, implicit, la grăbirea conectării la circuitul economic a fondurilor imobilizate în obiectivele de investiții aflate în curs de realizare.

În acest context, Revista economică continuă acțiunea întreprinsă pe problemele concentrării eforturilor în investiții pe obiectivele prioritare din economie (vezi R.E. nr. 21, 23, 27, 37 din anul 1979 și nr. 1, 9, 23 și 25 din 1980) urmărind să evidențieze noi direcții de acțiune pentru scurtarea termenelor de punere în funcțiune a capacităților principale.

Cerința principală: accelerarea fabricării utilajelor tehnologice care condiționează punerile în funcțiune

ÎN PRIMUL semestru al acestui an au intrat în funcțiune — integral sau parțial peste 370 de noi capacități de producție importante, contribuind la sporirea volumului produselor disponibile de tot felul, la satisfacerea mai bună a necesităților de consum productiv și al populației, la creșterea veniturii materiale și a acumulărilor. În lunile care au mai rămas din acest an și din actualul cincinal sint prevăzute să intre în funcțiune de peste două ori mai multe capacități decât cele puse în funcțiune în primele 6 luni a.e. Peste 80% din numărul capacităților ce urmează să intre în funcțiune pînă la sfîrșitul anului se localizează la unitățile economice din cadrul a 6 ministere (M.I.Ch., M.I.C.M., M.I.M., M.I.U., M.E.F.M.C. și M.M.P.G.). Compartimentelor de investiții, proiectare, construcții, livrarea utilajelor tehnologice și a materialelor de construcții din aceste unități economice le revin sarcini de o răspundere deosebită în această perioadă deoarece, printr-o activitate mai bine organizată, prin soluționarea operativă a problemelor ce se ridică, pot și trebuie să aducă o contribuție esențială la conectarea rapidă la procesul productiv a unor noi mijloace de producție importante.

Domeniul în care se cer desfășurate cele mai susținute eforturi pentru accelerarea punerilor în funcțiune este cel al asigurării utilajelor tehnologice necesare. În acest sens în întreprinderile constructoare de mașini se cere acordată prioritate fabricării, livrării, montării și punerii în funcțiune a mașinilor, utilajelor, aparatelor, liniilor și instalațiilor tehnologice necesare finalizării lucrărilor de montaj la capacitățile prevăzute să intre în exploatare în acest an.

Cu atît mai mult cu cît la începutul

Tabelul nr. 1
Restanțele în livrarea utilajelor tehnologice înregistrate la principalele ministere beneficiare

Ministerul beneficiar de investiții	Pondere a utilajelor (care condiționează punerile în funcțiune) nelivrate, față de prevederile din contractele scadente la data de 1 iulie 1980
M.I.C.M.	29,2
M.I.M.	28,4
M.I.Ch.	27,6
M.E.F.M.C.	16,2
M.M.P.G.	14,0

lunii iulie a.e. furnizorii (în principal cei din cadrul M.I.C.M.) erau în restanță cu un volum de utilaje tehnologice care condiționează punerea în funcțiune a unor capacități prioritare, vari-

pentru lichidarea de urgență a restanțelor în livrări și pentru respectarea termenelor din graficele de livrări pentru lunile ce urmează — sint în special cele producătoare de condensatoare, recuperatoare, coloane de rafinare, prese de alcalizare, prese hidraulice, cazane de abur, concașoare cu ciocane ș.a. (tabelul nr. 2).

Intensificarea montajului instalațiilor productive sosite pe șantiere

O ACTIVITATE și mai susținută decît în semestrul I este necesară și din partea beneficiarilor de investiții pentru ca alături de constructor să con-

Tabelul nr. 2
Principalele restanțe, pe furnizori, în livrarea utilajelor tehnologice

Furnizori de utilaje	Beneficiari de investiții	Utilaje principale restante la livrare la 1 iulie 1980
● Întreprinderea de utilaj chimic „Grivița Roșie” București	— Combinatul chimic Craiova	1 preîncălzitor, 1 reactor
	— Întrep. de biosinteză Calafat	1 corp fermentator
● Întreprinderea de utilaj chimic Ploiești	— Combinatul chimic Craiova	2 condensatoare, 2 recuperatoare
	— Combinatul de îngrășăminte chimice Arad	1 striper
● Întreprinderea mecanică de utilaj chimic București	— Combinatul petrochimic Ploiești	7 autoclave
	— Combinatul chimic Victoria	1 condensator
● Întreprinderea de utilaj chimic și foraj Rm. Vilcea	— Combinatul chimic Teleajen	4 coloane de rafinare
	— Combinatul de îngrășăminte chimice Piatra Neamț	3 condensatoare
● Întreprinderea de utilaj tehnologic Buzău	— Combinatul petrochimic Brazi	1 cuptor, 2 coloane de fracționare
	— Întreprinderea de articole tehnice de cauduc Botoșani	2 prese hidraulice

ind pe ministere beneficiare de investiții între 14—29,2% din volumul utilajelor contractate în țară cu termene de livrare expirate (tabelul nr. 1). Principalele întreprinderi unde este necesar să se realizeze o mai mare concentrare a potențialului productiv —

tribuire cu toate forțele proprii la accelerarea montajului importantelor stocuri de utilaje aprovizionate pe unele șantiere ale anumitor capacități noi cu termene de punere în funcțiune în acest an. Acest lucru este cu atît

Noi resurse în circuitul economic

DIN MATERIALE REFOLOSIBILE, PRODUSE TERMOIZOLANTE PENTRU CONSTRUCȚII

LA CONSFĂȚUIREA DE LUCRU din 25 aprilie 1980 de la C.C. al P.C.R. au fost inițiate măsuri de importanță deosebită pentru creșterea eficienței în activitatea de investiții și construcții-montaj. Între acestea două privesc direct utilizarea în construcții a unor materiale cu consumuri energetice minime și anume:

- înlocuirea, începând cu trimestrul II 1980, a materialelor izolatoare mari consumatoare de energie, de genul vatei minerale și polistirenului expandat și deci a soluțiilor de izolație, cu alte materiale și produse izolatoare cu consumuri energetice reduse;
- atragerea în circuitul economic și utilizarea ca materiale de construcții a rocilor naturale și resurselor materiale refofosibile, care, de asemenea, încorporează unele consumuri energetice.

Pentru transpunerea în viață a sarcinilor respective, au fost elaborate și aprobate de conducerea partidului criteriile-directivă privind perfecționarea activității de tipizare în sectorul construcțiilor și materialelor de construcții. În domeniul izolațiilor termice, criteriile-directivă, care constituie norme obligatorii pentru organizațiile de proiectare și de construcții, nominalizează materialele termoizolatoare noi pentru lucrări de construcții (arătate în tabel) și prevăd următoarele aspecte deosebite:

- utilizarea termoizolației cu polistiren și vată minerală este admisă în mod excepțional numai la construcțiile frigorifice și în cazul unor clădiri ce adăpostesc tehnologii care impun regimuri severe de temperaturi, precum și la închiderea halelor climatizate și la izolații de conducte;

- pentru construcțiile agrozootehnice se va asigura utilizarea pe scară largă a materialelor locale: piatră brută, chirpici, blocuri din roci ușoare, pământ stabilizat, deșeuri agricole mineralizate, baloți de paie etc., care să conducă la construcții simple, fără a se face apel la mijloace mecanizate grele și să poată fi executate cu formații de lucru ale cooperativei agricole de producție. Termoizolarea construcțiilor zootehnice se va face, de regulă, cu materiale locale și consumuri reduse de energie, fiind exclusă folosirea vatei minerale și a polistirenului expandat. Pentru ventilația și încălzirea construcțiilor zootehnice se vor adopta soluții care să folosească forme de energie ce nu necesită combustibili convenționali;

- la fabricarea de materiale termoizolante se va ține seama de soluțiile elaborate de Institutul central de cercetare, proiectare și distribuție în construcții, care au fost difuzate ministerelor și organizațiilor de proiectare și construcții din subordinea acestora.

Cu privire la noile resurse de materii prime și materiale de izolații, în prezent se desfășoară acțiuni de inventariere în profil teritorial — ale căror rezultate, prelucrate, vor da posibilitate Ministerului Economiei Forestiere și Materialelor de Construcții, în

calitate de coordonator, împreună cu ministerele economice, UCECOM și consiliile populare județene să facă propuneri pentru producerea de noi materiale termoizolante, care să fie cuprinse în prevederile de plan pe anul 1981.

Pentru unele resurse care în prezent sînt dirijate, dar care au fost propuse și pentru utilizare ca materiale de izolații, se impune

Materiale termoizolatoare noi la lucrări de construcții

Denumirea materialului	Cantitatea pe suprafață kg/m ²	Conductivitatea termică Kcal/mh°C	Energia înglobată kgce/m ³	Cost estimativ lei/m ² la cm grosime
1	2	3	4	5
Plăci din deșeuri textile TEFO	150	0,042	98	100
Saltele din deșeuri de melană	50	0,050	27	45
Saltele din deșeuri de in și cîneapă (cîlp)	100	0,060	26	46
Paie liate cu urelit	120	0,060	31	32
PFL — poros	250	0,065	200	70
Saltele din deșeuri de fibre cord de la anvelope	190	0,070	30	54
Stuf tocat liat cu urelit	200	0,060	55	78
Plăci din stuf (stufit)	250	0,090	11	45
Puzderie de in și cîneapă liată cu urelit	300	0,100	62	87
Puzderie de in și cîneapă liată cu silicat de sodiu	260	0,100	40	59
Plăci din perlit liate cu ciment	270	0,100	56	102
Talaș de mașină liat cu urelit	300	0,120	75	88
Talaș de mașină liat cu silicat de sodiu	320	0,120	60	69
Talaș de rîndea liat cu urelit	315	0,120	81	84
Plăci din turbă liată, cu ipsos	250	0,120	57	78
Plăci din deșeuri de la fabricarea azbocimentului și perlit (fibroperlit)	320	0,120	30	66
Izobeton cu cenușe de termocentrală și perlit	325	0,130	50	30
Izobeton cu tuf vulcanic	500	0,130	339	169
Plăci din deșeuri de cauciuc (pudretă)	360	0,130	97	165
Plăci din deșeuri de piele liate cu urelit	330	0,130	55	100
Plăci din coajă de copac liată cu urelit	400	0,140	60	65
Puzderie de in și cîneapă liată cu ipsos	280	0,140	118	152
Talaș de mașină liat cu ipsos	230	0,150	23	30
Talaș de mașină liat cu ciment	330	0,150	49	37
Talaș de rîndea liat cu ipsos	250	0,150	21	27
Talaș de rîndea liat cu ciment	40	0,150	54	37
Plăci din putregai de lemn liat cu ipsos	400	0,160	96	113
Beton celular autocluzivat	500	0,180	63	37
Plăci din Izolemn	420	0,096	96	
Saltele din paie legate în plasă de rabiț	60	0,075	10	27
Saltele din paie presate legate cu sîrmă	100	0,065	11	25

însă ca ministerele de profil să efectueze de urgență cercetări și experimentări în scopul evidențierii eficienței tehnico-economice în comparație cu alte domenii de utilizare, în vederea destinării diferențiate a acestor resurse după criteriul conținutului de consum energetic înglobat în produsul finit, inclusiv punerea în operă a acestuia. Astfel de rezultate comparative trebuie să însoțească propunerile de sarcini de investiții și producție care să fie avute în vedere de către Comitetul de Stat al Planificării la elaborarea prevederilor planului pe anul 1981.

Ion ZARIOIU
M.A.T.M.C.G.F.F.

mai necesar cu cît în prima decadă a lunii iulie a.c. — la anumite obiective — aceste stocuri au crescut ori s-au menținut la un nivel ridicat fără ca realizările la total investiții (în care se reflectă structura „utilaje montate”) să marcheze un ritm corelat cu volumul utilajelor aprovizionate pe șantier (la Centrala termoelectrică Doicești, Combinatul de utilaj greu Iași, bateriile 7 și 8 de la Uzina cocschimică din cadrul Combinatului siderurgic Galați, dezvoltarea Combinatului chimic Craiova, Combinatul petrochimic Midia, Centrala termoelectrică Turceni II).

Concomitent cu accelerarea livrării și montării utilajelor, se cer luate însă, în mod corelat, și alte măsuri capabile să accelereze punerea în funcțiune a capacităților de producție:

- în primul rînd, se impune o concentrare maximă a activităților organizațiilor de construcții-montaj pentru grăbirea execuției lucrărilor de construcții, instalații și montaje prin activizarea tuturor formațiilor de lucru, întărirea disciplinei tehnologice a acestora și pentru utilizarea integrală a

timpului lor de muncă. O deosebită importanță prezintă îmbunătățirea substanțială a aprovizionării cu materiale de bază și prefabricate, utilizarea rațională a acestora, depozitarea și gospodărirea lor cu simț gospodăresc și reducerea în acest mod a consumurilor specifice și a cantităților de aprovizionat. Necesară este și folosirea mai eficientă a potențialului tehnico-productiv al utilajelor de construcții și a mijloacelor de transport de care dispun șantierele prin realizarea integrală a numărului de schimburi planificat pentru fiecare utilaj în parte, corelarea judicioasă a numărului și capacității utilajelor de construcții cu numărul și capacitatea mijloacelor de transport și a acestora cu fronturile de construcții și de montaj, menținerea lor permanentă în funcțiune prin asigurarea personalului de exploatare, a pieselor de schimb, combustibililor, lubrifiantilor, în cadrul consumurilor normate;

- mobilizarea întreprinderilor din siderurgie și industria materialelor de construcții pentru livrarea ritmică pe șantierele cu capacități de pus în func-

țiune, a materialelor, prefabricatelor și construcțiilor metalice potrivit repartițiilor și contractelor încheiate;

- pregătirea din timp de către beneficiarii de investiții a probelor tehnologice la capacitățile ajunse în stadii avansate de execuție, asigurînd materiile prime și materialele necesare în cantitatea și de calitate prevăzută în proiecte, precum și cadrele de exploatare cu calificare corespunzătoare;

- convocarea în timp util de către beneficiarii investițiilor a comisiilor de recepție pentru capacitățile ajunse în faza finală a probelor tehnologice și asigurarea condițiilor pentru desfășurarea recepției punerii în funcțiune a capacităților cu respectarea în totalitate a prevederilor actelor normative.

Concentrarea mai amplă și eficientă a eforturilor tuturor factorilor care răspund de îndeplinirea planului de investiții este de natură să creeze cele mai favorabile condiții pentru punerea în funcțiune în următoarele luni a capacităților prevăzute pentru acest an și pentru întregul cincinal.

Gh. RUSCANU

Dezvoltarea accelerată și cu eficiență sporită
a bazei materiale și energetice

METALUL — gospodărit și valorificat la un nivel cât mai înalt

— În analiza „R. E.”: mari întreprinderi siderurgice
și constructoare de mașini —

GOSPODĂRIREA cu maximum de eficiență a resurselor materiale. Valorificarea lor superioară constituie în etapa actuală o sarcină de prim ordin, ținând seama nu numai de caracterul lor limitat, dar și de prețul în continuă creștere al materiilor prime și energetice, îndeosebi al celor provenite din import. Apoi, reducerea consumului de materiale pe produs este factorul principal de micșorare a costurilor de producție, deci de sporire a producției nete, a venitului național — baza dezvoltării, în continuare, în ritm susținut a economiei, a creșterii nivelului de trai material și spiritual al

poporului. În cuvîntarea rostită la ultima Ședință plenară lărgită a Consiliului Național al Oamenilor Muncii, tovarășul Nicolae Ceaușescu arăta: „În general este necesar să dăm mai multă atenție reducerii consumurilor materiale în toate sectoarele de activitate. Noi avem încă o producție netă mică. Consumurile materiale sînt încă mari. Trebuie să facem totul pentru a obține realizarea de produse noi, cu o reducere simțitoare a consumurilor materiale”.

În cadrul economiei noastre naționale un loc important ocupă metalul. În condițiile în care România importă cea mai mare parte a minereului de

fier și a cocsului, se ridică problema gospodăririi și valorificării metalului la un nivel de eficiență cât mai ridicat, atît de către întreprinderile siderurgice, cît și de către beneficiari, îndeosebi la întreprinderile constructoare de mașini. Prin măsurile luate pe linie organizatorică (industria siderurgică și-a tipizat produsele, ajungînd la o gamă restrînsă de tipodimensiuni) și tehnologică (s-au extins numeroase tehnologii avansate care permit economisirea metalului în procesul de elaborare și de utilizare), s-au obținut în ultimii ani însemnate progrese în ridicarea gradului de utilizare a acestuia.

Norme de consum — barieră în calea risipei

PENTRU 1980 întreprinderile siderurgice au ca sarcină alături de ridicarea calității și diversificarea producției, să realizeze pe ansamblu un indice de scoatere a metalului bun din lingou de 85 la sută. Aceasta presupune acordarea unei atenții deosebite în procesele de elaborare a metalului, de turnare și laminare, în așa fel încît să se înlăture adaosurile supradimensionate cît și pierderile de orice fel. Sînt unități între care Combinatul siderurgic Reșița, Oțelul Roșu, Laminorul Brăila, Întreprinderea de sîrmă și produse din sîrmă Buzău, Combinatul metalurgic Cîmpia Turzii, întreprinderea de țevi „Republica”, care reușese să se încadreze în normele de plan și chiar să le și depășească sensibil (85—95 la sută procent de scoatere), ca urmare a îmbunătățirii proceselor tehnologice, a valorificării capetelor de laminate, a diminuării accentuate a rebuturilor. Sînt însă mari unități — între care C.S. Galați, C.S. Hunedoara, C.S. Tîrgoviște — care continuă să consume peste normele fixate mari cantități de oțel lingou pentru producerea diferitelor profile laminate. Aceasta face ca pe ansamblul Ministerului Metalurgiei să se realizeze circa 82 la sută procent de scoatere față de 85 la sută planificat.

Este adevărat că față de 1979 rezultatele pe ansamblu unităților siderurgice sînt mai bune, obținîndu-se o reducere a consumului mediu de metal de 48 kg/tonă, respectiv o economie de 580 000 tone metal, dar posibilitățile existente de valorificare a metalului sînt departe de a fi epuizate. Ne referim nu numai la atingerea în toate unitățile siderurgice a procentului de scoatere a metalului bun dintr-o tonă de lingou, ci și la necesitatea ridicării calității produselor, a reducerii rebutului și a pierderilor de orice fel pe întregul flux de producție. Rezervele nevalorificate în acest mod sînt de ordinul a zeci de mii tone metal.

De mari posibilități de economisire și valorificare eficientă a metalului dispun întreprinderile constructoare de mașini, ele utilizînd în acest an 60 la sută din întreaga producție de oțel a țării. Un calcul estimativ făcut de specialiști arată că reducerea numai cu 1 la sută a consumului de metal în anul 1980 echivalează cu o economie de aproape 50 000 tone. Din cele 192 de întreprinderi ale ministerului la care se urmărește pe plan central modul în care se realizează normele de consum, 176 s-au încadrat în ele în prima jumătate a anului, iar unele din acestea s-au situat chiar sub ele (tabelul nr. 1). Care au fost principalii factori care au determinat aceste rezultate?

Încă odată s-a demonstrat că marile posibilități de gospodărire cu maximum de economie a metalului rezidă, în primul rînd, în activitatea desfășurată de compartimentele de concepție, cărora le revine îndatorirea de a asimila produse noi cu

Tabelul nr. 1
Îndeplinirea unor norme de consum în trim I 1980

Grupa de produse	Denumirea materialului	Îndeplinirea normei de consum (%)	Economii obținute (tone metal)
Produse ale industriei electrotehnice	— laminate feroase cu prelucrare avansată	97,5	249,8
Aparataj electric de joasă tensiune	— laminate feroase cu prelucrare avansată	90,9	239,2
Motoare electrice de 0,25 kW și peste	— laminate finite pline din oțel	98,7	292,7
Produse ale industriei electronice	— laminate finite pline din oțel	93,3	300,5
Mașini unelte pentru prelucrarea metalului prin așchiere	— laminate finite pline din oțel	88,5	1 176,5
Utilaj tehnologic pentru industria chimică, prelucrare țîței, hirtie și celuloză	— laminate finite pline din oțel	98,6	474,3
Material rulant de tracțiune și material rulant tractat	— laminate finite pline din oțel	96,9	1 040,4
	— laminate feroase cu prelucrare avansată	83,6	979,7
Vagoane pentru transport mărfuri pentru linii magistrale	— laminate feroase cu prelucrare avansată	69,7	702,3

înalte performanțe tehnico-funcționale, de a reproiecta pe cele existente, în condițiile reducerii greutății specifice a acestora. Dispunînd de cadre cu înaltă calificare pe linie de cercetare și proiectare, multe întreprinderi au reușit să structureze producția pe mașini și utilaje cu înalte performanțe, cu consumuri reduse de metal. Astfel, la întreprinderea „Automecânica”-Mediaș, prin asimilarea autocisternei pentru transportat fluide de foraj (tip 19 C.F.F.), consumul de metal a scăzut de la 5,44 tone/buc la 2,5 t/buc. În total, întreprinderea a economisit, în primele 6 luni ale anului în curs, 503 tone metal. Tot prin reproiectarea unor produse întreprinderea „Vulcan”-București a obținut, în aceeași perioadă, economii de 528 tone metal. Numai la cazanul de abur fierbinte de 25 Gigacalorii s-a realizat o economie de 36 tone metal.

De o deosebită eficiență în gospodărirea judicioasă a metalului s-a dovedit a fi introducerea și extinderea tehnologiilor avansate. La întreprinderea constructoare de mașini Reșița (care a realizat în primul semestru o economie de 500 tone metal), de pildă, prin schimbarea tehnologiei de execuție a segmentelor radiali și axiali pentru hidrogeneratori din tablă în loc de forjare se obține o economie de 19 tone/bucată. De asemenea, la întreprinderea „Semănătoarea”-București, prin exe-

cutia degetelor aparatelor de tăiere de la combine și cositori prin procedeele de precizie în loc de turnare clasică se economisesc anual circa 25 tone de metal. În plus, piesele respective sînt mai suple, mai rezistente, asigurînd astfel condiții mai bune de exploatare a mașinilor respective. În primul semestru din acest an, ca urmare a introducerii în fabricație a peste 700 produse noi sau reproiectate, a extinderii tehnologiilor avansate, precum și a altor căi utilizate pentru mai buna folosire a metalului — întreprinderile aparținînd de Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini au obținut o economie de peste 15 000 tone metal.

Din analiza efectuată a rezultat însă că în perioada ce a trecut din acest an importante rezerve de economisire a metalului nu au fost pe deplin valorificate atît în unitățile siderurgice, cît și în cele constructoare de mașini. Dacă în toate întreprinderile siderurgice s-ar fi atins parametrul de scoatere a metalului planificat, economia națională ar fi obținut în plus cu aceleași cheltuieli în primele 6 luni din acest an cîteva zeci de mii de tone laminate finite.

Și în unitățile constructoare de mașini sînt numeroase cazurile de neincadrare în normele planificate pe unitatea de produs realizate. Un număr de 22 de întreprinderi au depășit consumul normat, înregistrîndu-se astfel o pierdere de aproape 3 800 tone de metal. Acest lucru este ilustrat de unele norme de consum pe grupe de produse la care s-au înregistrat depășiri importante față de nivelurile planificate generînd mari consumuri suplimentare de metal, în detrimentul economicității, al sporirii producției nete. Așa cum se desprinde din tabelul nr. 2, numai prin depășirea normei de consum la laminate

Tabelul nr. 2
Depășirea unor norme de consum în trim. I 1980

Grupa de produse	Denumirea materialului	Îndeplinirea normei de consum (%)	Depășirea înregistrată (tone metal)
— Mașini, utilaje și instalații tehnice specifice agriculturii și silviculturii	— laminate finite pline din oțel	102,5	453,1
	— laminate teroase cu prelucrare avansată	103,2	217,1
— Autovehicule rutiere, remorci, semiremorci, ansamble și piese specifice	— țevi din oțel	102,7	174,6
— Autoturisme de oraș	— laminate finite pline din oțel	103,7	512,2
— Autocamioane, autotractoare și autobasculante	— laminate finite pline din oțel	100,3	110,1
	— țevi din oțel	106,0	154,3
— Construcții navale, inclusiv ansamble, accesorii și scule specifice	— laminate finite pline din oțel	111,2	5 808,7
— Tractoare cu motor Diesel	— laminate finite pline din oțel	101,3	437,4

finite din oțel la construcții navale, inclusiv ansamble, accesorii și scule specifice în primul semestru al anului cu 11,2 la sută s-au consumat în plus — față de cantitatea normată — 5 808,7 tone metal. Pierderi însemnate de metal au fost înregistrate prin depășirea normelor de consum și la alte grupe de produse. Printre întreprinderile care au depășit normele de consum în prima jumătate a anului și au utilizat în plus importante cantități de metal se numără întreprinderea de mașini-unelte Bacău (128 tone), „Electromotor“-Timișoara (100 tone), întreprinderea de osii și boghiuri Balș (405 tone), întreprinderea de mașini electrice București (76 tone) etc. În general, se poate spune că la aceste întreprinderi au acționat aceleași cauze esențiale: depășirea procentului de piese necorespunzătoare, datorită abaterilor de la tehnologiile prescrise, acordarea de derogări, ca urmare a unor aprovizionări necorespunzătoare cu sortotipodimensiuni de laminate. Dar, în unele cazuri, consumul suplimentar înregistrat s-a datorat și modului cum unii furnizori au înțeles să-și respecte obligațiile contractuale. Întreprinderea de osii și boghiuri Balș, de pildă, a consumat în plus o cantitate apreciabilă de metal deoarece Combinatul siderurgic Reșița i-a livrat blumuri cu diametrul de 260, în loc de 210 cît s-a contractat.

Cît metal se încorporează în fiecare produs?

UN CRITERIU DE BAZĂ al aprecierii activității unei întreprinderi este cît din materia primă intrată în fluxul pro-

ducției se regăsește în produsul finit. Cu cît coeficientul de utilizare — în speță metalul — este mai mare, cu atît pierderile sînt mai mici și, deci, se diminuează substanțial costurile. Se poate aprecia, pe drept cuvînt, că **nivelul coeficientului de utilizare a metalului caracterizează, în principal, gradul de tehnicitate dar și de suplețe a produselor, calitatea tehnologiilor aplicate, spiritul gospodăresc al colectivului**. În primele 6 luni ale anului în curs — așa cum atestă cifrele sintetice ale serviciului de norme de consum din Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini — rezultă că, luînd în considerație planul reactualizat la structura realizată, coeficientul de utilizare al laminatelor finite a fost îndeplinit în proporție de 100,6 la sută. Acest lucru a determinat, pe lîngă reducerea normelor de consum, realizarea unor importante economii de metal.

Sînt semnificative și modalitățile care au determinat în unele întreprinderi creșterea gradului de utilizare a metalului. La întreprinderea „Tehnometal“-Timișoara, spre exemplu, s-a organizat **debitarea centralizată a metalului**, ceea ce a determinat scăderea rămășițelor și, deci, o folosire mai completă a materiei prime. Aceasta a contribuit ca, în primul semestru al anului, întreprinderea să obțină o economie de 547 tone de metal. De asemenea, la Șantierul naval Constanța, ca urmare a **refolosirii fișilor și ștraifurilor** coeficientul de utilizare a tablei fiind mai înalt, economiile de metal realizate în această perioadă s-au ridicat la 486 tone. Din păcate însă la numeroase grupe de alte produse, coeficientul planificat de utilizare a laminatelor finite pline din oțel n-a fost atins. În primele 3 luni ale anului la: utilaj tehnologic pentru industria chimică, prelucrare țitei, hîrtie și celuloză; mașini și utilaje tehnologice pentru industria metalurgică; autovehicule rutiere, remorci, semiremorci, ansamble și piese specifice.

Gospodărirea mai bună a metalului, economisirea lui, se cere împletită cu o cît mai înaltă valorificare a sa, cu **obținerea unei valori cît mai mari dintr-o tonă**. Desigur, un asemenea obiectiv se poate atinge prin optimizarea structurii sortimentale a producției planificate, respectiv prin promovarea produselor care valorifică mai bine, mai eficient, materia primă — produse care să corespundă pe deplin cerințelor economiei naționale. Este concludent în acest sens — ca să dăm numai un singur exemplu — cazul întreprinderii „Steaua roșie din București. Aici, în timp ce producția de utilaje de construcții (betoniere), mare consumatoare de metal, se reduce de la 60,4 la sută în 1979 la 39 la sută în 1980, produsele de aparatură hidraulică (produse de înaltă tehnicitate și cu un grad ridicat de prelucrare a metalului) reprezintă, în aceeași perioadă, în totalul producției marfă 57,7 la sută în loc de 11 la sută. Care este efectul economic? În timp ce valoarea metalului prelucrat era la utilajele de construcții de circa 45 lei/kg, la producția de aparatură hidraulică valoarea metalului crește la 300 de lei per kilogram. Asemenea rezultate bune au fost obținute de către unele întreprinderi și la alte grupe de produse. Astfel, valoarea planificată a producției de tractoare obținută dintr-o tonă de metal a fost depășită în primul trimestru din acest an cu 5,5 la sută, la autotractoare și autocamioane cu 13,4 la sută, la producția de cazane cu 25 la sută etc.

Dar și în acest domeniu — deosebit de important pentru ridicarea eficienței economice — nu toate grupele de produse s-au înscris în normativele de valorificare. Valoarea producției de construcții navale dintr-o tonă de metal a atins doar 96,7 la sută din normativul planificat, iar cea a producției de mașini, utilaje, instalații, accesorii și scule pentru exploatarea geologică, foraj și exploatarea sondelor — de 96,7 la sută. Cu nerealizări la acest indicator se prezintă și alte grupe de produse, cum ar fi: producția de locomotive pentru linii magistrale (99,3 la sută), producția de motoare electrice (99,4 la sută), producția de mașini și aparate electrice de uz casnic (98,8 la sută) etc.

Printre căile care conduc la o mai bună utilizare a materiei prime și materialelor se numără și **îmbunătățirea calității produselor, ansamblurilor sau pieselor componente**. Orice abatere de la calitate, de la tehnologia prescrisă în execuția unei piese, implică fie remanierea ei, care încarcă costul produselor, fie producerea ei din nou (ceea ce reclamă un plus de materie primă). În numeroase întreprinderi constructoare de mașini, datorită exigențelor sporite privind respectarea disciplinei tehnologice și a spiritului de responsabilitate în muncă, în turnătorii, proporția pieselor bune turnate a crescut, di-

V. BOESCU
L. ȚINTEA

(Continuare în pag. 11)

Puncte de vedere și exigențe în procesul tipizare-standardizare

PROMOVAREA UNOR FORME NOI DE TIPIZARE ȘI STANDARDIZARE

UN ASPECT al cerințelor impuse de lărgirea cadrului tipizării producției în perioada actuală este și necesitatea promovării formelor noi propulsate în ultimii ani la orizontul științei și tehnicii: standardizarea de anticipație (premergătoare sau de perspectivă) standardizarea complexă ș.a. Dezvoltind pe larg aceste concepte, mai puțin uzitate în literatura și practica noastră, trebuie arătat că, în condițiile revoluției tehnico-științifice actuale și progresului generat de aceasta, uzura morală a producției se accelerează, fapt care determină ca problema reinnoirii standardelor și ținerea lor la zi cu progresul tehnic să capete o importanță deosebită. Economia națională obține un efect maxim ca rezultat al realizărilor din domeniul tehnico-științific numai atunci când prin intermediul standardelor aceste noutăți sînt introduse în practica industrială într-un timp cât mai scurt.

Standardele convenționale pierd cu timpul funcția lor progresivă și devin o piedică în calea progresului, întîrziind perfecționarea obiectului standardizat sau tipizat, fapt care impune ca standardul să fie menținut numai pînă cînd acesta permite obținerea unui oarecare efect economic. O ieșire din situație, respectiv o prelungire a „vieții” standardelor este oferită de standardizarea de anticipație (premergătoare) care se deosebește de cea clasică prin aceea că standardele sînt elaborate avînd la bază cercetările de prognoză, cu luarea în considerație a dinamicii dezvoltării indicatorilor standardizați în funcție de timp. Eficiența economică ridicată a standardelor de anticipație se obține ca urmare a faptului că acestea țin seama de influența progresului științific și tehnic, stabilind anticipat nivelul calitativ al producției, optim pentru condițiile viitoare. Standardizarea premergătoare face posibilă o mai bună coordonare și pregătire din timp a tehnologiilor de fabricație ale noilor produse, organizarea și planificarea cercetării, proiectării și a altor lucrări în toate fazele și etapele de concepere, asimilare și fabricare a acestora.

Necesitatea ca la proiectarea produselor indicatorii prevăzuți să fie adoptați cu luarea în considerație a saltului necesar în timp arată că tipizarea și standardizarea trebuie să fie orientate nu atît pe ordonarea producției existente — avînd la bază datele retrospective de producție — ci mai ales pe produsele aflate în faza de proiectare sau chiar de idee conceptuală, la care să se aplice calculele de prognoză tehnică și economică.

În sensul celor prezentate, deosebit de convîngătoare apar sublinierile din cuvîntarea secretarului general al partidului ținută la ședința plenară lărgită a Consiliului Național al Oame-

nilor Muncii din luna iunie a.c. în care, „vîdindu-se realizările noastre de pînă acum în domeniul economic, se constată totodată că „ceea ce este bun astăzi și corespunde nivelului tehnic industrial poate fi depășit sau rămîne în urmă peste șapte luni, peste un an, cel mult peste doi ani, dacă nu vom acționa cu toată hotărîrea pentru modernizarea continuă a producției”.

STANDARDIZAREA COMPLEXĂ Sa apărut tot ca o consecință firească a creșterii exigențelor față de calitatea produselor în condițiile tehnicii actuale. Întrucît factorii care condiționează această calitate devin tot mai numeroși, standardizarea devine complexă înțelegînd prin aceasta cuprinderea în standarde și corelarea reciprocă a indicatorilor de calitate și a condițiilor tehnice pentru întregul ansamblu de elemente al ciclului de fabricație: materie primă, materiale, semifabricate, proces tehnologic, metode și mijloace de control și încercare, condiții de ambalare, transport etc. Acești factori trebuie corelați între ei prin intermediul standardelor, astfel încît condițiile tehnice pentru fiecare în parte să corespundă condițiilor generale de exploatare impuse produsului finit.

Standardizarea complexă cuprinde mai multe ramuri învecinate care participă la realizarea produsului, dat fiind faptul că nivelul tehnic și calitatea produselor dintr-o ramură depinde de calitatea producției din alte ramuri. Spre exemplu asemenea indicatori de calitate ai producției ca fiabilitatea, durabilitatea, caracteristicile dinamice, adaptabilitatea la condițiile de lucru din diferite zone climatice, siguranța în circulație ș.a.m.d. depind de calitatea produselor livrate industriei constructoare de mașini de către metalurgie, chimie, industria petrolieră, industria ușoară.

Standardizarea parțială avînd un caracter episodic nu oferă întotdeauna rezultatele dorite chiar atunci cînd standardele respective conțin indicatori progresivi. Numai standardizarea complexă prin care cerințele generale tehnice și de exploatare ale produsului final sînt puse de acord cu cerințele elementelor componente, poate să asigure o funcționare stabilă a acestuia și obținerea de avantaje economice. Problema soluționării complexe a sarcinilor standardizării este melusă astăzi în tematica multor institut de cercetare științifică din diferite țări, inclusiv la organele care se ocupă cu standardizarea internațională.

Cele cîteva aspecte de ordin teoretic și metodologic reliefate pun în mod acut la ordinea zilei necesitatea dezvoltării teoriei tipizării și standardizării în țara noastră pe baza experienței proprii acumulată pînă acum în acest domeniu și dispunînd de o informare mai sistematică asupra realizărilor din alte țări.

FIREȘTE, un aport însemnat la generalizarea experienței teoretice de tipizare a produselor și promovarea soluțiilor avansate poate să-l aducă consfăturile tehnico-științifice de tipizare (exemplu cele organizate anual sub auspiciile MICM și Universității din Brașov și altele), al căror conținut și mod de desfășurare necesită îmbunătățiri substanțiale pentru a corespunde denumirii pe care o poartă și ideii în numele cărora sînt convocate. În contrast cu importanța tematicii abordată — deosebit de atrăgătoare și a străduinței inițiatorilor lor de a fi ținute în fiecare an, consfăturile prezintă multe aspecte formale și au o eficiență scăzută. O serie de teme — mai ales cele provenite de la unele institute de învățămînt superior, sînt scolastice, repetă an de an aceleași probleme și sînt introduse în program exclusiv de dragul întregirii listei de comunicări a semnatărilor. Practica întrebărilor și discuțiilor lipsește aproape cu desăvîrșire sau este concentrată pe probleme minore și colaterale. Întreprinderi de bază ale industriei noastre constructoare de mașini nu participă la aceste confruntări sau au o prezență formală — fără comunicări. Factori de răspundere pe linie de tipizare a ramurii nu participă la lucrări figurînd numai pe lista comitetului de organizare etc.

Posibilități de perfecționare a tipizării există și în domeniul conducerii și îndrumării acestei activități, factorii care răspund în întreprinderi și institute fiind confrunțați cu o serie de deficiențe. Ele se relevă în special la insuficiența pregătire metodologică asigurată atît în faza de începere a lucrărilor cît și pe parcursul elaborării lor. Se simte nevoia unei tematici unitare și clare de lucru, care nu poate fi suplinită de numeroasele ședințe organizate de unele comisii de ramură la care sînt convocați să participe sute de specialiști. În această situație elaboratorii lucrărilor au adoptat puncte de vedere proprii, lucrările au fost reduse de mai multe ori, fără a fi încheiate nici în prezent, iar unele capitole importante ale tipizării — ca spre exemplu, importurile de produse, au rămas în afara acțiunii fiind lansate apoi în lucru cu multă întîrziere. Desigur aceste eficiențe pot să fie eliminate în viitor printr-o atenție mai mare acordată aspectelor de ordin teoretic și metodologic, o colaborare mai strînsă a factorilor cu asemenea responsabilități și prin eliminarea unor metode de lucru lipsite de operativitate și claritate.

Uriășele valențe transformatoare pe care le conține tipizarea și standardizarea face necesar ca această activitate să înregistreze în anii ce vin un nou salt calitativ, impus de noile exigențe apărute în viața economică și socială.

Ioan HERA-BUCUR

Mecanismul economico-financiar: funcționalitate — eficiență

APLICAREA DIFERENȚIATĂ A AUTOGESTIUNII ÎN ACTIVITATEA DE PROIECTARE

ETAPA NOUĂ, superioară în care ne aflăm de aplicare a noului mecanism economico-financiar, de trecere la o nouă calitate în întreaga activitate economico-socială, impune măsuri corespunzătoare și în activitatea de proiectare. Realizarea întregului volum de investiții al actualului cincinal și pregătirea temeinică a investițiilor cincinalului 1981—1985 solicită activității de proiectare o participare directă, activă și de înaltă calitate prin proiecte și documentații complete, furnizate la termen.

În activitatea de proiectare aplicarea noului mecanism economico-financiar presupune ca unitățile de proiectare și organele lor de conducere să dispună de pirghiile necesare pentru îndeplinirea planului de activitate cu eficiență economică maximă, pentru constituirea tuturor fondurilor pe baza cărora să se poată lărgi și dezvolta activitatea unității respective și cointeresele colectivului de oameni ai muncii. În virtutea acestor obiective realizarea principiilor autoconducerii, autogestiei și autofinanțării activității economice nu este numai posibilă, dar apare ca o necesitate în toate unitățile de proiectare. Aplicarea lor, după generalizarea noului mecanism economico-financiar, se realizează în special prin obligativitatea unităților economice și din activitatea de proiectare de a întocmi și urmări realizarea **bugetelor de venituri și cheltuieli**. În cea mai mare parte, pînă în prezent cel puțin, bugetul de venituri și cheltuieli se întocmește de către compartimentul financiar-contabil sub conducerea contabilului șef, se prezintă în adunarea generală a oamenilor muncii o dată cu proiectul planului anual de producție și este adoptat odată cu acesta. Urmărirea lui în realizare este în seama aceluiași compartiment financiar-contabil, care dispune de date care pot caracteriza activitatea economică a unității dar care, după părerea noastră, nu sînt folosite corespunzător. În raport cu cerințele actuale, aplicarea noului mecanism economico-financiar impune o optică diferită și o responsabilitate mai mare. El trebuie folosit în mai mare măsură de organele de conducere colectivă ale unităților de proiectare atît la nivelul unității, cît și pe formațiuni de lucru. de exemplu pe secții de proiectare.

Introducerea indicatorilor producției nete și fizice

REALIZAREA concretă a autoconducerii muncitorești necesită un sistem informațional adecvat care să distribuie fluxurile de informații privind sarcinile de plan pe verigi organizatorice și să concentreze refluxurile de informații privind rezultatele obținute în îndeplinirea planului la factorii decizionali, creînd acestora posibilități

de intervenție operativă. Se știe că un control eficient al activității este dependent de o bună organizare și funcționare a sistemului informațional, care poate semnala operativ desfășurarea proceselor economice și efectele lor.

Sarcinile economice ale activității de producție care se adoptă și se transmit de adunarea generală a oamenilor muncii, de organele colective de conducere trebuie să includă indicatorii economico-financiar — **producția netă și producția fizică**. În prezent, nu este introdus indicatorul producție netă în activitatea de proiectare. Introducerea acestui indicator va reliefa valoarea nou creată în acest domeniu și în raport de realizarea lui s-ar calcula și elibera fondul de retribuire a muncii. Acest indicator ar duce, ca și în ramurile unde el se aplică, la concentrarea eforturilor asupra reducerii costurilor materiale, chiar dacă în această activitate ele au o pondere mai mică în totalul costurilor de producție decît în alte activități productive.

Indicatorul producție fizică cu desfacerea asigurată este pe deplin aplicabil și posibil de urmărit și în proiectare sub forma contractelor de proiectare cu finanțare asigurată din partea beneficiarilor.

Indicatorul referitor la timpul de muncă este reflectat în activitatea de proiectare prin indicatorul ore-medii — convenționale necesare pentru realizarea planului producției de proiectare. Acest indicator, după părerea noastră, trebuie privit mai analitic, iar orele respective, o dată cu lansarea planului, să fie grupate pe activitățile de proiectare, de asistență tehnică, de intervenție, de colaborare etc. Urmărirea lui va conduce la evidența consumului de muncă de o calificare dată. Considerăm că este necesară compararea acestui consum de timp de muncă convențional cu consumul de timp de muncă efectiv pe colective, grupe sau secții de activitate.

Introducerea și utilizarea acestor indicatori economico-financiar îmbunătății este strîns legată de îmbunătățirea activității financiar-contabile din unitățile de proiectare, dar și de îmbunătățirea activității de planificare în general. Activitatea financiar-contabilă trebuie și în unitățile de proiectare să depășească stadiul activității de înregistrare pasivă, să participe la fundamentarea științifică a indicatorilor și împreună cu compartimentul de planificare să elaboreze indicatorii perfecționați și să-i prezinte adunării generale a oamenilor muncii și organelor colective de conducere. În același timp, prin activitatea pe care o desfășoară aceste compartimente să se realizeze o defalcare a acestor indicatori pe colective sau secții de activitate în așa fel încît sarcinile să nu mai fie privite global pe întreaga unitate, ci ca sarcini ale fiecărui colectiv. Prin acțiunea de control, în special de control

financiar preventiv, de control ierarhic operativ curent și de control financiar intern, compartimentul financiar-contabil, în special contabilul șef personal și prin delegații săi, are obligația de a opri și de a elimina orice cheltuială neeconomicoasă, nenecesară și neeficientă astfel încît să se realizeze o bună gospodărire a mijloacelor materiale și bănești, o folosire mai rațională a forței de muncă atît pe total unitate cît și pe fiecare loc de activitate.

Dimensionarea fondurilor în funcție de necesități

ÎN ACTIVITATEA de proiectare se întocmește buget de venituri și cheltuieli. Conținutul lui, în prima parte, se referă la veniturile din activitatea de proiectare, la cheltuielile pentru această activitate sau pentru asistență tehnică, sau la cele ce se suportă direct din beneficiu, precum și la beneficiile ce se obțin prin scăderea din totalul veniturilor a cheltuielilor menționate. În partea a doua, bugetul de venituri și cheltuieli, se referă la fondurile proprii care se pot constitui la nivelul unității de proiectare: fondul de dezvoltare economică, fondul mijloacelor circulante, fondul pentru construcții de locuințe și alte investiții cu caracter social, fondul pentru acțiuni sociale, fondul pentru participarea oamenilor muncii la beneficii, precum și destinația acestor fonduri.

Referitor la întocmirea bugetului de venituri și cheltuieli considerăm că este necesar ca cel puțin prima sa parte să fie divizată pe locuri generatoare de venituri și cheltuieli, să se realizeze o prezentare mai analitică a acestora. În acest fel, se poate realiza o urmărirea a nivelului cheltuielilor și a veniturilor nu global, la nivelul unităților, ci pe fiecare colectiv, grupă sau secție de proiectare. Volumul fondurilor care se constituie depinde de o seamă de factori, dar în primul rînd de beneficiu. Dacă nu se realizează beneficiul cel puțin la nivelul planificat, nu se pot constitui în întregime nici aceste fonduri.

Autofinanțarea, ca trăsătură a noului mecanism economico-financiar, presupune constituirea din resurse proprii a fondurilor necesare bunei funcționări a unităților economice. Și în activitatea de proiectare este necesar să fie constituite din beneficiile obținute, din amortizare și din alte surse fondurile de dezvoltare economică și fondul mijloacelor circulante într-un asemenea volum care să permită dezvoltarea unității pentru a putea cuprinde activitatea totală, prezentă și viitoare, și de a crea condițiile pentru ca aceasta să se desfășoare normal.

Ioan SIRȚ
contabil șef la IPROMET
București

VALORIFICAREA SUPERIOARĂ A RESURSELOR INTERNE ÎN ALIMENTAȚIA PUBLICĂ

● Dezvoltind gospodăriile-anexă, alimentația publică își poate asigura prin autoaprovizionare, la costuri reduse, o parte însemnată din necesarul de carne, ouă, legume și zarzavaturi ● Diferențe apreciabile între județe în ce privește gradul de valo-

rificarea a resurselor ● Folosindu-se ca hrană resturile menajere din unitățile de alimentație publică, s-ar putea crește anual 150 000 de porci, echivalind cu o producție de 12 mii tone de carne.

ALIMENTAȚIA PUBLICĂ, ramură importantă a comerțului interior, a înregistrat rezultate remarcabile atât pe plan economic, cât și pe plan social. Astfel, în anul 1978 față de anul 1960, rețeaua de unități a crescut cu circa 104 la sută (din care cea de restaurante cu circa 277 la sută), volumul desfacerilor cu circa 412 la sută etc. De remarcat este și faptul că ponderea producției culinare și altor produse alimentare în totalul desfacerilor prin unitățile de alimentație publică a ajuns, în medie, la peste 57 la sută. Desfacerile medii pe unitate au crescut în această perioadă de peste 2,5 ori, de la 684 mii la 1 722 mii lei/an. Ponderea vânzărilor prin unitățile de alimentație publică în totalul desfacerilor prin comerțul socialist a sporit de la 14,8 la sută la 16,3 la sută.

Dezvoltarea alimentației publice se reflectă pozitiv asupra nivelului de satisfacere a cerințelor populației. Dacă în anul 1960 reveneau în medie 2 135 locuitori la o unitate de alimentație publică, în anul 1978 numărul a scăzut la 1 245; consumul mediu pe un locuitor a crescut de la 320 la 1 383 lei.

În perspectiva anului 1985, alimentației publice îi revin sarcini care se înscriu peste dinamica medie a comerțului socialist (creșterea desfacerilor de mărfuri cu 30—35 la sută, față de anul 1980). Astfel, Programul-directivă de creștere a nivelului de trai în perioada 1981—1985 și de ridicare a calității vieții prevede ca volumul desfacerilor prin alimentația publică să crească cu 36,1 la sută, iar în cadrul acestora, preparatele și semipreparatele culinare să sporească cu peste 50 la sută. Creșterea însemnată a desfacerilor de preparate și semipreparate culinare reclamă diversificarea calitativă în concordanță cu structura cererii populației, cu asigurarea unui consum stabilit pe baza unor criterii științifice.

Respectarea unei asemenea cerințe esențiale contribuie la ușurarea muncii în gospodăria casnică, la ridicarea calității vieții.

Trecerea la o nouă calitate în alimentația publică înscrie pe prim plan optimizarea structurii desfacerilor, ca urmare a creșterii susținute a producției de preparate culinare și a altor produse alimentare, dar mai ales a pro-

duselor de bucătărie. Realizarea acestui obiectiv major reclamă **punerea în valoare a tuturor resurselor existente** în **înlăturarea oricărei risipe care ar afecta sporirea beneficiului, ridicarea gradului de satisfacere a cererii consumatorilor.**

OCALE principală de sporire a volumului producției culinare o reprezintă **organizarea de gospodării-anexă pentru creșterea porcilor și păsărilor.** Hrana principală a acestor animale se poate asigura prin valorificarea eficientă a resturilor menajere. Această cerință se înscrie organic în sarcina cuprinsă în documentele Congresului al XII-lea al partidului, cu privire la recuperarea și refolosirea integrală a materiilor prime și materialelor. În cuvântarea la Consfătuirea de lucru de la C.C. al P.C.R. din februarie 1980, tovarășul **Nicolae Ceaușescu**, secretar general al partidului, arată că „...este necesar să se treacă la organizarea creșterii pe lângă cantine, care dispun de mari cantități de resturi alimentare, a păsărilor și porcilor”. De aceea se impun măsuri hotărâte, din partea tuturor factorilor de decizie din alimentația publică, pentru a se pune capăt risipei de alimente, inclusiv a celor care pot fi recuperate și refolosite în scopul creșterii porcilor și păsărilor, pentru sporirea și îmbunătățirea producției de preparate și semipreparate culinare.

Transpunerea în viață a unei sarcini atât de importante a declanșat un vast program de acțiuni, menite să amplifice considerabil realizările deja obținute. Astfel, la sfârșitul anului 1979, existau, în cadrul alimentației publice din țara noastră, circa 1 800 de gospodării-anexă, cu circa 44 de mii de porci și 23 mii de păsări. Rezultă că, în medie, pe un județ reveneau 45 de gospodării-anexă. Însă, posibilitățile existente permit, printr-o valorificare judicioasă, obținerea de rezultate superioare de către fiecare întreprindere de alimentație publică.

Dovada cea mai elocventă, în această direcție o constituie măsurile luate de Ministerul Comerțului Interior pentru anul 1980. La nivelul acestui an s-a planificat, în cadrul M.C.I., organizarea

a 363 de noi gospodării și secții-anexă, deci o medie de circa 9 unități pe județ. Comparativ cu realizările de până la sfârșitul anului 1979, pe total alimentație publică, creșterea prevăzută reprezintă circa 20,17 la sută. În ce privește numărul de porci și de păsări ce urmează să crească în gospodăriile-anexă, sarcinile de plan în anul 1980 sînt superioare realizărilor obținute în anul 1979, cu 0,41 la sută, respectiv cu 269,57 la sută. Media pe județ este de circa 1 105 porci și 2 125 păsări. (În unele județe, cum sînt Bacău și Bistrița-Năsăud, este prevăzută creșterea și a altor animale de carne).

DISTRIBUȚIA gospodăriilor-anexă pe județe înregistrează variații mari. În 29 de județe (72,5 la sută din total) funcționează între 1 și 10 gospodării-anexă, iar în celelalte 10 și în Capitală (27,5 la sută) — între 11 și 36. În categoria județelor cu un număr mai mare de gospodării-anexă se înscriu: Argeș — 36, Prahova — 25, Sibiu — 21, Constanța — 18, Dolj — 16 etc., iar municipiul București — 25; printre cele cu un număr mai scăzut se includ: Bistrița-Năsăud — 1, Vrancea, Galați și Sălaj — câte 2, Gorj și Iași — câte 3, Botoșani, Caraș-Severin, Harghita, Ialomița și Timiș — câte 4 etc. Avînd în vedere dezvoltarea puternică a alimentației publice în toate județele apare greu de explicat diferențe importante semnalate între Argeș, Prahova, Sibiu, Constanța pe de o parte și Galați, Gorj, Iași, Timiș pe de altă parte, acestea din urmă situîndu-se cu mult sub posibilitățile de care dispun. De altfel, diferențele apar și mai vizibile sub raportul numărului de porci și păsări ce se vor crește în gospodăriile-anexă: de exemplu, în Argeș, — 800 de porci și 10 000 de păsări, Prahova — 1 150 de porci și 1 950 de păsări, față de Galați — 200 de porci și 2 500 de păsări, Timiș — 250 de porci și nici o pasăre. Condițiile social-economice fiind aproximativ asemănătoare, înseamnă că este vorba doar de o **inegală preocupare** pentru punerea în valoare a resturilor menajere prin gospodăriile anexă. De remarcat este și faptul că o serie de județe — Brașov, Buzău, Constanța, Dîmbovița, Dolj, Harghita, Ialomița, Iași, Sălaj, Teleorman, Timiș, Tulcea, Vilcea s.a. — nu au planificat pentru acest an

creșterea de păsări în gospodăriile-anexă, deși aceasta nu reclamă măsuri cu mult deosebite față de creșterea porcilor, iar carnea obținută se înscrie în categoria alimentelor cu valoare nutritivă ridicată.

Prezintă importanță nu numai numărul gospodăriilor-anexă ci și dimensiunile lor, de care este strâns legată eficiența în funcționare. Sint concludente, în acest sens, sarcinile de plan pentru anul 1980, în județe ca: Hunedoara (unde în cele 5 gospodării-anexă este prevăzută creșterea a 4 270 de porci și 4 300 de păsări, echivalând cu 420 tone de carne), Covasna (6 gospodării; 3 450 de porci, 20 000 de păsări; 186 tone de carne), Neamț (11 gospodării; 2 150 de porci, 6 000 de păsări; 224 tone de carne), Mureș (9 gospodării; 1 522 de porci, 400 de păsări; 104 tone de carne).

INDICATORUL cel mai concludent, care reflectă modul de valorificare a resturilor menajere prin gospodăriile-anexă, este **producția de carne în expresie fizică**. Potrivit sarcinilor de plan pentru anul 1980, prin gospodăriile-anexă din cadrul M.C.I. se vor obține 2 046 tone de carne, revenind în medie pe județ circa 51 tone. Peste această medie se înscriu 10 județe. În unele județe producția de carne prevăzută este cu mult sub medie: Arad — 0,5 tone. Galați — 6 tone. Iași — 6,9 tone, Sibiu — 3,7 tone, Tulcea — 4 tone, Vilcea — 4,1 tone. Aceste cantități scăzute ilustrează insuficiența utilizare a resturilor menajere, în comparație cu alte județe cu un potențial aproximativ egal: Argeș — 83 tone, Ilfov — 86 tone, Prahova — 53,8 tone, Suceava — 103 tone etc.

Creșterea păsărilor prin gospodăriile-anexă poate asigura și o producție apreciabilă de ouă, dar aceasta este prevăzută numai în două județe — Prahova (15 000) și Satu Mare (1 000), care dispun totuși de un număr relativ mic de păsări 3 600, respectiv 500. Apare cu atât mai curioasă situația în alte județe, cu un număr mult mai mare de păsări și care n-au stabilită nici o sarcină privind producția de ouă: Argeș (10 mii de păsări), Brăila (5 mii), Neamț (6 mii), Vrancea (10 mii), municipiul București (18 mii de păsări). Or, se știe că ouăle — cu o valoare nutritivă ridicată — pot servi la pregătirea unui sortiment larg de mâncăruri, semipreparate și produse de cofetărie.

FUNCȚIONAREA eficientă a gospodăriilor și secțiilor-anexă ale întreprinderilor de alimentație publică din sistemul M.C.I. presupune **cultivarea unor suprafețe cu legume, cartofi, verdețuri** necesare în pregătirea mâncărilor, ca și **furaje pentru animale**. În anul 1980 s-au planificat 1 529 560 mp, cu o medie pe județ de 38 239 mp. În 16 județe (Arad, Bistrița-Năsăud, Brăila, Constanța, Dimbovița, Hunedoara, Ialomița, Iași, Maramureș, Neamț, Prahova, Sălaj, Sibiu, Timiș, Tulcea, Vilcea), nu s-a prevăzut nici un metru pătrat de culturi aferente gospodăriilor-anexă!

Între județele unde sînt planificate asemenea culturi, se constată mari diferențieri în ce privește suprafața cultivată — de la 400 mp în județul Botoșani, pînă la 150 000 mp în județul Galați. Județele cu o suprafață destinată culturilor de legume, cartofi, verdețuri și furaje de pînă la 5 000 mp sînt: Brașov — 3 500 mp, Buzău (3 880 mp), Caraș-Severin (1 200 mp), Covasna (600 mp), Gorj (2 800 mp), Ilfov (1 450 mp), Teleorman (1 700 mp). Suprafața cea mai mare destinată culturilor amintite o deține municipiul București — 1 050 mii mp respectiv circa 68 la sută din totalul suprafeței cultivate de către gospodăriile-anexă.

Apare semnificativă orientarea adoptată în structura culturilor de la un județ la altul. Astfel, culturi de legume se prevăd în 19 județe (47,5 la sută) de cartofi în 11 județe (27,5 la sută), de verdețuri în 10 județe (25 la sută), de furaje în 4 județe (10 la sută). Interesant de subliniat este faptul că nu se prevăd culturi în unele județe cu condiții pedoclimatice favorabile (legume — în Arad, Argeș, Botoșani, Brăila, Constanța, Dimbovița, Ialomița, Iași, Satu-Mare, Sibiu, Tulcea; de cartofi — în Alba, Bistrița-Năsăud, Cluj, Dimbovița, Gorj, Hunedoara, Maramureș, Neamț, Sălaj, Sibiu etc.; verdețuri — în Arad, Brăila, Buzău, Constanța, Dolj, Galați, Teleorman, Tulcea ș.a.); furaje — în Bacău, Bihor, Covasna, Harghita, Maramureș, Mureș, Neamț, Sălaj, Sibiu, Suceava, Vilcea etc.).

Structura suprafeței totale propusă pentru culturi se prezintă astfel: legume — 59,07 la sută, cartofi — 21,17 la sută, verdețuri — 15,28 la sută, furaje — 4,48 la sută. Apare necesară optimizarea structurii culturilor în fiecare județ, în raport cu potențialul efectiv.

IN SPIRITUL indicațiilor cuprinse în Cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu la Consfătuirea cu activul și cadrele de bază din cooperația de consum, cooperația meșteșugărească, cooperația agricolă de producție și consiliile populare, din iunie 1980, se desprinde cu claritate necesitatea valorificării în mai mare măsură a materiilor prime și materialelor recuperabile, întărirea ordinei și disciplinei în desfășurarea acestei acțiuni prioritare. Aspectele înfățișate mai sus sugerează, pe lîngă realizările obținute, existența unor largi posibilități de punere în valoare a unor resurse de mare răspîndire pe teritoriul țării, prin creșterea porcilor și păsărilor în gospodăriile-anexă, folosind resturile menajere din alimentația publică.

Potrivit unor calcule estimative făcute de Institutul de studii și proiectări pentru sistematizare, locuințe și gospodărie comunală, rezultă că **numai la nivelul orașelor țării s-ar putea obține prin valorificarea resturilor menajere, circa 300 000 t/an brană pentru animale**. Pentru furajarea unui porc fiind nece-

sară, în medie, o cantitate de circa 1 800 kg/an de resturi menajere, rezultă că s-ar putea crește circa 167 000 de porci. Luînd în calcul și resturile menajere refolosibile de la unitățile de alimentație publică din mediul rural, cifra ar ajunge la circa 200 000 de porci. Avînd însă în vedere că o parte din aceste resurse vor fi folosite pentru creșterea păsărilor în gospodăriile-anexă, se estimează ca un nivel realizabil **pînă la 150 000 de porci anual, cu o producție de carne de aproximativ 12 000 de tone, la un cost de circa 10 lei/kg**. În această variantă, în fiecare județ s-ar putea crește în medie 3 750 de porci, echivalînd cu 300 de tone — ceea ce ar asigura sporirea producției de carne pentru îmbunătățirea consumului populației, fără a se apela la fondul pieței.

IN VEDEREA realizării acestui obiectiv deosebit de important — creșterea porcilor și păsărilor în gospodăriile-anexă, la diferitele nivele ierarhice ale sectorului alimentației publice se cer luate măsuri hotărîte.

● În primul rînd se impune **afirmarea unei atitudini de înaltă responsabilitate, dezvoltarea inițiativei, înlăturarea fermă a oricărei risipe** de materii prime și materiale refolosibile în alimentația publică.

● O altă măsură importantă constă în **extinderea și generalizarea experienței pozitive**. Se poate evidenția în acest sens experiența I.C.S.A.P. din Drobeta-Turnu Severin, care cu un volum scăzut de investiții, a organizat gospodării-anexă, cu un număr ridicat de animale, respectînd cerințele de protecție a mediului înconjurător.

● Fiînd vorba de creșterea unui număr relativ mare de porci și păsări în gospodăriile-anexă, se impune asigurarea unei **asistențe de specialitate**, eventual de către un veterinar cu pregătire superioară și un număr corespunzător de cadre cu pregătire medie la nivelul fiecărei direcții comerciale județene, în funcție de numărul și volumul gospodăriilor-anexă.

● Stimularea oamenilor muncii din gospodăriile-anexă pentru o activitate cu eficiență economică superioară presupune **un sistem adecvat de cînterire**, astfel încît cîștigul lor să crească potrivit cu sporirea numărului de animale, a producției de carne.

● Pentru buna funcționare a gospodăriilor-anexă este indispensabilă **organizarea judicioasă a colectării și transportului resturilor menajere** din unitățile de alimentație publică, folosind mijloace de transport amenajate corespunzător.

● Un minimum de amenajări este necesar și pentru **funcționarea gospodăriilor-anexă în tot cursul anului** astfel încît producția de carne să se realizeze indiferent de condițiile climatice.

I. PAUNESCU

Academia de studii economice
București

Revoluția agrară socialistă în România

Problema agrară în etapa făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate (II)

ÎN ADOPTAREA strategiei de dezvoltare a agriculturii partidul nostru a pornit de la concepția că relațiile de producție constituie numai cadrul social necesar pentru realizarea unei agriculturi intensive, moderne, de înaltă productivitate. Dezvoltarea ascendentă a agriculturii reprezintă nu numai o rezultată, dar și o condiție esențială a realizării complexului economic național, capabil să determine progresul general al societății. Odată cu încheierea procesului revoluționar de transformare socialistă a agriculturii, s-a schimbat fundamental conținutul problemei agrare, deschizându-se calea pentru soluționarea ei definitivă în spiritul principiilor echității sociale socialiste. Încheierea procesului de crearea a relațiilor socialiste de producție în agricultură a însemnat doar încheierea unei etape a procesului revoluționar, el continuând, cu un nou conținut, în următoarea etapă de dezvoltare a societății. S-au creat astfel condițiile favorabile realizării în agricultură a unei noi unități dialectice între dezvoltarea și perfecționarea continuă a forțelor și a relațiilor de producție în cadrul progresului continuu al societății.

În perioada imediat următoare încheierii cooperativizării s-au luat importante măsuri pentru consolidarea organizatorică a tinerelor cooperative. S-au inițiat acțiuni de masă, trimițându-se în cooperative specialiști care să lucreze permanent în aceste unități, precum și mii de muncitori care au desfășurat o intensă activitate politică și organizatorică pentru sprijinirea noilor cooperative. Realizările din această perioadă ar fi fost și mai mari dacă nu ar fi existat, așa cum s-a mai arătat, o subapreciere a importanței agriculturii în dezvoltarea economiei naționale, subapreciere ce s-a concretizat în acordarea unor insuficiente mijloace materiale și financiare. Tocmai în această perioadă, volumul creditelor pe termen lung, pentru investiții, acordate cooperativei s-a diminuat de la 939 milioane lei în 1961 la 398 milioane lei în 1965. Dezvoltarea ramurilor industriale care trebuiau să contribuie la crearea bazei tehnico-materiale a agriculturii și îndeosebi a industriei chimice, precum și realizarea prevederilor pentru amenajarea irigațiilor, ca factori importanți pentru progresul agriculturii, au fost neglijați. În vederea sporirii contribuției agriculturii la dezvoltarea economico-socială se impunea elaborarea unei concepții noi, de largă perspectivă, în concordanță cu noile obiective pe care și le punea societatea noastră. În elaborarea acestei concepții un rol deosebit l-a avut Congresul al IX-lea al partidului. Pe baza hotărârilor Congresului și Conferinței Naționale din 1967 ale partidului s-a dezvoltat puternic baza materială a agriculturii, s-a perfecționat activitatea cooperativei agricole, socialismul consolidându-se și în agricultură, creându-se astfel una din premisele de bază ale trecerii la o nouă etapă de dezvoltare a societății noastre — edificarea societății socialiste multilateral dezvoltate.

Făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate pune probleme calitativ noi în domeniul agriculturii, care decurg din problematica generală a depășirii stadiului unei economii socialiste în curs de dezvoltare și ale atingerii unui nivel comparabil cu cel al țărilor cu o economie avansată. Rolul agriculturii în noua etapă nu se reduce, ci se amplifică. Definind strategia de dezvoltare a acestei ramuri în cadrul strategiei generale a noii etape, în Programul partidului se subliniază că „pornind de la realitatea că agricultura constituie o ramură de bază a economiei noastre naționale, partidul va pune în centrul politicii sale agrare realizarea unei agriculturi moderne, intensive, de înaltă productivitate, care va folosi cele mai noi cuceriri ale științei”.)

Conceptul de agricultură socialistă intensivă, de mare productivitate, elaborat în spiritul materialismului dialectic și istoric este un concept global, care cuprinde nu numai forțele, ci și relațiile de producție, întregul proces de perfecționare a organizării sociale și de conducere a agriculturii.

Una din trăsăturile dominante ale procesului de intensificare a agriculturii în etapa actuală o constituie modernizarea

acesteia prin pătrunderea rapidă și multilaterală a progresului tehnico-științific contemporan pe principalele sale direcții: creșterea capacității productive a pământului, îndeosebi prin irigații, mecanizarea și automatizarea proceselor de producție pătrunderea multilaterală a chimiei, aplicarea în producție a cuceririlor științelor biologice, în special ale nutriției și geneticii, și ridicarea nivelului de calificare a forței de muncă. Pornindu-se de la concepția că o agricultură modernă nu se poate realiza fără aportul științei, a fost organizată o largă rețea de institute și stațiuni de cercetări agricole, au fost stabilite direcțiile cercetării științifice în strinsă concordanță cu necesitatea soluționării problemelor acestei ramuri, cu orientările existente în cercetarea științifică pe plan mondial, asigurându-se o îmbinare corespunzătoare a cercetării aplicative cu cea fundamentală.

În vederea modernizării agriculturii, statul nostru a alocat importante fonduri de investiții, volumul acestora sporind de la 51 miliarde lei în perioada 1966—1970 la 77 miliarde lei în anii 1971—1975 și la 120 miliarde lei în actualul cincinal. Pentru a sublinia semnificația dimensiunii acestor fonduri este suficient să arătăm că investițiile statului în agricultură în prezentul cincinal sînt egale cu cele alocate întregii economii în anii 1951—1958. Ca urmare, au fost executate importante lucrări de îmbunătățiri funciare, în primul rînd în irigații, s-a dezvoltat, diversificat și modernizat parcul de mașini și tractoare agricole. Pentru viitorul cincinal se vor aloca fonduri de investiții în valoare de 155 miliarde lei. **Începînd cu actualul deceniu intensificarea agriculturii capătă un conținut calitativ nou, superior prin dezvoltarea proceselor de tip industrial.** Această trăsătură se va accentua în perioada 1981—1985, asigurându-se în perspectivă transformarea în întregime a activității din agricultură într-o variantă a muncii industriale.

Pornind de la constatarea faptului că țara noastră dispune de condiții pentru a produce în interiorul granițelor sale aproape toate produsele agroalimentare cerute de populație, ca și materiile prime solicitate de industrie, asigurându-se și însemnate disponibilități pentru export, partidul nostru orientează în continuare agricultura spre o dezvoltare complexă, multilaterală. În această optică, **intensificarea cuprinde ca o parte componentă esențială dezvoltarea multilaterală a acestei ramuri**, întrucît o asemenea agricultură valorifică mai eficient variatele condiții pedoclimatice, este mai puțin influențată pe ansamblu de oscilațiile factorilor naturali, precum și de fluctuațiile conjuncturale ale pieței internaționale. Prin aceasta se asigură o contribuție relativ stabilă a agriculturii la dezvoltarea economică. În cadrul acestei orientări generale, locul principal îl vor ocupa, în continuare, cerealele, urmărindu-se obiectivul realizării a cel puțin o tonă de cereale pe locuitor, indicator ce semnifică posibilitatea asigurării unei rații de consum fiziologic normale pentru întreaga populație. Una din tendințele dominante o constituie creșterea ponderii producției animale, ca una din condițiile intensificării agriculturii și ca suport material pentru îmbunătățirea continuă a alimentației populației. Aceste orientări, ca și altele, sînt materializate în programele elaborate pentru toate sectoarele agriculturii. Realizarea acestor programe va asigura la sfîrșitul cincinalului următor, o producție de cereale, legume, carne, ulei, zahăr, ouă, lapte și altele, la nivelul țărilor economic avansate.

În cadrul acestei orientări generale de dezvoltare multilaterală pe ansamblul agriculturii, are loc o dezvoltare complexă la nivelul zonelor și al județelor, o concentrare, profilare și specializare la nivelul unităților de producție. În concordanță cu modernizarea bazei tehnico-materiale, are loc un proces continuu de concentrare, specializare și profilare a producției unităților, asigurându-se condiții pentru creșterea rapidă a producției și a eficienței acesteia.

Pe baza studiilor de zonare a producției agricole au fost stabilite zonele actuale și de perspectivă ale producției agricole. În concordanță cu condițiile pedoclimatice, de forță de muncă, economice și sociale au fost definitivate zonele mari, precum și microzonele de producție agricolă. Zonele au fost concepute ca delimitări teritoriale complexe de producție, în

) Programul Partidului Comunist Român de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism. București, Ed. politică, 1975. p. 75.

cadru lor concentrându-se ramurile, culturile și speciile de animale în funcție de posibilitățile cele mai favorabile de creștere a producției și de ridicare a eficienței sale economice.

Sarcinile trasate de Congresul al XII-lea al Partidului Comunist Român ce vizează dezvoltarea armonioasă a tuturor județelor țării au stabilit pentru fiecare județ o structură echilibrată a culturilor care să permită obținerea celor mai bune randamente la hectar, crearea bazinelor legumicole în apropierea orașelor pentru a satisface din resurse locale nevoile de consum ale populației, amplasarea unităților zootehnice în funcție de baza furajeră, astfel încât să se asigure, în principal, din propriile resurse, aprovizionarea populației cu produse animale proaspete — carne, lapte, ouă. Concentrarea și profilarea producției în cadrul zonelor și județelor îmbracă forme diferite, ele fiind determinate atât de nivelul tehnic al bazei materiale, cât și de formele de proprietate. În deceniul următor vor avea loc importante schimbări calitative în nivelul forțelor de producție, atât pe ansamblul ramurii cât și în profil teritorial. Aceasta constituie una din laturile esențiale ale înfăptuirii noii etape a revoluției în agricultură.

Conceptul de agricultură intensivă, de mare productivitate, elaborat de partidul nostru în spiritul materialismului dialectic și istoric, cuprinde nu numai forțele de producție, ci și relațiile de producție, întregul proces de perfecționare a organizării și conducerii agriculturii. În concordanță cu etapele de dezvoltare economico-socială, partidul nostru s-a preocupat de elaborarea practică a formelor corespunzătoare de organizare a activității economico-sociale din agricultură. Instituirea congresului întregii țărâni, organizarea Consiliului Național al Agriculturii, instituționalizarea organelor de conducere colectivă în toate unitățile agricole asigură participarea în mod organizat a țărânimii la înfăptuirea politicii agrare a partidului, constituind, totodată, o formă superioară a democrației noastre socialiste, care se bazează pe participarea directă a maselor la conducerea statului, la făurirea conștientă a propriului viitor.

Sporirea contribuției agriculturii la dezvoltarea economică generală, la depășirea stadiului actual de țară socialistă în curs de dezvoltare, pentru ca România să devină, la sfârșitul deceniului următor, o țară cu nivel mediu de dezvoltare, necesită îmbunătățirea întregii activități a acestei ramuri de bază a producției materiale. Tocmai acestor cerințe răspunde Hotărârea Plenarei C.C. al P.C.R. din 1 februarie 1979 cu privire la

*) Nicolae Ceaușescu, Cuvîntare la Plenara Comitetului Central al Partidului Comunist Român, 1 februarie 1979, București, Ed. politică, p. 20.

îmbunătățirea conducerii agriculturii, crearea consiliilor unităților agroindustriale de stat și cooperatiste și creșterea producției agricole.

Dezvoltarea agriculturii pe sectoare distincte de proprietate a corespuns unui anumit stadiu de dezvoltare a economiei naționale în general, și al agriculturii în special. Dezvoltarea impetuoasă a forțelor de producție atât la orașe cit și la sate, precum și cerințele sporite de produse agroalimentare necesită realizarea unui proces tot mai integrat al activității sectoarelor social-economice din agricultură și a producției de materii prime agricole cu cea de prelucrare industrială. Hotărârea C.C. al P.C.R. din 1 februarie 1979 marchează trecerea agriculturii noastre într-un nou stadiu de dezvoltare: „Toate aceste măsuri — sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu — au drept scop să pună în concordanță dezvoltarea bazei tehnico-materiale, condițiile noi ale agriculturii noastre cu cadrul organizatoric, cu forma de conducere și planificare, care impune o răspundere sporită și o conducere unitară a agriculturii“^{*)}.

Măsurile promovate de această hotărâre sînt menite să asigure cadrul organizatoric și de conducere necesar înfăptuirii unor profunde și ample procese economice și sociale. Realizarea lor va asigura condițiile necesare pentru înfăptuirea unei noi revoluții în agricultură, pentru ridicarea nivelului de organizare și conducere în concordanță cu cerințele actualei etape de dezvoltare a societății noastre, de sporire a contribuției agriculturii la creșterea economică de ansamblu, de apropiere a nivelului de trai al țărânimii de cel al celorlalte categorii de oameni ai muncii.

Modernizarea și intensificarea agriculturii, ridicarea calificării profesionale a forței de muncă, va asigura ștergerea deosebirilor esențiale dintre munca agricolă și cea industrială. În anii următori, pe măsura adîncirii procesului de intensificare a producției agricole, munca în agricultură va deveni tot mai mult o variantă a activității industriale. Țărâניה, deși se va restringe din punct de vedere numeric, va continua să joace un rol de cea mai mare importanță atât în producția de bunuri materiale, în sporirea avuției naționale, cât și în conducerea întregii opere de construcție socialistă.

Alianța dintre clasa muncitoare și țărâניה, bazată pe proprietatea socialistă, pe unitatea de interes și scop va reprezenta și în viitor un factor esențial al progresului economic și social în țara noastră, principala forță politică care va asigura dezvoltarea continuă a cuceririlor revoluționare ale poporului, mersul înainte al societății pe calea socialismului și comunismului.

D. DUMITRU

METALUL

(Urmare din pag. 5)

minuindu-se numărul celor necorespunzătoare. Dar nu peste tot s-a acționat la fel. La piesele bune turnate din fontă realizate de unele întreprinderi ale Centralei industriale de utilaj tehnologic și material rulant, norma de consum de fontă cenușie, fontă veche și fier vechi a fost depășită în primul trimestru al anului cu 8,9 la sută, consumîndu-se astfel în plus 1512,2 tone din aceste materiale și 327,9 tone cocs. Cauza acestui consum suplimentar rezidă în faptul că în această perioadă volumul de rebuturi a fost mare ca urmare îndeosebi a nerespectării disciplinei tehnologice. Depășiri importante de asemenea materiale — datorită aceluiași cauze — s-au consemnat și la turnătoriile întreprinderilor din Centrala industrială de autoturisme, Centrala industrială de utilaj energetic, metalurgic și mașini de ridicat, Centrala industrială de tractoare și mașini agricole—Brașov.

Măsuri impuse de saltul la o nouă calitate

EXISTĂ DESIGUR și unele probleme care se cer studiate pentru ridicarea continuă a gradului de gospodărire și valorificare a metalului, și anume:

— sporirea exigenței producătorilor de metal față de calitatea producției. Se știe că în ultimii ani, prin măsurile de tipizare a producției, gama sortotipodimensională a fost restrînsă. Aceasta permite întreprinderilor siderurgice să folosească cu indici ridicați agregatele din dotare, să-și organizeze mai bine activitatea productivă, să realizeze în condiții mai operative sarcinile contractuale. Dar tipizarea producției presupune și creșterea exigenței față de calitatea metalului livrat, realizarea unor sortimente cu rezistență mai mare, care să acopere o paletă largă de cerințe ale beneficiarilor. Ridicarea

calității metalului livrat poate contribui la realizarea de reale și însemnate economii la beneficiari;

— extinderea acțiunii de valorificare a capetelor de laminate prin relaminarea lor cu minilaminare. Acțiunea începută la C.S. Hunedoara și Cimpia Turzii pe această linie și care se soldează cu rezultate bune este necesar a fi extinsă și la celelalte unități siderurgice. S-ar valorifica astfel mari cantități de metal bun — care fiind subdimensionat ia în prezent calea neeconomică a retopirii;

— o mai intensă preocupare pentru extinderea tehnologiilor avansate în turnătorii și forje. Există în această privință o experiență bună acumulată în sectoarele primare de la întreprinderile „23 August“ București, „Tractorul“ și Întreprinderea de autocamioane Brașov, Întreprinderea de mecanică fină Sinaia, I.C.M. — Reșița, care se cere a fi studiată și generalizată (turnarea în forme întărite cu bioxid de carbon, turnarea în modele ușor fuzibile (ceară), turnarea în forme-coji cu lianți de rășini sintetice, forjarea în matrițe complexe etc.) care asigură reducerea consumului de metal pe unitatea de produs (micșorarea adaosului de prelucrare cu 15—30 la sută);

— extinderea turnării unei game largi de piese care în prezent se execută din laminate. În condițiile în care se impune găsirea de soluții care să permită alături de reducerea consumului de metal și a celui de energie electrică, creșterea ponderii pieselor turnate și forjate, în dauna celor laminate poate aduce o însemnată contribuție. Calculele arată, de pildă, că dacă se înlocuiește prelucrarea prin așchiere a 100 de mii tone metal cu prelucrare prin forjare și matrițare se economisesc 25 mii tone laminate și se disponibilizează 2500 muncitori și 1500 mașini unelte așchietoare. Trebuie avut, de asemenea, în vedere faptul că prelucrările mecanice la piesele matrițate și turnate în comparație cu cele confecționate din laminate costă cu circa 70 la sută mai puțin;

— scoaterea din fabricație a produselor depășite cu consumuri mari și înlocuirea lor cu altele care au performanțe tehnice funcționale ridicate și necesită o mai mică cantitate de materie primă și consum de combustibil.

De la 1 septembrie a.c.

NOI CATEGORII DE OAMENI AI MUNCII BENEFICIAZĂ DE MAJORAREA RETRIBUȚIILOR

OBIECTIVUL FUNDAMENTAL al politicii partidului și statului nostru îl constituie ridicarea continuă a nivelului de trai material și spiritual, sporirea gradului de civilizație și a calității vieții întregului popor. Acestui țel îi sînt subordonate toate eforturile pentru dezvoltarea în ritm intens a economiei, pentru creșterea venitului național — unica sursă a sporirii nivelului de trai al tuturor categoriilor de oameni ai muncii.

Concomitent cu dezvoltarea producției agricole și a eficienței sale economice, partidul nostru acționează în direcția sporirii cointeresării materiale a oamenilor muncii din agricultură. Astfel, în perioada 1965—1975 retribuția medie lunară netă a personalului muncitor din agricultură a crescut în medie cu 63%, iar cea a muncitorilor cu 64,1%.

Potrivit programului de creștere a nivelului de trai în cincinalul 1976—1980, în prima etapă retribuția tarifară a oamenilor muncii din agricultură a fost majorată cu 16,6%. În a doua etapă, începînd cu 1 septembrie, un număr de aproape 535 000 lucrători beneficiază de majorarea retribuțiilor tarifare cu 13,9% în medie, realizîndu-se astfel creșterea totală (etapa I-a—II-a) de 32,8% în actualul cincinal. Mărirea retribuțiilor tarifare va atrage după sine, cum e și firesc, creșterea corespunzătoare a sporului de vechime neîntreruptă în muncă în aceeași unitate, precum și a veniturilor provenite din munca în acord global (vezi tabelul).

Datele atestă că noua etapă de majorare se întemeiază pe principiile fundamentale ale eticii și echității socialiste, urmărindu-se creșterea mai accentuată a retribuțiilor mai mici în condițiile păstrării unor raporturi stimulative între funcții, profesii și nivele de calificare. Creșteri mai importante realizează muncitorii mecanici agricoli care reprezintă detașamentul de bază al agriculturii noastre socialiste. Mecanicii agricoli

Sectorul de activitate sau funcția	Retribuția		Diferență		Total venit suplimentar	Venit suplimentar la nivelul unui an
	actuală	majorată în etapa a doua	retribuție	în plus la spor de vechime		
1	2	3	4	5	6	7
1. Muncitor din sectorul vegetal, treapta a II-a, spor de vechime 5%	1 734	2 014	280	14	294	3 528
2. Mecanic agricol categoria 5 treapta a II-a spor vechime 10%	2 142	2 489	347	35	382	4 564
3. Mecanic de întreținere din ateliere de reparații, categoria 4, treapta I, spor vechime 5%	1 867	2 183	316	16	332	3 984

4. Îngrijitor porci, complexe industriale, grupa a 4-a de lucrări, treapta a II-a, spor de vechime 10%	2 053	2 359	306	31	337	4 044
5. Crescător ovine (exclusiv cele de selecție), grupa a 2-a de lucrări, treapta a II-a, spor de vechime 5%	1 734	1 989	255	12	267	3 204
6. Înginer (agronom, zootehnist, mecanic) clasa 28, gradația V, spor vechime 10%	3 170	3 500	330	33	363	4 356
7. Înginer șef din C.A.P., gradul I, (retribuit de stat) clasa 33, gradația III, spor de vechime 10%	4 020	4 450	430	43	473	5 676
8. Șef de fermă gradul II, clasa 32, gradația V, spor vechime 10%	3 830	4 230	400	40	440	5 280
9. Responsabil economic ferme gradul I, clasa 29, gradația V, spor vechime 10%	3 325	3 670	345	35	380	4 560

care execută lucrări în câmp (arat, desțelenit) cuprinse în grupa a III-a de lucrări beneficiază de o creștere a tarifului pe zi de la 115 la 134 lei, respectiv o creștere de 16,5%, iar cei care execută lucrări de semănat, recoltat cu combina cuprinse în grupa a V-a de lucrări obțin o creștere de 25 lei/zi, adică 16,1%. Specialiștii agricoli, cadrele de conducere vor beneficia, la rîndul lor, de o însemnată majorare a veniturilor absolute. În total, numai în acest an oamenii muncii din agricultură beneficiază de câștiguri suplimentare de peste 600 milioane lei.

Asigurînd premise pentru sporirea gradului de satisfacere a nevoilor lucrătorilor agricoli, majorarea retribuției trebuie să declanșeze preocupări și mai intense din partea acestora în direcția calificării și ridicării pregătirii profesionale, organizării mai bune a muncii, utilizării mai judicioase a timpului de lucru etc., ceea ce influențează productivitatea muncii, să valorifice în mod optim potențialul de care dispun.

Ioan BRATU

Institutul de economie socialistă

Stabilirea și aplicarea corectă a normelor, extinderea acordului global

CERINȚE ALE UNEI ÎNALTE PRODUCTIVITĂȚI A MUNCII

La Ministerul Construcțiilor Industriale : o evoluție, în ansamblu, pozitivă — și semnificația unor abateri de la medie

INSUFICIENȚA forței de muncă provoacă încă, la unele unități de construcții-montaj, dificultăți în îndeplinirea planului, în asigurarea unei astfel de evoluții a stadiilor fizice ale lucrărilor, care să permită respectarea termenelor de punere în funcțiune a obiectivelor de investiții. În aceste condiții, accelerarea ritmului de creștere a productivității muncii capătă o importanță hotărâtoare nu numai pentru îmbunătățirea laturilor calitative ale activității, ci și pentru realizarea sarcinilor fizice.

Rezultatele obținute din acest punct de vedere în activitatea de construcții-montaj a Ministerului Construcțiilor Industriale reflectă, în ansamblu, o justă înțelegere a imperativului amintit, sprijinită de măsuri tehnico-organizatorice pentru o mai bună utilizare a potențialului tehnic și uman, a timpului de lucru. Față de nivelul planificat al productivității muncii raportat la producția netă, s-a obținut o depășire de 3,8% în trimestrul I și de 2,5% în trimestrul II ale acestui an.

Contribuția diferitelor unități la aceste cifre medii variază în limite largi, ecartul plus-minus fiind de 21,2 puncte în trim. I și de 47,5 puncte (!) în trim. II. În câteva cazuri, la una și aceeași unitate, evoluția de la primul la al doilea pătrar, progresivă (T.I.L.I. București +29,7%, T.I.M. București +22,2%, T.M.U.Ch. București +21,5%, T.C.I. Iași +18,9%, T.C.I.Az. +11,8% ș.a.) sau regresivă (T.I.M. Brașov -11,3%, T.C.I. Brașov -9,0%, T.C.I. Pitești și Ploiești -8,2% ș.a.), în realizarea indicatorului productivitatea muncii este atât de sensibilă, încât dă de gândit asupra fenomenelor ce se ascund în spatele acestor fluctuații și chiar asupra criteriilor după care ministerul a repartizat sarcinile trimestriale.

Abateri, la diferite trusturi, față de o situație pozitivă pe total activitate de c+m a ministerului se remarcă și în ce privește corelația rezultatelor la productivitatea muncii și la retribuirea medie. Amplitudinea necorelărilor este, cel puțin în exemplele din tabelul nr. 1, greu de obiectivat și echivalează cu nerespectarea unor principii de bază ale mecanismului economico-financiar, ale retribuirii după cantitatea și calitatea muncii.

Tabelul nr. 1

Corelația între realizarea productivității muncii — calculată la producția netă — și a retribuirii medii (în % față de nivelele planificate) la unele unități ale M.C. Ind.

Trustul	Productivitatea muncii	Retribuirea medie
T.C.I. Brăila		
— Trim. I 1980	103,7	95,1
— Trim. II 1980	100,9	108,5
T.C.I. București		
— Trim. I 1980	98,5	83,5
— Trim. II 1980	101,8	103,0
T.C.I. Cluj-Napoca		
— Trim. I 1980	105,6	99,9
— Trim. II 1980	96,4	99,8

ADÎNCIREA analizei, abordând aspectul realizării normelor de muncă, dă loc de asemenea la justificate întrebări. Indicele mediu este de 112,7% în trim. I și 115,4% în trim. II: ponderea muncitorilor care nu și-au realizat normele a scăzut de la 8,7% la 6%, ceea ce reprezintă un fenomen pozitiv. Situația din raportările statistice, privind proporția celor care și-au depășit normele cu mai mult de 20 de procente, nu poate însă decât să denote deficiențe în activitatea de normare. Tabelul nr. 2 redă cazurile extreme din trim. II: dar în primul trimestru s-au înregistrat „virfuri” și mai mari (de pildă, Trustul de construcții industriale Oradea: 114,0% din

Tabelul nr. 2

Situația realizării normelor de muncă la unele unități și pe ansamblul activității de c+m a M.C. Ind. în trim. II 1980

Unitatea	Indice mediu %	Dispersia (% din total)	
		Sub 100%	Peste 120%
T.C.I. Cluj	116,7	1,8	42,7
T.C.I. Midia-Năvodari	118,0	6,1	36,5
T.C.I. Gh. Gheorghe-Dej	116,5	6,6	32,1
T.C.I. Az. București	120,1	—	32,1
T.C.I. Ploiești	106,2	17,5	5,9
T.M.U. Ch. București	118,5	1,0	33,6
T.I.A. București	116,1	2,9	36,8
T.L.S. București	115,5	5,5	34,5
T.I.L.I. București	118,0	10,4	27,6
Total C+m M.C. Ind.	115,4	6,0	25,6

muncitorii care au lucrat în acord nu și-au realizat normele, iar 52,5% le-au depășit cu peste 20%! Indicele mediu apare de 125,3%, la un grad de extindere a muncii în acord de 84,4%, însă productivitatea muncii n-a atins nivelul planificat...)

Explicația se găsește în deficiențe ce constituie — și nu de azi, de ieri — locuri comune la multe șantiere :

— realizarea unor lucrări fără a avea la bază studii și proiecte de organizare, în care să se indice expres tehnologiile de execuție ;

— aplicarea unor norme largi, care nu corespund cu condițiile reale de organizare și dotare a fronturilor de lucru, cu tehnologiile folosite ;

— acordarea unor operații și faze de lucru care de fapt nu se execută, a unor distanțe de transport mai mari decât necesare și alte artificii prin care normele sînt folosite ca instrumente de atragere a unor muncitori din meserii deosebit de solicitate, în condițiile în care nu se asigură, printr-o organizare adecvată a producției și a muncii, posibilitatea ca ei să realizeze o productivitate ridicată și un câștig corespunzător. O asemenea practică este facilitată de faptul că în documentațiile de execuție încă mai apar lucrări care de fapt nu sînt necesare, ori se au în vedere condiții de lucru mai puțin raționale (de pildă, o proporție mare de lucrări manuale) sau mai grele decât cele existente pe șantiere ;

— neexecutarea tuturor operațiilor prevăzute în normele grupate, respectiv necorectarea acestor norme prin excluderea operațiilor de care nu este nevoie ;

— necorelarea categoriei tarifare a muncitorilor cu categoria lucrărilor etc.

Majoritatea unităților de execuție ale ministerului (excepție fac trusturile de construcții industriale din Craiova și Pitești și Trustul de construcții chimice Cluj-Napoca) au îmbunătățit, în trim. II față de trim. I, gradul de extindere a muncii în acord, care se situează între 82,7% (Trustul de construcții chimice Midia-Năvodari) și 94,9% (Trustul de instalații-montaj Iași). Există însă rezerve pentru raționalizarea în continuare a muncii în regie, dimensionînd necesarul de muncitori din activitățile indirect productive și de servicii generată nu prin apreciere sau „pe bază de experiență”, ci în urma unei analize corecte și concrete a condițiilor de pe fiecare șantier, stabilind pentru această categorie de personal sarcini precise și normative de muncă.

OAMELIORARE sensibilă a cunoscut extinderea acordului global. După o cădere vertiginoasă a indicelui în anul trecut (55,8% în trimestrele I—III, față de 82% în perioada corespunzătoare din 1978), măsurile energice de redresare au dus, în 1980, la un nivel de 66,1% în trim. I și 73,5% în

Tabelul nr. 3

Extinderea formei de organizare și retribuire în acord global la unele unități de construcții ale M.C. Ind. în trimestrele I și II 1980 (%)

Trustul	Trim. I	Trim. II
T.C.I.Az. București	84,57	87,70
T.C.I. Cluj-Napoca	64,33	85,20
T.C.I. Brașov	71,39	84,40
T.C.I. Pitești	77,98	81,80
T.C.I. Craiova	65,90	70,90
T.C.I. Brăila	66,14	69,80
T.C.I. Timișoara	63,61	69,10
T.C.Ch. Cluj-Napoca	69,21	66,70

trim. II. Dacă excludem, din calculul mediei pe activitatea de c+m a ministerului, influența unităților de prestații (ale Centralei de mecanizare pentru construcții industriale), această ultimă cifră rezultă de 80,7%; de remarcat că la finele perioadei, 76,5% din numărul total al personalului tehnico-productiv din unitățile de construcții-montaj era cuprins în acord global, împreună cu formațiile de lucru conduse de cadrele din această categorie.

Unitățile de instalații și montaj tehnologic ca și cele de instalații și lucrări speciale aplică acordul global într-o proporție mai mare decât cele de construcții — și anume între 86,3% la Trustul de montaj utilaj chimic București și 94,9% la Trustul de instalații-montaj Iași. Specificul lucrărilor reprezintă, în acest sens, doar în principiu o condiție favorizantă, căci în practică aceste unități întâmpină, în desfășurarea coerentă a procesului de producție, bine cunoscutele dificultăți provocate de întârzierile în primirea unor utilaje tehnologice și materiale speciale, în deschiderea fronturilor de lucru de către antreprenorul general. În realitate este vorba de o organizare mai riguroasă, de o corectă utilizare a instrumentelor de cointerese, de antrenarea mai efectivă a personalului tehnic la conducerea formațiilor de acord global.

Cît privește trusturile de construcții, ameliorarea amintită cunoaște nivele diferite, exemplificate în tabelul nr. 3. La unitățile din a doua jumătate a listei, controale efectuate de minister au semnalat că — datorită unei orientări înguste a consiliilor oamenilor muncii (la trust și mai cu seamă la grupurile de șantier și celelalte unități în subordine) — sarcina extinderii acordului global a fost lăsată, în cea mai mare parte sau exclusiv, pe seama compartimentelor de personal-învăță-mînt-retribuire, degajînd de răspunderea firească serviciile sau birourile de pregătire, producție, organizare, cărora le revine

în fapt principalul rol în asigurarea condițiilor pentru predarea lucrărilor spre execuție pe bază de contract-angajament.

ÎN URMA analizelor efectuate, biroul executiv al consiliului de conducere al ministerului a aprobat, încă la începutul lunii iunie, un plan de măsuri pentru îmbunătățirea activității de normare și retribuire. Pe baza acestuia organele de conducere colectivă ale unităților și-au stabilit planuri proprii de măsuri, adaptate la cerințele și condițiile specifice. Intervalul ce s-a scurs de atunci a fost marcat de acțiuni menite să întărească ordinea în acest domeniu, să valorifice mai bine potențialul uman al șantierelelor, pentru a asigura în continuare un ritm de creștere a productivității muncii superior celui planificat, alinierea tuturor trusturilor la rezultatele obținute de cele cu cei mai buni indicatori.

Inventarierea și aprecierea realistă a lucrărilor și activităților retribuite în regie a dus la concluzia că o parte dintre ele pot fi trecute în acord. Pentru lucrările de întreținere și reparații auto și utilaje, ca și pentru servirea utilajelor de construcții au fost elaborate normative de personal, aflate în curs de aplicare. Pe baza noilor normative unificate pe minister pentru personalul indirect productiv și de servire generală, se procedează la raționalizarea acestuia, constituindu-se o sursă de completare a necesarului de efective pentru activitățile direct productive. În vederea înlesnirii operațiilor — în prezent destul de laborioase — de întocmire a contractelor de acord global, s-a trecut la stabilirea de norme de muncă grupate, pe variante tehnologice, conform articolelor de deviz.

O astfel de detaliere a parametrilor obligați ai activității de normare și retribuire constituie prin ea însăși un factor de disciplinare și oferă elemente suplimentare prețioase pentru orientare și control. Ea nu va putea da însă pe deplin rezultatele scontate fără a pune accentul convenit pe **responsabilitatea cadrelor de conducere de la nivelele șantierelelor, loturilor, atelierelor, a personalului de normare, a maștrilor**, fără o susținută muncă de educare a membrilor formațiilor de lucru, care să înțeleagă că își pot asigura ciștiguri sporite, dar numai pe merit, numai **muncind mai bine**. Totodată, în condițiile concentrării eforturilor la obiectivele de investiții prioritare, cu atât mai mult se cer din partea conducătorilor colective ale unităților **măsuri operative de preîntîmpinare sau de înlăturare a dereglărilor** în aprovizionare, în programarea și coordonarea lucrărilor, care duc la dereglări în desfășurarea producției.

În acest fel, presiunea exercitată într-un moment sau altul, într-un loc sau altul de lipsa forței de muncă se va atenua de la sine, iar atenția, degajată de solicitările de natură corectivă, se va putea concentra asupra intervențiilor de ordin tehnic, tehnologic, organizatoric, care să creeze și fructifice noul, să afirme calitatea.

Dorin CONSTANTINESCU

Dimensiuni ale întreprinderilor model

ÎMBUNĂTĂȚIRE MULTILATERALĂ A ACTIVITĂȚII

UNITATEA ECONOMICĂ este un mecanism complex, cu conexiuni interne foarte sensibile; în funcție de calitatea intervenției într-unul din subsansamblele sale, efectele secundare și retroacțiunile în acesta și în altele cu care se află în intercondiționare amplifică aria și forța impactului asupra întregului agregat. Beneficiul potențial al acestei caracteristici a fost avut în vedere la conceperea acțiunii de experimentare, în întreprinderi selecționate pentru a deveni model în ramurile din care fac parte, a unor măsuri de perfecționare a organizării producției și muncii, de utilizare rațională a forței de muncă și reducere substanțială a personalului neproductiv, de creștere suplimentară a producției și productivității muncii; de la bun început s-a stabilit obiectivul ca desfășurarea acțiunii să contribuie într-o măsură esențială la îndeplinirea și depășirea sarcinilor de plan, în condițiile unei eficiențe economice cât mai ridicată.

Bilanțul etapei 23 August a întrecerii socialiste pe 1980 a consemnat rezultate semnificative din acest punct de vedere. Încă din primele zile ale lui iulie, siderurgiiții hunedoreni și-au realizat angajamentul anual la producția de laminate

finite, livrînd a 15 000-a tonă peste plan — consecință a folosirii agregatelor la parametri ridicați, a perfecționării tehnologiilor; o cantitate similară de coș metalurgic, produsă suplimentar, a marcat onorarea angajamentului pe întregul an și de către colectivul uzinei coșo-chimice a combinatului. La întreprinderea „Rulmentul“ din Brașov, cele mai recente creații în cadrul acțiunii de autodotare, care a adus pînă acum economii de 63 milioane de lei valutat prin înlocuirea importului, le constituie două linii de tratament continuu al bilelor, instalații cu o productivitate ridicată, avînd capacitatea de peste 10 tone în două schimburi. O nouă linie de fabricare a plăcilor aglomerate din lemn, melaminat (1,5 milioane mp/an) a intrat în probă tehnologice la Combinatul de prelucrare a lemnului din Brăila; circa 70% din utilajele ei sînt amplasate în spații deja existente, iar personalul muncitor necesar a fost asigurat în mare parte din raționalizarea posturilor de lucru în celelalte secții ale combinatului.

Studierea rezervelor de sporire a productivității muncii la întreprinderea de stufe „Dorobanțul“ din Ploiești a cuprins nu numai domenii legate direct de o

organizare capabilă să reducă necesarul de personal (de pildă, a crescut zona de servire a mașinilor la operațiile de dublat-răsucit-bobinat), ci și probleme de pregătire a fabricației (pe baza tipizării sistemelor de fire, fibre și amestecuri s-au putut raționaliza unele fluxuri și tehnologii de fabricație) și chiar de optimizare a sortimentelor (dîndu-se prioritate articolelor cu posibilități de valorificare superioară la export, s-a diminuat consumul de muncă raportat la unitatea de producție netă și de beneficii obținute).

Experimentarea de la Întreprinderea de elemente de automatizare București s-a suprapus în timp și s-a integrat organic cu acțiunea de schimbare a profilului de fabricație (trecerea de la aparatul analogic la producția de echipamente numerice pentru comanda mașinilor-unelte și alte produse aparținînd tehnicii digitale). În acest context, o importanță nu mai mică decît îndrumarea spre activități productive a 80 de muncitori auxiliari (reprezentînd mai mult de o pătrime din totalul personalului indirect productiv) prezintă eliberarea din activități administrativ-funcționale a 27 de cadre tehnice, cu care a fost întărit sectorul de cercetare-proiectare uzinală, considerabil solicitat în perioada actuală și în perspectivă. Totodată, s-a realizat pregătirea tehnico-organizatorică în vederea folosirii eficiente a tehnicii de calcul și a informaticii în conducerea producției, punîndu-se bazele pentru o masivă eliminare a muncilor de rutină.

C. DAMIAN

CONSIDERAȚII PRIVIND FACTORII ȘI TIPURILE CREȘTERII ECONOMICE ÎN SOCIALISM (II)

IN CEEA CE PRIVEȘTE raportul dintre condițiile și restricțiile creșterii economice, considerăm, în principiu, că **orice condiție a creșterii economice este restrictivă în spațiu și timp.** Limitele obiective sau subiective ale resurselor creșterii nu sînt însă absolute — nici sub aspectul volumului, nici sub aspectul calității și nici în raport cu nevoile societății. Ele au un **caracter relativ**, atît unele față de altele (ne referim la substituibilitatea unor resurse cu altele), cît și ca întreg față de necesitățile sistemului economic, caracter determinat de intensitatea și sfera de cuprindere ale progresului științifico-tehnic, de gradul de încorporare a acestuia în resursele umane și naturale-materiale ale creșterii, precum și de politica promovată în domeniul cercetării științifice, dezvoltării tehnologice și introducerii progresului tehnic. Prin cele arătate cu privire la restricții am caracterizat, implicit, și comportamentul specific al progresului științifico-tehnic în calitate de condiție conexă a creșterii economice.

Ultima componentă a sistemului de premise ale procesului de creștere, și anume cadrul social-politic, are menirea de a asigura fundamentarea unui program realist și cuprinzător de dezvoltare economico-socială, care să coreleze necesitățile reale cu resursele disponibile în fiecare etapă. În calitate de asemenea premise de ordin social-politic menționăm: existența proprietății socialiste asupra mijloacelor de producție, conducerea planificată a economiei naționale, conducerea de către partidul comunist întregii vieți economico-sociale unitatea intereselor fundamentale ale membrilor societății, mecanismul economico-financiar. Numai pe baza unui asemenea program de dezvoltare, condițiile primare, pe fundalul premiselor social-politice, pot încorpora progresul științifico-tehnic, transformîndu-se în factori direcți de creștere economică.

Iată cum ne apare transformarea condițiilor creșterii în factori direcți de creștere în cazul fiecăreia din cele două categorii de condiții ale creșterii :

a) **Condiția umană** se transformă în factor direct de creștere economică sub influența unei multitudini de procese demografice, economice și socio-culturale. Astfel, odată cu sporirea populației totale, crește — în cadrul acesteia — ponderea populației ocupate în producția materială, se modifică structura ei demografică (pe vârste și sexe). Un rol hotărîtor în dinamizarea resursei umane revine **sistemului instrucției publice**, care contribuie la creșterea calității forței de muncă în concordanță cu exigențele progresului tehnico-științific. Ca urmare, au loc schimbări înnoitoare în structura populației ocupate pe niveluri de calificare și în structura socioprofesională, crescînd ponderea grupelor profesionale legate de dezvoltarea ramurilor de vîrf ale economiei naționale. Rezultă, deci, că în timp ce populația totală a țării (privită ca număr de structură demografică) este o condiție a creșterii, sporirea numerică și evoluțiile structurale și calitative progresiste ale populației ocupate în sfera productivă acționează ca un factor direct de creștere economică. Influența lui se manifestă atît sub forma amplificării volumului muncii productive, cît și pe calea ridicării nivelului productivității muncii sociale, cu implicații directe asupra creșterii venitului național.

b) **Resursele materiale**, constituite din bogățiile solului și subsolului posibil a fi atrase în circuitul economic, precum și fondurile de producție acumulate, joacă — în calitatea lor de componente ale avuției naționale — rolul de condiție a creșterii economice. În schimb, elementele naturale-materiale de acest gen antrenate în fluxurile pe care sistemul avuției naționale le generează, orientîndu-le către sfera producției materiale, acționează — în combinare cu efortul uman — ca factor direct de creștere economică. Se stabilește, astfel, ceea ce denumim, în termenii ciberneticii economice, conexiunea inversă centrală a spațiului economiei naționale care leagă sistemul avuției naționale de sistemul producției materiale și serviciilor, prin medierea sistemului produsului social și venitului național. Conexiunea respectivă se încheie prin intermediul fluxurilor primite de sistemul avuției naționale din partea sistemului producției materiale și serviciilor, prin mecanismul repartizării și utilizării fondului național de dezvoltare economico-socială.

Progresul tehnic încorporat prin aplicarea unor tehnologii perfecționate, generate de ramurile industriale de vîrf, permite amplificarea și folosirea rațională a resurselor naturale — factor al creșterii economice. În aceste condiții, crește ponderea

ramurilor industriale ce asigură utilizarea eficientă a bazei energetice și de materii prime. Totodată, prin extinderea activităților de cercetare științifică și dezvoltare tehnologică vizînd reducerea continuă a consumurilor specifice și ridicarea calității produselor, se creează premisele trecerii unor resurse — în prezent deficitare — în categoria condițiilor favorabile și, implicit, a factorilor de accelerare a creșterii economice.

Încorporarea de către resursele primare ale creșterii economice a progresului tehnic are un caracter deosebit de dinamic în cazul transformării potențialului tehnico-productiv acumulat, ca și a elementelor materializate ale științei, într-un factor direct de creștere economică. Prin introducerea în producție cu ajutorul investițiilor a noilor tehnologii generate de revoluția științifico-tehnică și prin dezvoltarea ramurilor de vîrf ale industriei are loc amplificarea continuă a potențialului tehnico-productiv al societății, amplificare asigurată și de promovarea unei politici de acumulare susținute.

Considerațiile privind transformarea condițiilor creșterii economice în factori ai acesteia, reflectînd cu fidelitate logica internă a procesului reproducției socialiste lărgite în etapa actuală, ne permit să evidențiem odată mai mult caracterul profund științific al strategiei creșterii economice concepută de către Partidul Comunist Român pentru deceniul 1981—1990. „deceniul științei, tehnologiei, calității și eficienței”. Prin elaborarea programelor-directivă în domeniul cercetării și în domeniul energiei, prin obiectivele și sarcinile cuprinse în Directivele Congresului al XII-lea, se deschide un cîmp larg de acțiune în vederea intensificării creșterii noastre economice, bazată pe gospodărirea cu maximum de raționalitate social-economică, tehnico-științifică și ecologică a resurselor țării, astfel încît implicațiile negative ale crizei mondiale a energiei și materiilor prime să nu afecteze procesul de ridicare a bunăstării întregii națiuni, de îmbunătățire a calității vieții în viitorul cîincinal și în perspectivă. Prin aplicarea acestor măsuri, va fi posibilă traducerea în viață a imperativului ca, pînă în 1990 România să devină independentă din punct de vedere energetic

Încercînd să întregim explicarea mecanismului de acțiune a factorilor creșterii economice, vom răspunde în cele ce urmează la două întrebări de referință :

— **prima** : cum are loc acțiunea specifică a fiecărui factor în procesul creșterii economice ?

— **a doua** : cum are loc conjugarea acțiunii factorilor de creștere într-un sistem unitar — ca rezultat a influențelor parțiale ?

Așa cum rezultă din schema prezentată în numărul anterior, fiecare factor al creșterii economice, fie că este vorba de factori natural-material, fie că este vorba de cel uman, trebuie abordat într-o **viziune tridimensională**. Aceasta — deoarece el intervine în procesul de creștere, concomitent, cu toate caracteristicile (dimensiunile) sale : **cantitativă, structurală și calitativă**, fiecare din acestea avînd o dinamică și o formă de manifestare proprie.

În cazul factorului uman, dimensiunea cantitativă se exprimă prin numărul populației ocupate în sfera productivă ; cea structurală — prin structura populației ocupate pe ramuri profesii, precum și pe niveluri de calificare, cea calitativă — prin gradul de calificare, nivelul productivității și al îndemînării muncii, experiența de producție, etc.

În ceea ce privește factorul material, dimensiunea cantitativă se referă la : volumul resurselor naturale atrase în circuit economic, volumul fondurilor fixe productive, suprafața agricolă și arabilă, etc ; dimensiunea structurală este reflectată de structura resurselor naturale din punct de vedere al valorii lor de întrebuințare, structura fondurilor fixe productive pe ramuri și pe niveluri de tehnicitate, structura terenurilor agricole pe clase de fertilitate ; dimensiunea calitativă se exprimă în calitatea și gradul de valorificare a resurselor naturale, randamentul fondurilor fixe productive, fertilitatea solului.

Influența fiecărui factor de creștere economică apare, pe o parte, ca rezultat a conjugării influențelor parțiale exercitate

C. POPESC
H. DRAGOMIRESC

(Continuare în pag. 17)

INDUSTRIA CHIMICĂ LA RĂSCRUCE?

INDUSTRIA CHIMICĂ a dus în secolul trecut o existență modestă, între celelalte ramuri industriale. Ea a început prin a fabrica substanțe chimice auxiliare și intermediare pentru celelalte sectoare industriale: acizi și apoi carbid pentru industria metalurgică, sodă și unii compuși ai clorului pentru cea textilă; sodă caustică pentru săpun, azotat de amoniu pentru explozivi, sulfiți pentru fabricarea celulozei și hirtiei etc..

În ultimele decenii însă ea a ajuns la un prestigiu deosebit, rezolvând multe din problemele pe care celelalte sectoare industriale nu le-au putut soluționa.

Și iată că acum cînd industria chimică mondială a ajuns la o producție în valoare de peste 200 mrd. \$/an, în fața viitorului acestei industrii au apărut neliniștitoare semne de întrebare.

Ce s-a întîmplat? Oare trecerea de la baza de materii prime — cărbunii — pe care chimia organică s-a dezvoltat pe parcursul a mai bine de un secol, spre petrol, a fost prea rapidă? Poate faptul că schimbarea bazei de la cărbuni la petrol a căpătat o prea mare amploare, părăsindu-se vechile legături pe care s-a dezvoltat și care menținute, i-ar fi asigurat o mai bună stabilitate?

Nu cumva s-au făcut greșeli în direcțiile în care a fost orientată dezvoltarea, chimia lăsîndu-se antrenată de factori conjuncturali prea favorabili la un moment dat, dar efemeri?

Iată întrebări care se pun și cărora intenționăm să le dăm, cel puțin un prim răspuns. Desigur, dificultățile sînt mai ușor de constatate, soluțiile însă mai greu de indicat.

În analiza evoluției industriei chimice credem că este util să ne oprim cel puțin asupra unei etape semnificative: trecerea de la cărbune la petrol. Produsele petroliere aveau o putere calorică de două-trei ori mai mare decît a cărbunilor (11—12 000 kcal/kg la produsele petroliere față de 4—6 000 kcal/kg la cărbuni). Oamenii de afaceri au simțit imediat că această putere calorică a produselor petroliere este un puternic atu și că chiar un preț egal între țiței și huila de cea mai bună calitate constituie totuși un net avantaj în favoarea petrolului.

Prețul scăzut al țițeiului a dus la o rentabilitate nefirească ce s-a reflectat printr-o exploatare sălbatică a aurului negru; producția mondială de petrol a crescut an de an, a depășit-o pe cea de cărbuni care avea o tradiție de cinci secole și a ajuns la 3 miliarde tone/an. În cei 120 de ani de exploatare (1860—1980) au fost extrase din sol 60 miliarde tone de țiței, jumătate din totalul hidrocarburilor formate în globul pămîntesc în decursul lungilor epoci geologice. Cealaltă jumătate, după unele aprecieri, va mai ajunge — la consumul actual — pentru maximum 30—40 ani. Rezervele de cărbuni ajung pentru 400 de ani.

Practic, pătrunderea petrolului în industria chimică a produs un șoc deși urmările acestuia au apărut mai tîrziu: a provocat o dezvoltare forțată a industriei petrochimice care nu credem că va putea fi menținută în viitor.

Producția de acid sulfuric care încă de pe vremea lui Liebig măsura potențialul chimic al unei țări depășește (din 1974) 100 milioane de tone pe an. Producțiile de clor, sodă calcinată și sodă caustică ajung fiecare la cifre între 30—40 mil. t/an. Îngrășămintele chimice au depășit producția de 120 mil t/an. Fibrele chimice (artificiale și sintetice) egalează producția mondială de bumbac de 12 mil. t/an. Cauciucurile sintetice au ajuns la o producție de aproape 3 ori mai mare decît a celui de plantație (3,6 mil. t/an față de 3,2 mil. tone cel natural). Materialele plastice au devenit indispensabile în aproape toate sectoarele. Ele înlocuiesc metalul și lemnul, sticla și ceramica și sînt absolut necesare în nenumărate domenii. Producția lor depășește 50 mil. t/an.

Dar industria chimică a lichidat total și vechile laboratoare farmaceutice creînd o industrie a medicamentelor în care se fabrică pe cale sintetică sulfamide și antibiotice, vitamine și hormoni. Fabricile de coloranți pentru industria textilă au fost extinse la fabricarea de coloranți pentru materiale plastice și fibre sintetice.

Astfel industria chimică s-a dovedit prezentă în toate sectoarele importante obținînd succese însemnate.

PETROLUL care a dus chimia la succese neașteptate a determinat, însă, și impasul actual.

Prețul petrolului va rămîne cel de astăzi? Puțin probabil. El va crește în continuare, an de an. Dar chiar la costurile actuale ale produselor petroliere industria chimică va trebui să fixeze noi prețuri care vor duce în prima etapă la o restrîngere sensibilă a consumului. Cum se explică această puternică dependență a costurilor produselor chimice de prețurile petrolului?

În prețul de cost al unui produs chimic obținut din materie primă petrolieră, aceasta intervine cu aproximativ 40—50%, iar energia necesară aproximativ 30—40%. Restul îl constituie manopera, amortizarea, beneficiile. Așadar, costul petrolului se ridică, prin cel al materiei prime și cel al energiei, la aproximativ 80% din total. Și iată-ne ajunși la rezolvarea ecuației prosperității industriei chimice bazată pe petrol.

Care sînt greșelile care s-au făcut în căile de forțare a chimizării și care sînt căile de ieșire din impas pentru a se evita o situație și mai dăunătoare?

- Pornind de la prețul ieftin al petrolului, industria chimică a părăsit aproape total baza sa tradițională de materii prime — cărbunele — în favoarea petrolului. Chiar țările cu tradiție în industria cărbunilor, ca R.F.G. și Anglia s-au lăsat antrenate în această înlocuire a bazei de cărbune spre cea de petrol, părăsind aproape total carbochimia în favoarea petrochimiei.

- Chimizarea lemnului a fost și ea aproape abandonată în fața rentabilității noi a chimicalelor obținute din petrol.

- Industria îngrășămintelor cu azot s-a deplasat și ea spre petrochimie, în sensul folosirii pe lingă azotul din aer a hidrogenului din hidrocarburi.

CONCLUZIILE nu sînt prea complicate căci alternativele sînt puține, ca și căile de ieșire din impas: Considerăm că trebuie să avem în vedere trei etape:

A. PENTRU SITUAȚIA ACTUALĂ

- ridicarea productivității ca rezultat a utilizării totale a materiilor prime, a subproduselor și deșeurilor;

- industria chimică nu poate renunța la folosirea petrolului, ca materie primă, dar poate orienta folosirea acestuia pentru fabricarea de produse scumpe cum sînt unele materiale plastice, unele cauciucuri sintetice și fibrele sintetice.

- revenirea la baza de materii prime din cărbuni nu este dificilă, căci tehnologiile din domeniul chimizării cărbunelui sînt cunoscute și verificate. Chimizarea cărbunelui rezolvă în bună parte și aspectul energetic al problemei. Procedeele de fabricare a benzinei din cărbune (în special cel bazat pe hidrogenare este de pe acum reluat în considerare și fabrici pe baza acestui procedeu sînt în construcție în țări ca R.F. Germania și S.U.A. Dintr-o tonă de cărbune rezultă 400 kg benzină iar la prețul actual al țițeiului de 240\$/t, acest procedeu redevine eficient.

B. PENTRU VIITORUL APROPIAT

ar fi util să se meargă cît mai mult pe folosirea ca bază de materii prime a produselor vegetale care au avantajul că se împrospețează în fiecare an — și deci nu pot duce la penuria cu care ne amenință petrolul — și nici nu generează fluctuații mari de prețuri.

Chimizarea produselor agricole — cunoscută sub numele chimurgie, este calea sigură a viitorului și toate experiențele de pînă acum confirmă acest lucru.

Ne mărginim să dăm numai cîteva exemple. Porumbul este constituit chimic din amidon (70%), proteine sau gluten (8—10%), ulei (4—5%) și coji (6—8%). Din amidon se obține glucoză și din aceasta alcool etilic care mai departe duce la etilena, butadiena, materiale plastice, cauciuc sintetic. Amidonul se poate transforma și în dextrină din care se obțin unele produse farmaceutice, lacuri, uleiuri. Din dextrină se mai poate obține dextroză (zahăr vegetal). Uleiul de porumb poate da vitamina E și este folosit și la fabricarea săpunului, margarinei etc. iar glutenul este un excelent aliment pentru vite.

Pentru țările producătoare de zahăr din trestie există de asemenea posibilități importante de a se obține prin chimizare esterii, eterii, uretanii, xantați, acetați. Pe alt plan se pot obține fructoza, glicerina, acid oxalic, acid lactic, acid levulinic etc. iar chimizat în alte direcții se pot obține hidroximetil, furfural, hidroximetilimidazol, metil piperazina etc.

Melasa rezultată la prelucrarea sfeclei de zahăr dă cu ușurință alcool etilic, iar din acesta — cum s-a arătat și la porumb — etilena sau butadiena. Dintr-o tonă de melasă rezultă 250 kg alcool etilic, iar dintr-o tonă de alcool etilic se pot obține 550 kg etilena.

Deșeurile de orez prelucrate chimic — și deloc dificil — dau silicat de sodiu întrebunțat la fabricarea detergenților, material adeziv la fabricarea hirtiei și în industria textilă și chiar borhoturile de struguri pot da, pe lingă zahăr, proteine și vitamine.

Transformarea amidonului în glucoză și a acesteia în alcool etilic, precum și a dextrinei în dextroză sînt reacții care se fac

sub acțiunea bacteriilor, deci fără consum de energie sau cu consum foarte redus, fapt ce va putea da în viitor acestor procedee un nivel interesant de rentabilitate.

Dar realizarea eficientă la scară industrială a reacțiilor chimico-bacteriene aduce din nou în actualitate problema chimizării lemnului, care a fost orientată aproape exclusiv spre fabricarea hirtiei, și a mătăsii artificiale. Recent au fost obținute rezultate extrem de încurajatoare prin folosirea unor bacterii la degradarea celulozei și în continuare la obținerea alcoolului etilic, a etilenei, acidului acetic, acidului lactic etc. Să nu uităm că în urmă cu un deceniu s-au obținut deja proteine din petrol tot cu ajutorul unor bacterii, rezultat extrem de important întrucât petrolul nu conține azot, iar bacteriile ajută la fixarea din aer a azotului necesar, pentru a se putea ajunge la proteine.

IATĂ NUMAI SCHIȚATE câteva din căile noi ale chimiei și această operație de chimizare a produselor vegetale se va extinde desigur rapid de îndată ce i se va da atenția cuvenită. Iar când unele deșeuri vegetale nu mai pot fi prelucrate eficient (frunze de porumb, rumeguș, îngrășăminte animale și chiar gunoi menajer) această „biomasă” este folosită cu ușurință la producerea energiei.

C. PENTRU VIITORUL MAI ÎNDEPĂRTAT,

pe baza progreselor făcute în industria chimică și a celor ce se vor mai face în continuare, ne putem gândi de pe acum la reactualizarea — evident, sub formă modernă — a folosirii celor patru elemente menționate acum mai bine de două milenii de Empedocle : aer, apă, pământ și foc.

Intr-adevăr, pornind de la acestea se va putea ajunge la toate produsele chimice importante de care va avea nevoie societatea de mâine.

AER + APA + PĂMÎNT + FOC
(oxigen+azot) (oxigen+hidrogen) (carbon+sulf+fosfor+metale+siliciu etc.) (Energie)*

Societatea actuală are nevoie de energia obținută pe alte căi decât din petrol și tot fără petrol poate și trebuie să obțină alte materii prime pentru industria chimică.

Axente SEVER BANCIU

*)energia chimică a reacțiilor exoterme și energia de la soare pentru cele endoterme

Creșterea economică

(Urmare din pag. 15)

tate de fiecare din cele 3 caracteristici. Acest lanț de dependență poate fi urmărit în schemă, pentru ambii factori pe fluxul de terminărilor orizontale.

Pe de altă parte, influența caracteristicilor unuia din factori trebuie analizată și apreciată și sub aspectul interacțiunii lor cu caracteristicile altui factor. Așa cum rezultat din schemă pe fluxul dependențelor verticale pot fi puse în evidență influențele conjugate ale caracteristicilor omologe ale factorilor : cantitative, structurale, calitative.

Ilustrăm aceste afirmații cu câteva exemple care explică interdependențele complexe ce se formează în mod obiectiv între caracteristicile factorilor uman și material în procesul creșterii economice.

1) Crearea de noi locuri de muncă (prin efectuarea de investiții) are ca rezultat amplificarea acțiunii factorului uman, în primul rând, pe cale extensivă. În același timp, modificarea dimensiunii cantitative a factorului uman antrenează sporirea volumului fondurilor fixe, al materiilor prime și materialelor supuse prelucrării. Deci, în general, orice modificare de natură extensivă a unui factor atrage după sine o schimbare de același gen asupra celuilalt factor. De la acest principiu face excepție, în etapa actuală, procesul de producție din agricultură (ne referim la producția vegetală), în cadrul căruia dimensiunea extensivă a factorului uman evoluează în sensul reducerii, în timp ce suprafața arabilă, numărul tractoarelor și al mașinilor agricole au o tendință de creștere.

Sincronizarea în dinamică a mutațiilor cantitative la nivelul celor doi factori ai creșterii economice are drept criteriu obiectiv de apreciere ridicarea gradului de înzestrare tehnico-productivă a muncii în toate sectoarele de activitate.

2) Presupunând neschimbate caracteristicile cantitative ale factorilor, pot fi puse în evidență și influențele modificărilor structurale în procesul creșterii economice. Mutațiile în structura fondurilor de producție pe ramuri și subramuri determină schimbări în structura forței de muncă. Aceste modificări, înfăptuite în cadrul strategiei industrializării socialiste, sînt anticipate și integrate mai întîi în sistemul pregătirii forței de muncă, a cărui restructurare pe profile și specializări precede schimbările previzibile în domeniul bazei tehnico-materiale.

La același nivel al productivității muncii sociale și în condițiile menținerii constante a numărului personalului productiv, simpla schimbare a structurii forței de muncă, în sensul trecerii unei părți din populația agricolă către ramurile neagricole — în primul rând către industrie — constituie o cale de sporire a venitului național pe locuitor. Această modificare a structurii populației ocupate în ramurile sferei productive este atît rezultatul cît și cauza schimbărilor structurale din baza tehnico-materială a societății.

3) În concordanță cu cerințele transformării — în timp — a acumulărilor cantitative într-o calitate nouă, superioară a producției, modificarea caracteristicilor cantitative și structurale ale factorilor de creștere se finalizează în dimensiuni noi ale caracteristicilor lor calitative. Calitatea factorului uman, reflectată sintetic de nivelul de calificare profesională și pregătire

politico-ideologică, constituie atît expresia stadiului de dezvoltare economico-socială atins, cît și premisa accelerării acestei dezvoltări în perspectivă.

Gradul de valorificare a materiilor prime și materialelor, randamentul fondurilor fixe productive, fertilitatea terenurilor agricole depind în mod direct de calitatea factorului uman. Interdependențele influențelor conjugate ale dimensiunilor calitative ale factorilor se regăsesc, în ultimă instanță, în nivelul productivității muncii sociale, în calitatea și competitivitatea valorilor de întrebuințare create și ale serviciilor prestate.

Gradul de valorificare a materiilor prime și materialelor, randamentul fondurilor fixe productive, fertilitatea terenurilor agricole depind în mod direct de calitatea factorului uman. Interdependențele influențelor conjugate ale dimensiunilor calitative ale factorilor se regăsesc, în ultimă instanță, în nivelul productivității muncii sociale, în calitatea și competitivitatea valorilor de întrebuințare create și ale serviciilor prestate.

Pe baza acestor considerații, putem surprinde în funcție de modul concret de corelare și combinare a factorilor, tipurile dominante ale creșterii economice în socialism. În raport cu gradul de însemnătate al fiecărui factor și cu nivelul general al dezvoltării economiei naționale, influența unui anumit gen de caracteristici poate trece pe primul plan : fie influența conjugată a dimensiunilor cantitative — caz în care se poate vorbi despre un tip de creștere preponderent extensiv, fie influența conjugată a dimensiunilor calitative — caz care corespunde unei creșteri de tip preponderent intensiv. Influența conjugată a caracteristicilor structurale ale factorilor ține fie de tipul extensiv, fie de cel intensiv, preponderența acestei influențe neputînd defini, prin ea însăși, un tip distinct al creșterii economice. Astfel, într-o economie slab dezvoltată sau în curs de dezvoltare, modificările dimensiunilor structurale ale factorilor dau orientarea către tipul extensiv de creștere, în timp ce, într-o economie dezvoltată, modificările structurale se suprapun unei creșteri de tip intensiv.

Intrucît, în timp, laturile extensive au tendința de a-și limita — uneori substanțial — contribuția la susținerea procesului de creștere economică, pe cînd mobilizarea laturilor intensive oferă posibilități practice nelimitate de largire a producției și de sporire a venitului național pe locuitor, rezultă că pe plan istoric, evoluția de la tipul și stadiul de dezvoltare caracterizate prin extensivitate către tipul și stadiul de dezvoltare caracterizate prin intensivitate are un caracter obiectiv, legic. Din punct de vedere teoretic, considerăm că succesiunea logic-istorică a tipurilor de creștere economică este următoarea : extensiv, preponderent extensiv, preponderent intensiv, intensiv. Acest enunț nu are numai o semnificație teoretică, ci și una practică.

Analizînd în profunzime fenomenul dezvoltării economice, partidul nostru, secretarul său general — tovarășul Nicolae Ceaușescu — au formulat imperativul trecerii de la acumulările cantitative la o nouă calitate în întreaga viață economico-socială. În domeniul creșterii economice, acest obiectiv de bază se traduce prin necesitatea stringentă ca în economia României socialiste să devină preponderentă acțiunea laturilor calitative, de eficiență și competitivitate, ale factorilor de creștere valorificîndu-se astfel, la un nivel superior, posibilitățile oferite de puternica bază tehnico-economică făurită în cele trei decenii de dezvoltare planificată.

DEZBATERE „R. E.”

INDUSTRIA MICĂ — AMPLE POSIBILITĂȚI DE VALORIFICARE EFICIENTĂ A RESURSELOR LOCALE ȘI A MEȘTEȘUGURILOR TRADIȚIONALE

„Să pornim de la necesitatea creșterii ponderii industriei mici — în industria mică incluzând și activitatea meșteșugărească și artizanatul — în ansamblul producției noastre industriale“.

NICOLAE CEAUȘESCU

La dezbateri au participat: Elena BLEAHU, secretară a Comitetului județean P.C.R. Sibiu Ioan MUNTEANU, președintele Comitetului județean de cultură și educație socialistă, Corneș IRIBAN, directorul Muzeului Brukenthal, Cornel BUCUR, șef secție Muzeul Brukenthal, ing. Nicolae NAN, șef secție și economist Maria PĂRĂIAN, adj. șef secție — secția Planificare dezvoltare — organizare a Consiliului popular județean, Gheorghe NICOLAE — Centrul de cercetări sociologice, Universitatea București, ing. Eugenia TRIFAN, vicepreședintă a U.J.C.M. Sibiu, ing. Boangher MARIN, întreprinderea „13 Decembrie”, ing. Ion ȘERBAN, directorul întreprinderii „Libertatea” Sibiu, dr. Nicolae DUBA, directorul Direcției județene pentru agricultură și industria alimentară, Voicu Victor VEDEA, geograf, dr. Dumitru SUCIU, directorul Direcției Sanitare a județului, conf. dr. Rudolf DOOTZ și lector Cornel LUNGU, Institutul de învățământ superior Sibiu, economist Nicolae ȘOAITĂ, directorul Direcției Administrație financiară a județului, Cornel POPESCU, vicepreședinte al Uniunii Județene a Cooperativelor de producție, ing. Ioan GOJINESCHI, șef atelier cercetare-proiectare nr. 3 Sibiu al Centrului de Cercetări și Inginerie tehnologică, Ion BALU, țaran, comuna Tilișca, Sibiu, Ștefan PUSTAI, vicepreședinte al U.J.C.C., Olimp DOBRESCU, director adj. Comitetul de Stat al Planificării, Ioniță OLTEANU și Maria POPESCU — „Revista economică”, Vasile BARBU, revista „Transilvania”, Victor DOMȘA, ziarul „Tribuna Sibiului“.

La terminarea liceului de specialitate tânărul trebuie să fie un foarte bun cunoscător al meseriei

Ion Șerban — Noi producem țesături de lână și tip lână, aproximativ 3 milioane de metri liniari pe an, deci circa un milion de oameni se îmbracă într-un an cu un costum de haine din stofa făcută de întreprinderea „Libertatea” din Sibiu. O mare parte din producția noastră merge la export, putem spune că în ultimul timp stofele sibiene concurează pe alții și cu rezultate destul de bune.

Producem pe zi 10 000 de metri liniari. Din acești 10 000 m, 250 metri sînt cupoane. Nu vreau să fac teoria cupoanelor dar orice consum se face dintr-un cupon de cca. 3 metri. Nu avem probleme cu prelucrarea acestor cupoane, din contră, nu avem nici stocuri. Ele se prelucrează în bună parte pe plan local. Aș face însă o observație legată de stimularea unor categorii de produse care se realizează din țesăturile noastre. La ce mă refer? Mă refer la confecțiile pentru copii, a căror producție prin cooperatie am putea să o stimulăm mai mult; intervine, desigur, cerința rentabilității, care trebuie însă îmbinată cu cea a acoperirii diversificate și de bună calitate a unei importante nevoi sociale.

Dar iată și o altă problemă. La noi în fabrică fac practică foarte mulți elevi de la diverse școli. Este și nu prea este eficientă această treabă, pentru că ce poate să facă un elev în două săptămîni cînd o meserie se învață într-o școală profesională într-un an de zile? Soluția ar fi atelierul-școală. La asemenea atelier noi putem da pentru confecții-copii țesături la preț de producție. A face atelier-școală în școlile noastre din județ, a le da această stofă la un preț de producție, ar însemna că elevii de la școala generală, la vîrsta de 14—16 ani, cînd termină o școală, să poată singuri să-și facă îmbrăcămintea, am stimula ceva care este pe linia învățării meseriei și a teoriei. Eu am absolvit liceul textil acum aproape 30 de ani. Atunci, în afară de proiectul de diplomă, fiecare absolvent trebuia să vină

cu 3—4 kilograme de lînă de acasă, să-și facă tehnologia de producerea firului, a țesăturii, a finisării, să se îmbrace la banchet în costumul a cărui stofă era gîndită și făcută de el. În această idee s-ar putea acționa în toate școlile din Sibiu, cu investiții foarte mici, cu cîteva mașini de cusut pe care le producem în țară. Începuturi sînt; eu nu fac reclamă produselor, pentru că ele se vînd oricum, dar cred că ideea este bună.

„Unde măcinăm? La Săliște, la moară cu curent electric; înainte mergeau cu apă, nu consumau curent“

Ion Balu — Avem noi la Tilișca o cetate dacică. Din vechime oamenii aveau puiă la care dădeau stofele țesute în gospodărie. Eu am lucrat astfel de la 12 ani. Cînd părinții au murit, am rămas eu moștenitor și al joagărului. Joagărul nu l-am înstrăinat, pentru că îl am de la părinți și noi ne-am ocupat cu această unealtă. Joagărul a fost făcut din 1934 de tatăl meu, care era dulgher, și funcționează prin căderea apei. Azi nu mai lucrează, dar ar putea ușor să fie pus la treabă.

Maria Popescu — Căderea de apă era atît de puternică încît alimenta moara, joagărul și puiă?

Ion Balu — Nu, mergeau pe rînd, pentru că nu avea atîta putere.

Maria Popescu — S-ar putea face o cooperativă în satul dumneavoastră care să se ocupe cu tăierea lemnului la joagărul acesta?

Ion Balu — Mai înainte ocolul silvic vindea la oameni lemn pe bază de bonuri. Veneau la noi la gater și îl tăiau.

Maria Popescu — Acum își fac case, își repară?

Ion Balu — Da.

Maria Popescu — Deci ar fi nevoie să folosească joagărul

Ion Balu — Desigur. Sînt și două mori de apă și stau amîndouă.

Maria Popescu — Dumneavoastră unde măcinați?

Ion Balu — La Săliște, la moară cu curent electric; ale noastre mergeau cu apă, nu consumau curent.

*) Continuăm publicarea stenogramei dezbaterii începută în numerele 31, 32 și 33 ale revistei.

Nicolae Nan — Legislația în vigoare nu permite să se mai pună în funcțiune joagărele vechi, pentru că nu au ce tăia, totul se prelucerează mecanizat de unitățile Ministerului Economiei Forestiere și se vinde la cetățeni. Dînsul poate să pună în funcțiune joagărul în colaborare cu Ifet-ul și să taie lemn, unitatea plăindu-i chirie. Deci poate tăia pentru Ifet. Să folosim aceste utilaje care nu consumă curent electric realizînd economii în beneficiul statului.

Maria Popescu — Morile pot fi puse în funcțiune ?

Nicolae Nan — Acestea pot fi puse în funcțiune.

Nicolae Șoaită — Avem numeroase mori de genul acesta în județul Sibiu ; dar ele nu prea au ce măcina.

Maria Popescu — Nu putem la aceste mori, folosind căderea de apă, să facem tocătoare de furaje, microhidrocentrale, să producem energie electrică, să deconectăm satul de la sistemul național de curent electric ?

Nicolae Nan — Se poate.

Energia consumată cu „plimbatul“ furajelor și prelucrarea lor „electrică“ poate fi economisită

Victor Domșa — În tot ce întreprindem avem drept ghid cuvîntări ale tovarășului secretar general Nicolae Ceaușescu. Iată, în problema aceasta a morilor; există în toate comunele noastre mori care, cu mici adaosuri, pot produce furajele necesare la fața locului, să nu mai fie nevoie ca pentru o îngrișătorie de porci de la Păuca să se aducă la Sibiu porumbul pentru a-l măcina și apoi să fie dus înapoi, măcinat. Toți ne-am gîndit ca să aibă ce lucra întreprinderea de la Sibiu, dar la cheltuielile de transport mai puțin ne-am gîndit. Eu nu sînt de acord cu tov. Nan pentru că problema joagărelor nu este rezolvată. Avem joagăre care funcționează pe curent electric la C.A.P.-uri; la Dîrloz lucrează pe curent electric. De ce să nu lucreze pe energia căderii de apă ?

Nicolae Nan — Trebuie să duc lemnul la Tilișca.

Victor Domșa — Dar de ce să producă C.A.P.-ul scindură, pe curent electric, cînd poate foarte bine s-o producă pe cădere de apă? Este mai comod, și ne mulțumim cu situația pe care o avem, aceasta este realitatea.

Cornel Popescu — Cu privire la măcinarea porumbului și a celorlalte produse la morile din localități, respectiv pentru a produce furaje, vreau să arăt, în primul rînd, că noi avem aici un FNC de mare capacitate; se aduc la noi furaje concentrate pentru a fi prelucrate, chiar din Bărăgan, fiindcă noi, Sibiu, nu avem posibilitatea de a asigura pentru acest FNC materia primă. Noi n-avem ce discuta pe problema prelucrării la mori, decît în ce privește furajele ce rămîn de la C.A.P.-uri pentru strictul necesar.

Maria Popescu — Tocmai acest lucru trebuie să-l discutăm. Tovarășul secretar general al partidului a subliniat necesitatea de a interveni acolo unde există industrii energofage; unde nu este eficiență, să dezafectăm chiar aceste instalații industriale, pentru a utiliza soluții mai economice. Dacă puneți problema că n-aveți ce face cu forța de muncă la această fabrică de furaje, aceasta poate fi folosită în altă parte. Adică mie mi se pare de domeniul absurdului să spunem astăzi că nu punem problema aceasta de a utiliza alte resurse de energie decît cea electrică întrucît avem această întreprindere supra-dimensionată.

Nicolae Dura — Tocmai în acest sens doresc și eu să subliniez un lucru: există transporturi iraționale pentru aceste concentrate. Desigur, nu ne putem dispensa de fabrica de nutrețuri combinate cînd este vorba de niște specii foarte sensibile: păsări, viței mici de lapte, porci, cînd în aceste furaje se înglobează niște ingrediente absolut necesare. Există însă furaje care se reintorc în niște complexe mari fără să primească adaosurile acestea. Fabrica va trebui să funcționeze în continuare, dar nu mai trebuie permis jocul cu furajele, plimbatul de coloro; ele trebuie măcinate la niște mori foarte simple, adăugăm ureea fără nici un inconvenient.

Maria Popescu — N-au crescut țărani animale și nu le-au tratat cu atîtea rețete de mari pretenții...

Nicolae Dura — Este drept, dar nu s-au crescut 150 000 de porci într-un complex.

Maria Popescu — Pentru creșterea animalelor la nivel mai restrîns, nu este nevoie să plimbăm furajele la județ, ci să folosim resursele locale.

Nicolae Nan — În general CAP-urile predau fondul de stat planificat de furaje la I.V.C.-uri în cel mai apropiat depozit. Acolo acestea se prelucerează în primă fază și apoi se transportă la locul destinației de prelucrare. Surplusul pe care îl are CAP-ul, are dreptul să-l folosească ca furaj pentru animale, sîmîntă și așa mai departe, acela poate să-l prelucereze în morile din localitatea respectivă dacă sînt proprietatea lui.

Cornel Popescu — În ce privește cantitatea care s-a putut prelucra pentru tineretul bovin, chiar din fondul de stat, aceasta s-a însilozat și prelucrat fără transporturi suplimentare; dar pentru animalele care pretind o rație mai deosebită — păsări, porci, problema este ceva mai complicată.

Maria Popescu — Mie mi se pare că, condițiile acestei zone alpine cu foarte multe furaje, cu tradiție, cu oi multe, cu specialiști în fabricarea brînzei ș.a.m.d. nu sînt utilizate în momentul de față pentru dezvoltarea zootehniei în regim natural; este loc pentru concurență între mica producție zootehnică și marea producție zootehnică, avînd de cîștigat bunăstarea întregului popor. Să folosim toate resursele, inclusiv morile, inclusiv iarba de pe munte pe care nu o cosim în întregime și nu creștem atîtea animale cît am putea.

Nicolae Dura — Problema folosirii resurselor naturale din zona montană și zona premontană de care Sibiu nu duce lipsă constituie o problemă actuală, dar și o problemă de viitor. Aici se observă o sărăcire a acestei zone prin plecarea oamenilor, prin împădurirea unor suprafețe mari de pajiști unde se creșteau animale. Pe noi ne preocupă, este o chestiune deosebită, în momentul de față ea depășește însă posibilitățile noastre. Oamenii pleacă pentru că nu li se creează condiții cît de cît normale ca să rămînă acolo. Noi căutăm să folosim zona de munte cel puțin pentru perioada de vară; ducem acolo, de jos, foarte multe animale, folosim pășunea, dar nu o putem folosi așa cum o foloseau pentru animale oamenii care au crescut acolo în trecut. Dacă îi vom reține pe oamenii aceștia vom avea o zootehnie mai bună.

Maria Popescu — Cred că este o problemă a cărei rezolvare poate fi realizată pe plan local; desigur, cu mai multă inițiativă și perseverență; adică să nu aruncăm mingea în curtea vecinului, să nu se tot aștepte numai rezolvări de pe plan central.

Forța apei a rămas aceeași, numai folosirea ei nu este la fel

Victor Domșa — Exemplul joagărului, poate așa cum s-a discutat, nu este cel mai elocvent. Eu am să dau un alt exemplu. Ideea este de a reintegra în circuitul economic acele instalații care au eficiență economică și care degreveză niște energii produse prin echipamente industriale moderne. Toată lumea care crește oi în județul Sibiu vine cu lîna în oraș pentru dărăcit.

Nicolae Nan — Nu este chiar așa; în oraș sînt 2 instalații de prelucrat lîna, iar în județ sînt 20.

Victor Domșa — Se prelucerează lîna în instalații care folosesc energie electrică. Menționez însă că daracele care funcționează cu apă sînt foarte utile comunităților care le-au păstrat și își dovedesc eficiența în condițiile de astăzi, sînt lucruri necesare. Pe acestea să le reîncadrăm din nou în economia satului, aceasta ar trebui să devină o preocupare pentru toți. Și eu cred că problema care se pune este ca unitățile cooperatiste să-și analizeze problemele economice, materia primă disponibilă, să se înlocuiască instalațiile care nu sînt eficiente energetic.

Nicolae Nan — Să se lucreze cu apă nu se mai poate, pentru că utilajele care sînt acum în funcțiune necesită niște puteri mari pentru care apa existentă nu-i suficientă. Cei din județul Sibiu împreună cu Ministerul Energiei Electrice am făcut un inventar al tuturor rîurilor din județ unde se pot amplasa instalații pentru producerea energiei electrice. Le-am studiat în Comitetul Executiv și prima lucrare este la Cabana Neamțului (se poate vedea) — asigură energia electrică pentru cabană. Avem dosarul cu instalațiile pe care le vom face. Va da lumină electrică pentru cabană, pentru localitățile apropiate etc.

Maria Popescu — Dacă vor fi 2—3 mii de instalații din acestea în țară degrevăm sistemul energetic de o sarcină mare.

Nicolae Nan — De fapt, specialiștii care au fost și s-au dus la fiecare rîu să cunoască puterea energetică a rîului au stabi-

lit unde se pot realiza instalațiile respective. Sînt 12 localități din județ unde se vor monta instalații pentru producerea de energie electrică prin microcentrale, care în orele de vîrf vor funcționa și se vor degreva altele. Deci treaba aceasta este începută.

Maria Popescu — Și dumneavoastră credeți că astfel acoperiți tot potențialul?

Nicolae Nan — Așa spun specialiștii din județ.

Maria Popescu — Forța de cădere a apei pentru a produce energie electrică trebuie să fie mai mare, dar pentru o moară care stropește o grădiniță unde cresc zarzavaturi și legume sau pentru o puiă trebuie mai puțină forță, iar asemenea riuri trec prin multe sate.

Nicolae Nan — Pe unde trec riurile nu avem pămînt agricol, iar acolo unde avem pămînt nu avem riuri. Majoritatea oamenilor noștri se ocupă cu creșterea oilor, pleacă în munți, termină făina și vin acasă. Omul trebuie să se ducă în altă parte, în Săliște, să macine. Dacă era moara în sat era mult mai ușor.

Maria Popescu — Totuși, o diversificare cred că este posibilă; este loc pentru folosirea acestor mori de apă la locurile unde deja au funcționat.

Nicolae Nan — O problemă ar fi și aceea a autorizației necesare funcționării instalațiilor. Nu știu dacă proprietarul vrea s-o mai pună în funcțiune. La Tilișca n-am avut solicitări. În cadrul județului a existat preocupare ca să punem în funcțiune instalațiile care există.

Voicu Victor Vede — Fiind profesor de geografie, m-am ocupat îndeaproape de unele probleme respective ale județului Sibiu. Am auzit aici foarte multe păreri, unele bune, altele contradictorii. Cineva s-a plîns că nu avem apă. Eu cred că avem suficientă, pentru că nu s-a schimbat cu nimic regimul de precipitații. Eu am analizat pe hartă cele 40 de riuri pe care le putem folosi. Nu se pune problema că nu avem apă sau nu putem valorifica decît 2—3 riuri. La Sadu s-a înființat prima hidrocentrală din România acum o sută de ani, am electricat toate satele din jur pînă în 1912.. În 1910 s-a introdus tramvaiul. Deci din punct de vedere energetic sîntem cu un potențial foarte valoros.

Spunea cineva că morile de apă nu au eficiență. La Tilișca erau 15 mori la care măcina toată depresiunea Sibiului și veneau și cei din Apoldu. Asta pînă în 1930, acum 50 de ani. Apa este aceeași, n-a oprit-o nimeni. Alta este cauza, că nu se folosește, ne lovim de niște așa-zise chestiuni administrative, nu de niște probleme practice. Ca să dăm drumul la mori o putem face. Tovarășul de la Tilișca cunoaște foarte bine această problemă. Dacă ciobanii din vîrfurile muntelui nu au mălai, trebuie să se ducă în alt sat. Pentru că nu are în satul său moară.

S-a mai plîns cineva cu furajele acestea. Noi avem, din fecire, o suprafață întinsă de pășune și finețe care am impresia că nu este valorificată suficient. Vă dau niște cifre. Poiana Sibiu avea în secolul trecut 150 000 de oi care creșteau pe aceleași pășuni, se făcea transhumanță; Tilișca la sfîrșitul secolului trecut avea 100 000 de oi, Rășinari în 1940 avea 22 000, Jina avea pînă la 150 000. Nu mai vorbesc de bovine, de cabaline care au dispărut în anii noștri iar pășunile sînt aceleași. Întrebam pe ciobani de ce nu mai cresc oi, de ce au plecat de la oi. Cetățenii au spus că nu mai pot face transhumanță, nu se mai pot duce cu oile la cîmpie, nu mai au oameni, puțini stau la stîină, se duc în industrie unde cîștigă mai bine și nu-i mai bate vîntul și ploaia. S-au petrecut niște schimbări în structura socială.

Condiții naturale avem. Foarte mulți cetățeni s-ar apuca din nou de oierit dacă le-am crea condiții, dacă i-am lăsa să meargă cu oile, să nu-i stînjinem. În ceea ce privește vegetația avem 32 la sută păduri în județ. Ce facem cu aceste păduri? Nu vindem lemn, îl exploatăm; avem unele întreprinderi care devorează însă lemnul. Ați văzut și în pădure cît lemn putrezește..

Maria Popescu — Secretarul general al partidului a ridicat problema de a folosi acest lemn, să nu mai putrezească.

Calități numite inițiativă, răspundere, perseverență

Voicu Victor Vede — Ar trebui să lucreze țărani cu caii. În Jina erau o mie de cai, iar acum sînt 400. Să se meargă și la joagărul din Tilișca.

Nicolae Nan — Avem 1000 de metri cubi oferiți de Ocolul silvic să și-l aducă cu caii și nu vrea nimeni. Avem 3000 de metri cubi de lemn din regiunea Dumbrăveniilor care trebuie aduși cu alte mijloace de transport decît auto, le-am oferit comunelor din jur această posibilitate, dar nu avem solicitanți pentru acest lemn.

Victor Domșa — Nu au căruțe, nu au roți.

Nicolae Nan — Dacă este vorba de lemn, nu este nevoie de căruțe, pentru că îl trage cu calul la vale. Eu am fost la Bebeș de Jos și tot au solicitat lemn, dar solocită lemn tăiat cu drujba și să le fie adus pînă la poartă, cu tractorul, în mod civilizat. Cînd am oferit conducerei satului Tălmăcel cota de lemne cu condiția s-o aducă ei cu caii, n-au acceptat.

Voicu Victor Vede — Noi mai dispunem de papură și trestie pe valea Oltului. Ea este prelucrată de oameni, împreună cu familiile lor; venitul adus este chiar mai mare decît cel din sectorul zootehnic. Am mai văzut o serie întreagă de produse făcute din „te miri ce“, cum se spune, foarte bine executate. Eram într-o mașină spre Avrig; am văzut scăunele pe care nu le face nici o industrie mare; producătorul poate fi însă amendat pentru crengile utilizate, ceea ce îl îndepărtează de lucru. O problemă importantă: să-i organizăm pe acești oameni pe comune, potrivit deprinderilor și tradițiilor lor. Cei din Porumbacu, de exemplu, să facă căldări. Dar dacă îi ducem la Sibiu credeți că mai lucrează cum trebuie? Nu mai lucrează. Să-i lăsăm acolo, să facă ceea ce fac.

Avem, de asemenea, resurse geologice. Noi avem foarte multă argilă și nisip. Cine mai face astăzi cărămidă? La Avrig exista o mare fabrică de cărămidă pînă la jumătatea secolului nostru, care a fost închisă. Nu consuma combustibil gazos, ci din resurse locale; acum se aduce cărămidă de la mari distanțe.

Se poate valorifica stratul gros de argilă de pe Valea Oltului. Avem nisipuri foarte bune. Este o mare întreprindere de sticlă la Avrig, de aproape 200 de ani funcționează, trecînd de la faza de manufactură la faza industrială de astăzi. De unde au adus materia primă? Nisipul îl aduceau de la 5 km, iar astăzi — culmea! — îl aduc de la 500 kilometri și calcar de la Buru. Producția o cumpără americanii și englezii. Și ei produc sticlă, dar o produc mecanizat și „se omoară“, cum se spune, după sticla noastră suflată. Prin tradiție avem acolo o serie de oameni specializați în suflat.

Și în legătură cu cooperația. În studiul făcut referitor la asemenea probleme propunem să se dezvolte secția de sticlă artizanală; aceasta folosește deșeurile de la fabrica respectivă și lucra numai pentru export: sticlă colorată, pești etc. 4 oameni aduceau anual 2 milioane lei. S-a închis pentru că facem economie de gaz. Perfect de acord, să facem economie de gaz, dar să vedem concret ce cîștigăm și ce pierdem. Cîte garaje nu sînt încă oare încălzite cu gaz? De s-a închis acea întreprindere care era foarte rentabilă? Ea nu consuma prea mult și era rentabilă. Tot la Avrig era o moară care funcționa cu apă. Aproviziona cu curent tot Avrigul în timpul nopții. Și azi putea să funcționeze, dar a fost închisă pentru că magistrala trece pe acolo și nu apăruse încă criza energetică care poate o va trezi la viață.

Consider că nu sînt cercetate suficient de bine aceste condiții naturale locale ale județului, cercetare pe care partidul nostru o cere pentru Sibiu ca și pentru toate județele țării. Sînt multe posibilități de introducere în circuitul economic a o serie de elemente din mediul geografic, fără ca să-l deteriorăm. Avem tufurile vulcanice pe care nu le folosim, care sînt folosite mult în alte părți la case pentru că sînt călduroase, izolatoare, avînd porii mari, sînt termoizolatoare. Avem această materie primă de la Tălmăciu, dar nu ne-am gîndit la ea. Am putea să-l folosim fără să stricăm peisajul și nici interconexiunile dintre elemente, atît de nocive pentru mediu.

Fructele de pădure le strîngem în pădure, le aducem jos la un șmecher care în doi ani își face casă și-și cumpără mașină și le și valorifică în altă parte. Oare nu le putem valorifica la Sibiu, în avantajul tuturor? Laptele din mîrginime îl putem folosi aici. Să-și facă ei acolo la Rășinari brînză, sau la Jina nu s-o vindem cu numele de brînză de Penteleu, de brînză de Păltiniș. Ar fi bine să facem brînză în fiecare comună.

Nicolae Nan — După ce se realizează fondul de stat, se poate face cît de multă brînză.

Maria Popescu — Dacă oamenii sînt stimulați să crească mai multe animale, se poate face.

Consumul casnic de combustibil și energie

ÎN ARIA LARGĂ și diversificată a cercetării economice, analiza structurilor și dinamicii consumului populației a dobândit, de mai multă vreme, un loc consacrat. Însemnătatea investigațiilor în acest domeniu — cărora li se adaugă și volumul „Planificarea consumului populației și perspectivele consumului casnic de combustibil” *), recent apărut sub semnătura lui Virgil Dincă la Editura „Scrisul Românesc”, Craiova — sporește pe măsura dezvoltării generale a economiei socialiste. Deopotrivă cu nivelul atins în dezvoltarea forțelor de producție, în creșterea veniturilor populației — componentă care determină nemijlocit și concret diversitatea și calitatea consumului — o serie de alți factori dobândesc caracter indicativ în planificarea consumului neproductiv: structura socială, socio-profesională și demografică a populației; gusturile populației, mutații psihosociologice ce intervin la nivelul cumpărătorului etc; ele constituie elemente de prim ordin în fundamentarea dezvoltării ramurilor și subramurilor economiei, a profilării producției acelor întreprinderi care asigură nemijlocit satisfacerea cererii de consum a populației.

Deși lucrarea își propune cu precădere examinarea unor probleme ale consumului de combustibil al populației, în debutul cercetării sînt abordate unele aspecte teoretice generale ale conținutului categoriei de consum. Totodată, sînt relevate implicațiile pe care conceperea — într-o anumită manieră — a consumului populației le vădește asupra proiectării dezvoltării economico-sociale.

Moment important al reproducției produsului social — subliniază autorul — consumul populației exprimă nemijlocit posibilități de creștere a nivelului de trai al maselor de oameni ai muncii. Însemnatele realizări obținute în această direcție în țara noastră — materializate cu precădere în sporirea substanțială și continuă a veniturilor și creșterea, pe această cale, a posibilităților de consum — constituie un efect direct și firesc al modului în care a fost concepută și aplicată de către partid, politica de dezvoltare generală a societății noastre socialiste. În acest cadru se desprind, prin semnificațiile lor istorice, opțiunea pentru repartizarea valorii nou create în societate, în proporție de circa o treime pentru acumulare și două treimi pentru consum; prioritatea acordată dezvoltării mijloacelor de

producție ca bază deopotrivă a sporirii și diversificării produselor destinate consumului populației și a creșterii veniturilor acestora; dezvoltarea proporțională a subramurilor producătoare de bunuri de consum etc.

Asemenea corelații esențiale sînt apreciate drept coordonatele pe care se desfășoară planificarea consumului populației. Autorul analizează, în acest context, obiectivele și sarcinile planificării consumului populației, necesitatea stabilirii prin plan a ritmurilor și proporțiilor consumului, interdependențele consumului în cadrul economiei noastre naționale, corelațiile fundamentale ale nivelului și structurii consumului, aspecte ale planificării teritoriale a consumului de bunuri și servicii al populației, pe județe, etc.

Ni s-a părut judicioasă în lucrarea lui V. Dincă analiza pe care autorul o desfășoară în ce privește consumul casnic de combustibil — din punct de vedere al tendințelor evolutive manifestate în acest domeniu și al exigențelor pe care le incumbă activitatea de planificare a acestui tip de consum.

Autorul menționează că asigurarea, cantitativ și ca structură, a resurselor necesare consumului casnic de combustibil — componentă intrinsecă a calității vieții — este condiționată de o serie mai largă de factori. Pe de o parte, factorii tehnici ce acționează ca urmare a îmbunătățirii condițiilor de locuit pentru o mare parte a populației țării și care au impus utilizarea și a altor tipuri de combustibili decît cei tradiționali. Pe de altă parte, criza energetică, ale cărei efecte se resimt tot mai puternic asupra întregului proces al dezvoltării economice, a introdus noi parametri în ecuația planificării consumului casnic de combustibil. Cu toate că acesta deține o pondere mai redusă în consumul intern de energie primară în comparație cu alte țări, se subliniază în volum, în condițiile crizei mondiale a energiei se impun, desigur, elaborarea de măsuri apte să asigure, fără a afecta însă calitatea mediului de locuit, o satisfacere rațională a tuturor consumurilor și cerințelor populației.

Pornind de la o evaluare a resurselor și a posibilităților energetice de care dispune țara noastră, încorporînd orientările de bază ale politicii energetice a partidului nostru, în lucrare sînt prezentate mai multe ipoteze de calcul pe diferite categorii de combustibili, pentru mediul urban și mediul rural, utile în stabilirea necesarului de combustibili pentru populația României. Este subliniată, astfel, în context, interdependen-

ța care există între consumul de combustibili al populației și nivelul de trai, climatul locuințelor, procesul de urbanizare a localităților, sistematizarea încălzirii, modul de preparare a hranei în locuințe, modul de asigurare a apei calde menajere, condițiile climatice etc.

O analiză mai largă a principalelor tendințe ce se manifestă pe plan mondial în consumul de combustibili al populației, pe diferite zone geografice ale Europei, oferă autorului posibilitatea să desprindă unele concluzii. Cea mai importantă evidențiază faptul că pe plan mondial, și mai restrîns pe plan european, consumul de combustibil pentru nevoi casnice are o dinamică ascendentă, un nivel și o structură strîns corelate cu zona geografică, gradul de dezvoltare, resursele existente și politica economică din fiecare țară. Deopotrivă se remarcă tendința generală de reconsiderare a calităților cărbunilor utilizați drept combustibil casnic, preocupările diverse existente în numeroase țări ale lumii privind valorificarea unor noi resurse energetice ca o soluție viabilă și eficientă pentru asigurarea combustibilului în gospodării. Pe baza acestor observații generale, autorul urmărește să pună în evidență problemele specifice ale consumului de combustibili în România, tendințele acestuia în condițiile actuale de dezvoltare, oferind sugestii privind posibilitățile de determinare științifică a necesarului de combustibili pentru consumul populației, avîndu-se în vedere, cu precădere imperativul utilizării raționale a resurselor energetice naționale.

O serie de considerații și calcule tehnico-economice înmănușiate în ultimul capitol al lucrării urmăresc să fundamenteze elementele de eficiență economică în utilizarea combustibililor pentru consumul casnic. Rețin atenția o serie de opinii privind condițiile și proporțiile în care se pot extinde încălzirea cu cărbuni inferiori, utilizarea unor anumiți combustibili în bucătării, avantajele pe care le oferă termoficarea prin centrale termoelectrice, însemnătatea intensificării perfecționării utilajelor și tehnologiilor consumatoare de combustibili inferiori; alte elemente privesc asigurarea unei cît mai bune izolații termice a construcțiilor, modernizarea arzătoarelor și cazanelor de apă caldă cu consum mare de combustibil, adoptarea de soluții de înlocuire a energiei bazată pe hidrocarburi prin valorificarea apelor termale și a deșeurilor urbane, folosirea energiei solare și eoliene, precum și a altor surse de energie etc. — căi însemnate de reducere a consumurilor energetice, în degrevarea balanței energetice a țării.

Lucrarea, în ansamblul său, constituie o reușită încercare de a realiza, într-o largă desfășurare de planuri și unghiuri de vedere, o analiză a corelației dintre structura și dinamica consumului populației în general și cel de combustibil, în special. Ea constituie, în aceeași măsură, un răspuns al cercetării economice față de necesitatea investiției unor probleme de stringentă actualitate pentru dezvoltarea economiei, pentru progresul neîntrerupt al țării.

Horia Iacob TEIUȘAN

*) Virgil DINCA: „Planificarea consumului populației și perspectivele consumului casnic de combustibil”, Ed. „Scrisul Românesc”, Craiova, 1980.

GINDIREA ECONOMICĂ ROMĂNEASCĂ din anii interbelici a fost puternic angajată în clarificarea — de pe pozițiile concrete ale României — a problemelor complexe ale dimensiunii optime a întreprinderilor, a raportului dintre marea și mica întreprindere, inclusiv, a raportului dintre mărimea optimă a întreprinderii cooperatiste și cea a întreprinderii capitaliste — private sau publice. Fiind în curent cu tendințele generale ale concentrării și centralizării producției pe baza progresului tehnic, cunoscând cele mai importante teze cu privire la legea concentrării și centralizării producției și a capitalului, acei economiști români care s-au ocupat de problemă recunoșteau superioritatea tehnico-științifică și economică a marii producții asupra celei mici, a marii întreprinderi față de cele mici și mijlocii. În acest sens, este demnă de remarcat teza lui Mladenatz, care afirma că „fenomenul cel mai important în desfășurarea contemporană a economiei sociale este acela al concentrării întreprinderilor”¹⁾.

În același timp, ținând seama de nivelul relativ scăzut al forțelor de producție în țara noastră și având în vedere o serie de considerente de ordin economic și social, economistul român susținea necesitatea menținerii și a încurajării unor întreprinderi de dimensiuni mici. Mai mult, se afirma că în unele sectoare „mica întreprindere — în măsura în care folosește instrumentele tehnice, sociale și economice oferite de cooperatie — are o vădită superioritate asupra marii proprietăți și marii culturi”²⁾, organizate pe baze capitaliste. Printre domeniile în care mica întreprindere avea avantaje față de cea mare, erau enumerate: prestarea de servicii de consum individual; activități în care era predominantă munca manuală; producția ce trebuie să se adapteze, prin natura sa, gustului individual; producția de artă; anumite genuri de activități tra-

TRADIȚII PRIVIND PARTICIPAREA ORGANIZAȚIILOR COOPERATISTE LA PROGRESUL ECONOMIEI (II)

diționale; reparațiile de orice fel; artizanatul; unele activități comerciale.

Nu-i cazul să insistăm asupra faptului că un asemenea mod de a gândi asupra dimensiunii întreprinderilor este actual și astăzi, atât în țările capitaliste, cât și în cele socialiste. Dar problema respectivă era aprofundată prin prisma ideii de optimizare a dimensiunilor întreprinderii. „Vechea dispută din cimpul științelor economice — mare ori mică întreprindere — precizează unul dintre specialiștii noștri — face acum loc unei alte probleme: aceea a dimensiunii optime a întreprinderii”³⁾. Criteriile pe care economistul român le așeza la baza dimensionării optime a unităților economice își păstrează întreaga lor valoare și astăzi: organizarea internă a factorilor de producție, asigurarea conducerii operative și eficiente; aprovizionarea cu materii prime și utilizarea resurselor; piețele de desfacere, debușeele etc. Este demn de reținut faptul că în cazul cooperativelor accentul se punea pe nevoia de

valorificare superioară a resurselor de muncă și de materii prime locale, ca și pe criteriul satisfacerii unor nevoi stringente ale maselor de cooperatori.

Mișcarea cooperatistă din România a avut o evoluție extrem de contradictorie în anii regimului burghezo-moșieresc. Se poate spune că o caracteristică a gândirii cooperatiste românești a constat în efortul ei — global și individual — de a reflecta problemele acestei mișcări în dinamica lor reală. Așa se face că unii gânditori (este vorba de acei specialiști care nu s-au preocupat doar de felul cum să slujească mai bine un partid burghez sau altul) au făcut eforturi susținute, au evaluat și reevaluat fenomenul cooperatist din țara noastră în concordanță cu etapele istorice prin care a evoluat economia națională până la al doilea război mondial. Pe o asemenea bază principală ei au căutat să formuleze măsuri adecvate de redresare, de încadrare a mișcării cooperatiste pe traiectoria progresului social.

De altfel, cei care se ocupau de sinteza problemei cooperatiste formulau chiar principii metodologice în acest sens. „Sistemele gândirii cooperatiste apar influențate în mod hotărâtor de mecanismul real al vieții economice dintr-un anumit timp, ca și de spiritul general al vremii, de frământarea de ordin cultural care domină în etapa dată.”⁴⁾

O problemă de mare importanță care a făcut obiectul unor ample dezbateri în epocă, a fost și cea a raportului dintre dezvoltarea mișcării cooperatiste, pe de o parte și formarea cadrelor necesare acestui sector, pe de altă parte. Pe fondul unor nevoi reale și stringente, preocuparea entuziastă a unor „reputați cooperatori”, a unor economiști și oameni de stat — printre care Spiru Haret s-a aflat la loc de frunte — de a crea și perfecționa un învățământ cooperatist adecvat cerințelor țării noastre, etapelor ei de dezvoltare, se poate spune, că a fost incununată de unele succese notabile. Începând

FIȘE

PAUL BRAN

DECIZIA FINANCIARĂ ÎN UNITATEA ECONOMICĂ

● Sub semnătura lui Paul Bran, Editura Științifică și Enciclopedică a publicat recent lucrarea „DECIZIA FINANCIARĂ ÎN UNITATEA ECONOMICĂ”. Autorul își propune să încadreze studiul deciziei financiare — modalitate concretă de manifestare a activității financiare la nivelul unității economice — deopotrivă într-un plan mai general, al teo-

riei economice asupra fenomenului financiar, și în planul efectelor concrete pe care aplicarea noului mecanism economico-financiar le vădește în activitatea curentă a întreprinderilor. Sint analizate, în această perspectivă, elementele de fundamentare ale actului decizional — analiza informațională financiară a consumului, a producției și a surseilor centralizate; acoperirea materială a fondurilor fixe; fundamentarea din punct de vedere monetar a deciziei financiare etc. De asemenea, un capitol de carte este consacrat analizei condițiilor de adoptare a căilor de realizare a deciziei financiare — decizia financiară strategică, decizia tactică de finanțare, de creditare, decizia tactică de finanțare din surse financiare centralizate etc. În finalul volumului autorul urmărește să pună în evidență noi dimensiuni ale rolului pirghiilor financiare în conducerea activității economice din întreprindere, rol puternic amplificat în condițiile aplicării noului mecanism economico-financiar.

Industria mică

● În R.P. Ungară în industria mică era ocupată circa 1,6% din totalul populației active. Acest procent, deopotrivă cu valoarea producției industriale obținută în această ramură, vădește însă, în ultimii zece ani, o tendință netă de creștere. Potrivit datelor prezentate de B. László în articolul „A kisipar szerpe és fejlődése a hetvenes években” (Rolul și dezvoltarea industriei mici ungurești în deceniul '70) inserat în numărul 58/1980 al publicației STATISZTIKAI SZEMLE, valoarea producției industriei mici a crescut în anul 1978 cu 9,1% față de 1979. Aceleași progrese pot fi evidențiate și prin analiza subramurilor care compun industria mică: activitatea de construcții de mică anvergură care a crescut față de anul de început al deceniului de o dată și jumătate; creșterea participării la export a întreprinderilor din acest domeniu; amplificarea activității de transport și a prestării de servicii pentru populație etc. De altfel, subliniază autorul,

se poate aprecia că unul dintre cele mai rentabile sectoare de dezvoltare a industriei mici îl constituie serviciile pentru populație, activitate care oferă premise dintre cele mai importante pentru valorificarea superioară a resurselor locale — atât cele materiale cât și resursele de forță de muncă calificată; în studiu se apreciază că acest sector constituie un factor important al ridicării nivelului de trai și al gradului de civilizație al tuturor categoriilor de populație.

Variante posibile...

● Deși producția de bunuri și servicii va spori mai rapid în multe țări în curs de dezvoltare decât în țările industrializate, decalajul respectiv dintre cele două grupe de țări va fi în anul 2000 mai mare decât în prezent, constată un studiu de 800 pagini consacrat problemelor globale ale lumii contemporane elaborat la cererea Administrației S.U.A. și ale cărui principale concluzii sînt prezentate în cotidianul INTERNATIONAL HERALD TRI-

cu școala practică de cooperatie și contabilitate, creată în 1909 din inițiativa și pe contul unui grup de bănci populare din Gorj, învățământul cooperatist s-a dezvoltat continuu pînă la al doilea război mondial. Numai în deceniul 1920-1929, școlile de cooperatie de scurtă durată, cele organizate pe 3 ani - organizate de federalele cooperatiste - și Academia de studii cooperatiste - organizată sub egida Centralei Naționale - au fost absolvite de peste 3 000 de persoane.

Înființarea și activitatea școlilor practice de cooperatie, ca și a Academiei de profil pot fi apreciate ca acte, ca măsuri progresiste. Aceasta cu atât mai mult cu cît, în aceste școli se acorda o mare atenție pregătirii practice, precum și educării copiilor (tinerilor) în spiritul muncii, al nevoii de a coopera în muncă. În primele trepte de învățământ cooperatist pătrundea și un mare număr de fii de țărani, de muncitori, de alți oameni ai muncii cu venituri mai mici, fapt ce trebuia apreciat, dacă se are în vedere caracterul de clasă al învățământului liceal în acei ani. „Pregătirea de specialitate - remarcă un bun analist al fenomenului cooperatist interbelic - a fost influențată pozitiv de faptul că mulți dintre profesorii din învățământul cooperatist erau și practicieni în domeniul cooperatiei, precum și cercetători pasionați ai acesteia.”)

Deși nu se poate spune că organizarea și eficiența generală a învățământului cooperatist din România anilor interbelici au corespuns pe deplin nevoilor economiei naționale, aspirațiilor maselor de cooperatori, totuși forma respectivă de învățământ se înscrie cu trăsături originale în ansamblul școlii românești. De aceea, considerăm că în elaborarea istoriei generale a învățământului în România - sarcina formulată deja de mai mulți ani de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, este necesar să

se reflecte corespunzător experiența pozitivă a școlilor cooperatiste din România interbelică. Totodată, perfecționarea învățământului în țara noastră, legarea lui mai strînsă de practica și sarcinile diferitelor forme de cooperatie ar putea valorifica tradițiile progresiste în acest sens. Există pe această problemă lucrări analitice și sintetice care așteaptă pe specialiștii noștri spre a fi descifrate din perspectiva nevoilor actuale.

Multe din tezele judicioase formulate nu au beneficiat în acei ani de atenția necesară din partea factorilor de decizie. Uneori nici chiar specialiștii în problemele cooperatiei, ajunși în organismele guvernamentale, nu acționau în concordanță cu cele spuse de ei în anii de opoziție. Cauzele unor asemenea anomalii între gândire și practică (politică) sînt binecunoscute și, respectiv, determinate obiectiv în condițiile regimurilor bazate pe exploatarea omului de către om. Tocmai de aceea, tezele progresiste, în concordanță cu interesele maselor de producători direcți au putut fi aplicate plenar numai în condițiile trecerii la cooperatia socialistă. Mai mult, aplicarea principiilor cooperatiste generale, valorificarea tradițiilor progresiste în acest domeniu este un proces complex și contradictoriu, care se împletește cu dezvoltarea acestor principii, cu apariția altora noi, pe baza condițiilor și exigențelor noi.

Trebuie spus însă că lucrurile nu au evoluat linear nici din acest punct de vedere. În procesul apariției și dezvoltării cooperatiei socialiste cu toate formele ei, nu întotdeauna, nu peste tot au fost preluate și perfecționate funcțiile tradiționale ale diferitelor genuri de cooperative. O asemenea situație a avut o anumită extindere și în țara noastră. Concluzia de mai sus se impune și pe baza dezbaterilor din cadrul Consfățuirii recente cu activul și cadrele de bază din

cooperatia de consum, cooperatia meșteșugărească, cooperatia agricolă de producție și consiliile populare, mai ales, din cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu la această Consfățuire. „Trebuie să renunțăm la gigantism în cooperatie și servicii... Problema care se pune în domeniul micii industrie și al serviciilor este... descentralizarea și apropierea de populație”... „Cooperativa agricolă trebuie să-și valorifice singură producția, fără intermediar, direct statului sau cetățeanului”... „Cooperativa de consum trebuie să devină nu doar un distribuitor de marfă, ci o unitate de producție, de valorificare, ajutîndu-l pe țaran, pe producător, să producă și să-și valorifice producția. Să realizeze astfel un schimb de produse între oraș și sat în ambele sensuri”... „Cooperatia să contribuie la lărgirea bazei de materii prime a țării, prin valorificarea resurselor locale” - arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Iată doar cîteva dintre ideile de inestimabilă valoare teoretică și practică cuprinse în expunerea secretarului general al partidului nostru, care, coroborate cu activitățile cooperatiste tradiționale (puse în evidență succint mai sus) permit concluzia că este încă nevoie de un efort de imaginație creatoare, de acțiune eficientă, perseverență pentru valorificarea deplină a valențelor mișcării cooperatiste, a experienței progresiste din trecut.

prof. dr. Niță DOBROȚĂ

1) Gr. Mladenatz, Studiul economic al întreprinderii, București, 1947, p. 36.

2) I. Răducanu - Gr. Mladenatz, Introducere în științele economice, Partea I, București 1934, p. 234.

3) Gr. Mladenatz, Studiul economic al întreprinderii, București, 1947, p. 39.

4) I. Răducanu - Aspectul actual al științei economice, 1934, p. 9.

5) Augustin Tătaru, Considerațiuni asupra scrisului economic în România, Astra, Brașov, 1946, p. 17.

BUNE (25 iulie 1980). În vreme ce produsul național brut din țările dezvoltate se așteaptă să atingă 8000 dolari pe an la sfîrșitul secolului (în prețurile anului 1975), în țările în curs de dezvoltare el nu va depăși 600 dolari pe an. Deși producția alimentară mondială va spori cu circa 90% între anii 1970 și 2000, iar cea pe locuitor cu circa 15%, se consideră că majoritatea acestei creșteri se va înregistra în țările în care nivelul și calitatea alimentației sînt și acum satisfăcătoare. În plus, prețurile produselor alimentare (în dolari constanți) ar urma să se dubleze în următorii 20 de ani, în mare măsură datorită scumpirii petrolului utilizat în agricultură sub formă de carburant, îngrășăminte etc.

Autorii studiului precizează totuși că acesta nu reprezintă o predilecție a situației reale din anul 2000, ci mai curînd un avertisment privind ceea ce s-ar putea întimpla în lipsa unor măsuri adecvate de evitare a unei asemenea situații și a voinței

politice de a le aplica. Problemele globale analizate sînt complexe și interdependente, fiind indiscutabil legate - subliniază autorii - de sărăcia și inechitatea socială atît de rîspindite în lume.

Informație-economie-societate

● Ultimele decenii au consacrat informația drept componentă de bază a unei economii dezvoltate. Ponderea tot mai mare a populației active ce lucrează în domeniul informației (pondere estimată astăzi la 50% în cazul S.U.A., față de numai 5% cu un secol în urmă), ritmul alert de creștere al activităților determinate de stocarea, gestionarea și utilizarea informației (ritm de creștere similar cu cel al productivității muncii) - constituie cîteva din elementele ce au îndrituit aprecierea economiilor moderne drept economii ale informației. Iată însă că în domeniul analizat își fac simțită prezența elemente noi. Cel mai semnificativ - după cum observă

Yves Mansion în articolul „Mesure de la place de l'information dans l'economie" publicat în numărul din 16 iulie al revistei PROBLEME ECONOMIQUES - îl reprezintă diminuarea sau chiar o stagnare - atestată de date statistice - a ritmului creșterii „cotei de informații”. Acest fapt a determinat importante mutații în optica cercetătorilor preocupați să înțeleagă, în toată complexitatea sa, raportul informație - economie - societate. De la o concepție precum unilaterală a evoluției informației în ansamblul economiei, sînt tot mai frecvente încercările de a explica unele aspecte particulare prin similitudine cu teorii dezvoltate în alte domenii ale cunoașterii științifice - teoria echilibrului termodinamic, teoria comunicării etc.

Fiața valutară

● Sub egida prestigioasei edituri Mc Graw-Hill Book Company a fost tipărit de curînd volumul „FOREIGN EXCHANGE MARKETS” (Piața valutară) purtînd semnăturile lui Heinz Reihl și Rita

F I S E

M. Rodriguez. *Lucrarea, prin maniera în care a fost concepută, constituie un ghid de operații curente de schimb valutar, adresîndu-se atît specialiștilor cît și celor care au legături tangențiale cu acest domeniu de activitate. În viziunea autorilor cartea se doarește o punte de legătură între două tendințe opuse ce caracterizează abordarea pieței valutare: pe de o parte optica economistului, preponderent teoretică și generalizatoare, iar pe de altă parte optica practicianului, exprimată printr-un limbaj incizat, ezoteric. În capitolele înmănușate în volum sînt tratate deopotrivă noțiunile de bază ale domeniului analizat - piața monetară, piața eurodolarilor, piața valutară etc., - cît și probleme mai speciale cum ci fi rata dobînzii și cursul valutar, interacțiunea bani - piața valutară, cursul de cerere și ofertă etc.*

Cerințe ale instaurării unei noi ordini economice internaționale

Promovarea unor relații echitabile între națiuni

DUPA CUM S-A MAI ANUNȚAT, luni 25 august, s-a deschis la sediul Națiunilor Unite din New York sesiunea specială consacrată problemelor edificării noii ordini economice mondiale. Convocat din inițiativa țărilor în curs de dezvoltare, între care și România, acest forum cvasiuniversal, în măsură să contribuie la examinarea și soluționarea unor din problemele stringente ale omenirii, s-a întrunite peste 5 000 de delegați din 152 de state. Actuala sesiune specială are scopul de a evalua stadiul înfăptuirii unei noi ordini economice internaționale, și, pe această bază, să adopte măsurile necesare pentru impulsionarea dezvoltării țărilor rămase în urmă și extinderea colaborării internaționale echitabile, reciproc avantajoasă, și, totodată, să adopte „Strategia internațională pentru cel de-al treilea deceniu al dezvoltării”. În acest context o preocupare aparte este necesar să se acorde tendinței de consolidare și reimpărțire a zonelor de influență, tendință care creează probleme deosebit de grave pentru dezvoltarea și stabilitatea economică și politică mondială. Tocmai de aceea, manifestându-și îngrijorarea față de această tendință, România a subliniat în repetate rânduri necesitatea edificării unor raporturi noi între state din cadrul cărora să fie eliminate forța și amenințarea cu sfera, fenomenul zonelor și sferelor de influență, statornicirii unor relații echitabile bazate pe deplina egalitate, în spiritul moralei și dreptului internațional, în avantajul cauzei păcii și bunăstării tuturor popoarelor.

Anacronismul sferelor de influență economică

DACĂ ZONELE ȘI SFERELE DE INFLUENȚĂ ECONOMICĂ reprezentau un fenomen politic deja cunoscut la începutul secolului nostru, politica contemporană a zonelor și a sferelor de influență prezintă o serie de trăsături noi, care sînt specifice și care o individualizează în raport cu vechile practici și metode de asigurare a politicii de influență și dominație. Așa cum arăta recent tovarășul Nicolae Ceaușescu, cu prilejul vizitei sale în Franța, „Trăim o epocă de mari transformări sociale și naționale, de profunde schimbări în raportul mondial de forțe. În viața internațională se manifestă cu putere tendința de consolidare și reimpărțire a zonelor de influență, iar criza economică și, îndeosebi, criza petrolieră accentuează aceste tendințe, creează probleme deosebit de grave pentru dezvoltarea și stabilitatea economică și politică mondială”.

În prezent, ne aflăm în fața unui sistem internațional care, cel puțin din punct de vedere formal-juridic, recunoaște independența și egalitatea tuturor statelor. În asemenea condiții, firește, politica zonelor și a sferelor de influență nu se mai confundă cu vechile metode brutale de înrobire a unor țări și popoare — deși, evident, și acestea continuă să fie practicate — și a căpătat aspecte noi și tot mai subtile, determinate de cerința de a salva „aparențele”. Metodele economice joacă un rol extrem de important în menținerea și asigurarea unor asemenea zone de influență și dominație, deoarece oferă posibilități de menținere a influenței asupra unor țări și popoare, de multe ori fără încălcarea „directă” a unor reguli de drept internațional. Așa, de pildă, numeroase acorduri economice încheiate între țări dezvoltate și țări în curs de dezvoltare, legal parafate, ratificate și înregistrate la O.N.U., aparent nu conțin clauze contrare dreptului internațional: o analiză atentă a lor învederează însă folosirea mijloacelor juridice nu în scopul garantării unor avantaje reciproce partenerilor, ci, dimpotrivă, în scopul satisfacerii unor interese egoiste și unilaterale ale unor mari puteri. Așa cum observă cunoscutul diplomat și jurist algerian Mohammed Bedjaoui, „În anumite cazuri decolonizarea nominală a sporit profiturile fostei puteri administrante, care s-a debarasat de «sarcina» sa colonială pentru a nu capitaliza decât avantajele în noua situație. Dificultățile economice și sociale ale teritoriului, cel mai adesea imputabile unei forme sau alta de exploatare străină, nu mai privesc statul — fost colo-

nial — atunci cînd el ar fi trebuit să angajeze responsabilitatea sa”¹⁾.

Arsenalul metodelor economice folosite pentru menținerea politicii de dominație a fostelor metropole — dar și a altor țări interesate în anumite zone geografice — este foarte vast și ar necesita el însuși o analiză detaliată. Ne mărginim să amintim aci: raporturile inegale între prețurile materiilor prime și cele ale produselor industriale; comerțul cu arme care creează relații de obligații ale unor țări în curs de dezvoltare față de marile puteri industrializate producătoare de armament; menținerea și consacrarea neocolonialismului tehnologic, a unor relații de dependență tehnologică față de țările puternic dezvoltate; tendințele de a „integra” economiile unor țări (mai mici sau mai slabe, de a crea zone economice „închise”; inechități care țin de natura relațiilor financiar-valutare și altele. Crearea zonelor de dominație economică — fenomen care nu se vede întotdeauna cu „ochiul liber” — cuprinde de fapt o gamă foarte largă de modalități. Există zone economice ale unor țări ce capătă mai mult caracterul unor regiuni menite să asigure unei puteri materii prime de necesitate vitală sau piețe de desfacere, dar există și zone de influență tehnologică, zone de influență valutar-financiară, care nu se suprapun întotdeauna cu cele menționate anterior. Uneori asupra uneia și aceleiași țări acționează interesele mai multor țări sau mari societăți transnaționale, angajate într-o politică competitivă. Se poate foarte bine ca un stat să beneficieze de anumite preferințe comerciale, în timp ce un altul să exercite influență tehnologică ș.a.m.d. Condițiile deosebit de complexe ale relațiilor internaționale contemporane determină de fapt o ascuțire a rivalităților între o serie de mari puteri, determinate în fond de diversitatea obiectivelor pe care acestea le urmăresc, obiective în care motivațiile economice ocupă un rol prioritar. Este suficient să menționăm aci deosebirile de păreri tot mai vizibile care s-au manifestat între o serie de țări occidentale în legătură cu fenomene legate de recenta criză pe care au cunoscut-o relațiile mondiale la începutul acestui an. Referindu-se la acest aspect, comentatorul francez Paul Chamsol scria în numărul din iunie al cunoscutei publicații „Le Monde diplomatique” că: „Divergențele între puterile occidentale aliate sînt astăzi evidente... Am fi mai bine inspirați dacă am căuta explicația accentelor războinice ale unora și ale moderației altora acolo unde ea se găsește: în interesele, obiectivele și strategiile lor politice respective”.

Referindu-se la competiția tot mai vizibilă ce se manifestă în raporturile dintre o serie de țări europene în special în ce privește continentul african, același autor constată că „Africa e tot atît de bogată în materii prime (pe care Europa le importă astăzi în cea mai mare parte din... Canada), încît se vede conturîndu-se un gigantic conflict pentru continentul negru, care desigur nu este acela de care vorbesc jurnalele televizate”²⁾.

La scară planetară

POLITICA SFERELOR DE INFLUENȚĂ capătă așadar în primul rînd dimensiunile unei lupte pentru dominație și influență care se duce la nivelul întregii planete, pentru acapărarea resurselor, pentru desfacerea mărfurilor în condiții avantajoase, pentru menținerea stării de subdezvoltare a numeroase tinere state în interesul țărilor puternic dezvoltate. În lupta pentru dominație și acapărare nu sînt uitate nici teritoriile care nu se găsesc de fapt în prezent sub dominația vreunei țări, dar care sînt pasibile de o apropiere în perspectiva unor noi rezultate ale revoluției tehnico-științifice. Referindu-se la tendința unor mari puteri industrializate de a-și apropria spațiile oceanice, cunoscuții specialiști Elisabeth Mann Borgese și Arvid Pardo apreciază că în felul acesta „Aproximativ douăzeci de națiuni, în majoritate deja bogate, ar dobîndi cam două treimi din spațiul oceanic, exacerbind prin aceasta marea inegalitate dintre state și pricinuind în mod potențial un grav prejudiciu economic țărilor dezavantajate din punct de vedere geografic”³⁾.

În ce privește aspectele concrete prin care politica zonelor și sferelor de influență se manifestă, ar fi desigur simplist a crede că ea se concretizează numai la nivelul „orizontal”, în fricțiuni, rivalități și ciocniri de interese privind anumite teritorii, țări, continente, situate la suprafața sau în adîncurile planetei noastre. Există, am putea spune, și o politică a sferelor

¹⁾ Mohammed Bedjaoui, Pour un nouvel ordre économique international. UNESCO. Paris, 1979, PUF, p. 84.

²⁾ Paul Chamsol, Les contradictions au sein de l'alliance atlantique, în „Le Monde diplomatique”, an 27, nr. 315, iunie 1980, p. 5, 6.

³⁾ Elisabeth Mann Borgese și Arvid Pardo, Administrarea oceanelor. În „Restructurarea ordinii internaționale”, București, 1978, Ed. politică, p. 341.

lor de influență pe „verticală”. Ea se manifestă, în special, prin existența unor grupuri restrinse în cadrul organismelor economice internaționale care dictează de fapt politica acestora sau care dispun de prerogative importante, adesea adevărate directorate ale puterilor industrializate, care încearcă să determine orientarea și perspectivele evoluției relațiilor economice internaționale. Încercările de a rezolva problemele internaționale într-un cerc restrins de 9, 7 sau 5 țări ilustrează vizibil tendința de a restringe capacitatea de decizie la nivelul unor organisme sau altora.

Pe de altă parte, o specificitate a politicii zonelor și sferelor de influență este marea labilitate a instrumentelor juridice folosite, evident în scopul menținerii sau consolidării politicii de dominație asupra unor țări sau popoare. În anumite condiții, de pildă, clauza națiunii celei mai favorizate poate servi, de sigur, ca un instrument important pentru promovarea unor relații avantajoase și echitabile între națiuni, dar în alte condiții concedarea acestei clauze în mod unilateral unei anumite țări puternic dezvoltate poate genera situații inechitabile. Sistemul vamal protecționist poate apăra economia națională a unei țări în curs de dezvoltare, dar în cadrul unor relații inegale sau inechitabile, ca cele din ecuația „Nord-Sud”, se poate transforma într-o adevărată „barieră” în calea participării unor mărfuri din țările în curs de dezvoltare pe piața mondială ș.a.

În sfârșit, un alt aspect care se cere subliniat cu deosebire este acela că există o puternică corelație între politica contemporană a zonelor de influență economică și cea de asigurare a unor zone de influență politică. Cunoscutul om politic mexican, Luis Echeverria Alvarez, fost președinte al acestei țări, remarcă în mod cu totul justificat că „Centrele de influență mondială nu numai că impun celorlalte țări condițiile de schimb, dar slăbesc capacitatea de acțiune a națiunilor slab dezvoltate, opunându-se unor indispensabile transformări structurale sau intervenind în procesele lor politice”⁴⁾.

Deși nu se poate spune că toate zonele de influență economică coincid cu cele de influență politică, este un fapt cert că de regulă se încearcă conjugarea ambelor metode și mijloace de dominație. Așa cum observă cercetătorul norvegian Raimo Väyrynen, „Exercitarea puterii militare poate să creeze o zonă temporară de influență și control, însă numai prin extinderea puterii economice controlul poate fi făcut mai stabil și mai permanent. Pe de altă parte, un control economic mai puternic poate fi înlăturat cu mai multă ușurință dacă nu există un element militar coercitiv component în structura puterii”⁵⁾. Această teză este de altminteri confirmată de numeroase exemple recent desprinse din practica internațională, printre care și cel al Republicii Sud-Africane. Așa cum s-a arătat la ultima sesiune a Adunării Generale O.N.U., printr-o rezoluție a Adunării, aceasta „a condamnat planul regimului de apartheid, tinzând să creeze o «constelație de state» în Africa Australă, avind ca scop să stabilească hegemonia sa în regiune și să perpetueze dominația și exploatarea rasistă”⁶⁾.

Este un fapt cert că indiferent de formele concrete sub care se manifestă zonele de influență economică și politică contravin flagrant principiilor dreptului internațional, normelor de conduită consacrate prin tratatele și convențiile internaționale care definesc conduita statelor în societatea contemporană. Zonele și sferele de influență afectează profund prerogativele suveranității, principiul egalității în drepturi, neamestecului în treburile interne și constituie de cele mai multe ori veritabile expresii ale manifestării forței sau amenințării cu forța împotriva unor popoare mai mici sau mai slabe.

În spiritul moralei și dreptului internațional

PENTRU A NE REFERI la documentele internaționale care definesc comportamentul internațional al statelor, este suficient să menționăm Carta O.N.U., „Declarația referitoare la principiile dreptului internațional privind relațiile prietenești și cooperarea dintre state”, adoptată de Adunarea Generală a O.N.U. la 24 octombrie 1970 și „Carta drepturilor și îndatoririlor economice ale statelor”, adoptată de același înalt forum internațional la 16 decembrie 1974. Acest important document internațional adoptat cu participarea directă și contribuția țării noastre, prevede expres în rândul principiilor fundamentale care trebuie să guverneze relațiile economice ca și cele politice și de altă natură dintre țări „îndatorirea statelor de a nu urmări să-și asigure hegemonia și sfere de influență”.

⁴⁾ Luis Echeverria Alvarez, Pentru o nouă ordine internațională București, 1975, Ed. politică, p. 43.

⁵⁾ Raimo Väyrynen, Economic and Military Position of the Regional Power Centers, în „Journal of Peace Research”, 1979, vol. 16, nr. 4, p. 350.

⁶⁾ O.N.U., Chronique, vol. 17, no. 1, ianuarie 1980, p. 24.

⁷⁾ O.N.U., Chronique, nr. cit., p. 95.

⁸⁾ „Știința”, nr. 1177, din 26 iulie 1980.

Permanentizarea unor situații neocolonialiste de dominație, a politicii de forță împotriva a numeroase țări, menținerea acestora într-o stare de inapoiere se datorește în bună parte și faptului că marile puteri industrializate depun un foarte slab interes în traducerea în viață a documentelor internaționale și în special a programelor Națiunilor Unite pentru dezvoltare. Cu prilejul sesiunii Adunării Generale O.N.U. din 1979, reprezentanții a numeroase țări în curs de dezvoltare au ridicat problema ineficienței și inoperativității documentelor adoptate pentru edificarea unei noi ordini economice și politice mondiale, învederând cu argumente pertinente dreptul acestor țări de a ocupa un rol demn și egal în comunitatea internațională. Așa cum arăta, de pildă, reprezentantul Algeriei, „țările din lumea a treia vor să lărgească reprezentativitatea centrelor de decizie în relațiile internaționale. Condiția minoră care le este acordată în problemele mondiale nu corespunde nici imensității resurselor lor naturale, nici ponderii demografice considerabile, nici importanței piețelor pe care ele o prezintă”⁷⁾.

Existența unor deosebiri de structuri socio-economice între țările în curs de dezvoltare, a unui potențial diferit al acestora în ce privește anumite materii prime de interes deosebit, au determinat țările industrializate să ducă o politică „diferențiată”, căutând să-și atragă unele țări ce fac parte din categoria statelor în curs de dezvoltare. Unele state occidentale sînt favorabile admiterii unui număr de țări în curs de dezvoltare „mai puternice”, în „clubul” țărilor industrializate, preferînd această formulă aceeași de a „împărți” avantajele cu toate celelalte țări de pe continentele în curs de dezvoltare. Literatura occidentală, referindu-se tocmai la disparitățile care există între anumite țări în curs de dezvoltare și inegalitatea ritmului lor de creștere, vorbește chiar de apariția unor noi „centre de putere” care ar fi de natură să modifice raportul de forțe existent în lume. În mod paradoxal, afirmarea economică a țărilor în curs de dezvoltare este prezentată de anumiți autori fie ca un mijloc de a adînci dependența acestora față de țările industrializate, fie ca un mijloc de a se transforma în „centre de putere autonome” care să-și rezolve pe cont propriu problemele și să joace un anumit rol — desigur limitat — în relațiile internaționale.

În concepția țării noastre, depășirea stadiului de subdezvoltare în care se află în prezent o serie de țări, înlăturarea fenomenului zonelor și sferelor de influență poate fi înlăturată nu prin proliferarea centrelor de putere, prin „redistribuirea” puterii între diferite centre și grupări de state, ci prin restructurarea întregului sistem al relațiilor economice și politice internaționale, prin așezarea lui pe înalte principii de egalitate și echitate în spiritul moralei și al dreptului internațional. În concepția României, strălucit exprimată de către președintele Nicolae Ceaușescu, edificarea unei noi ordini economice și politice internaționale trebuie să comporte un sistem calitativ deosebit de raporturi între țări care să asigure autodeterminarea fiecărui popor, eliminarea definitivă a forței și amenințării cu forța, soluționarea problemelor complexe și delicate în care există deosebiri de vederi cu participarea tuturor statelor, cu aportul lor constructiv, în scopul elaborării unor soluții care să armonizeze interesele țărilor dezvoltate cu ale țărilor în curs de dezvoltare, într-un sistem echitabil de raporturi, avantajoase cauzei păcii și bunăstării tuturor popoarelor.

Istoricul mesaj adresat de tovarășul Nicolae Ceaușescu celei de-a V-a Conferințe a Națiunilor Unite pentru Comerț și Dezvoltare de la Manila se înscrie în evoluția preocupărilor pentru o lume mai bună și mai dreaptă, ca un document remarcabil, ce se impune prin caracterul concret, principial și eficient al măsurilor preconizate. Realizarea programului înfățișat în acest document este de natură să contribuie, în perspectiva istorică, la eliminarea marilor decalaje economice și sociale, la făurirea unei lumi a păcii și dreptății internaționale, în care zonele și sferele de influență vor reprezenta un fenomen al trecutului, iar în locul acestora se va statorna un sistem de raporturi între națiuni întemeiat pe principii de înaltă stimă și colaborare, pe avantajul reciproc, pe o cooperare constructivă în toate domeniile de activitate. Așa cum arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu, „Avem un drum lung de străbătut pentru a realiza o lume mai dreaptă și mai bună pe planeta noastră. Sînt multe probleme complicate care preocupă astăzi omenirea. Trebuie să facem totul pentru soluționarea tuturor acestor probleme numai pe calea tratatelor politice, pentru securitatea europeană, pentru dezarmare, pentru o nouă ordine economică internațională. Să facem în așa fel încît minunatele cuceriri ale civilizației, ale științei, tehnicii, ale cunoașterii umane să fie puse numai și numai în serviciul omului, al libertății, bunăstării și fericirii tuturor națiunilor lumii”⁸⁾.

Victor DUCULESCU
Academia „Ștefan Gheorghiu”

Probleme ale viitorului și dezvoltării
în viziunea unor specialiști

CONTRIBUȚIA CERCETĂRII LA EFORTURILE DE DEZVOLTARE

INIȚIAT în 1963, Institutul de cercetări al Națiunilor Unite pentru dezvoltarea socială (UNRISD) și-a propus drept obiect de studiu „problemele și politicile de dezvoltare socială și raporturile existente între diferite tipuri de dezvoltare socială și economică”. Studiile Institutului sînt menite să sprijine activitatea Secretariatului O.N.U., în ce privește politica și planificarea socială, dezvoltarea echilibrată din punct de vedere economic și social precum și să contribuie la activitatea institutelor regionale înființate sub auspiciile O.N.U. și a institutelor naționale, în domeniul respectiv. Altfel spus, scopul cercetărilor constă în a face ca țările și națiunile rămase în urmă să poată participa la procesul dezvoltării în folosul lor propriu.

Analizînd situația existentă astăzi pe plan mondial se poate constata ușor că aceste obiective nu au fost nici pe departe atinse: lumea contemporană continuă să fie marcată de grave inegalități sociale, flagelul sărăciei afectează milioane de oameni, pe plan politic și economic se fac simțite în mod acut și cu repercusiuni dintre cele mai nefaste fenomene de dependență legate de condiția de subdezvoltare în care este menținută o mare parte a populației globului. Fapt care determină preocupările U.N.R.I.S.D., pentru a identifica căi și mijloace de eradicare a acestor triste realități ce nu concordă cu idealul de progres și bunăstare ale lumii.

În ultimul deceniu, în centrul preocupărilor și dezbaterilor pe plan mondial s-au impus — mai mult decît oricînd — problemele ce țin, printre altele, de asigurarea necesităților fundamentale de viață pentru fiecare membru al societății umane, în condițiile în care să fie asigurate posibilități de participare efectivă a tuturor indivizilor, a grupurilor sociale la luarea deciziilor majore sub aspectul dezvoltării.

Condițiile de viață și participarea. cele două probleme care fac de altfel obiectivul cercetării prioritare a U.N.R.I.S.D., se află într-o strînsă interdependență. Participarea oamenilor la propria lor dezvoltare implică direct conștientizarea și existența a unor condiții corespunzătoare de viață, iar determinarea acestor condiții nu se poate înfăptui decît prin realizarea unui anumit grad de participare decizională. Experiența a demonstrat că popoarele nu beneficiază pe deplin de pe urma măsurilor menite să ducă la depășirea subdezvoltării, deoarece nu este realizată participarea la deciziile ce privesc distribuția și redistribuirea resurselor de care dispune omenirea, astfel încît să existe certitudinea că resursele respective vor reveni celor în drept să beneficieze de ele.

Plecînd de la aceste considerente, U.N.R.I.S.D., recunoaște că problema sărăciei nu poate fi abordată fără înțelegerea clară a unor condiții care țin de faptul că:

- în multe spații naționale, clase și grupuri sociale promovează tipuri de dezvoltare socială de natură să favorizeze propria lor situație și perspectivă; clasele lipsite de drepturi sînt condamnate, astfel, la perpetuarea condiției lor pînă în momentul cînd ele dobîndesc acces la luarea deciziei asupra realizării și distribuirii venitului național.

- măsurile ce privesc instaurarea unei noi ordini mondiale trebuie realizate atît pe plan global, cît și la nivelul fiecărei națiuni, prin repunerea în drepturi a grupurilor și claselor sociale cele mai afectate.

Aria de cercetare se extinde, astfel dincolo de simpla evaluare a măsurilor sau programelor de dezvoltare existente: ea include procesul de decizie și

forțele aflate în conflict potențial într-o societate, interesele de grup și de clasă care generează această situație conflictuală. Desigur, clarificarea acestor probleme implică analiza în strînsă interdependență a o serie de factori ce trebuie să concure la realizarea în practică a unei lumi bazate pe echitate și egalitate. Din această multitudine de elemente ne propunem să prezentăm unele din ideile cuprinse în proiectele U.N.R.I.S.D., referitoare la asigurarea necesităților fundamentale în ce privește alimentația, optica specialiștilor institutului O.N.U. asupra modului de abordare a acestei probleme, cu șanse de a da răspunsuri eficiente la dificultățile cu care este confruntată omenirea.

Sistemele alimentare și societatea

SUB ACEST TITLU, proiectul de cercetare al UNRISD își propune să răspundă la întrebări generate de repartizarea inegală a resurselor alimentare, deteriorarea economiilor agrare și exodul de populație, menținerea monoculturii etc. — probleme care presupun, evident, soluții proprii pentru diferitele grupuri sociale aflate în diferite țări și care trăiesc în condiții de viață diferite. Multe din abordările anterioare au fost orientate către soluții tehnice, concentrîndu-se asupra problemelor ce țin de situația terenurilor agricole, tehnologie, climă, populație; alte abordări au introdus o serie de variabile adiționale cum ar fi investițiile în agricultură, infrastructura, cererea efectivă, educația, prețurile naționale, politicile comerciale. Aceste studii și altele — care acordă atenție inclusiv condițiilor istorice, puterii politice și sistemului instituțional — nu s-au soldat cu rezultate concrete, ci cel mult cu concluzii care demonstrează o dată în plus că foamea merge mină în mină cu sărăcia: două treimi din producția alimentară a omenirii este consumată în țările industrializate în care locuiește numai 30% din populația globului; chiar și în țările rămase în urmă repartitia este destul de inegală, între clasele sociale; monocultura nu poate în nici un caz rezolva problema

alimentației ci aduce, cel mult pe calea exportului un plus de bunăstare celor aflați în această sferă de activitate.

O mai bună distribuție a resurselor alimentare — apreciază institutul O.N.U. — implică realizarea simultană a unor schimbări în structura producției, modificări, care, la rîndul lor vor influența asupra structurii și cererii de bunuri industriale, precum și asupra orientării investițiilor.

În concepția specialiștilor UNRISD, trebuie pornit de la sistemele economice complexe, de la analize și previziuni asupra comportamentului acestora, circumscriind aici sistemele de alimentație ca parte a sistemelor și subsistemelor sociale, în strînsă interdependență cu producția, distribuția și consumul de alimente. Se apreciază că această abordare sistemică trebuie să se refere la analiza relațiilor dintre diferitele componente interconexate, să abordeze probleme care, afectînd anumite grupuri sociale pot fi generate de factori endogeni sau exogeni (geografici, politici, sociali) față de grupurile respective. Concepută în dinamică, această abordare permite individualizarea alternativelor posibile de dezvoltare în funcție de condițiile interne și externe existente la un anumit moment dat.

Rezultă că un astfel de studiu trebuie să fie rezultatul cercetărilor coroborate ale specialiștilor în ecologie, agronomie, antropologie, economie, științe politice, istorie, demografie, alimentație ș.a., care să analizeze relațiile ecologice, tehnico-economice și instituționale ce guvernează producția, distribuția și consumul de alimente la nivel local, național și internațional.

Ipoteze generale

PROPUNÎNDU-ȘI să identifice factorii care limitează posibilitatea unei mai bune distribuiri a resurselor alimentare, precum și direcțiile în care trebuie orientată o politică menită să asigure o aprovizionare suficientă în materie de alimentație, specialiștii UNRISD pleacă de la cîteva premise metodologice:

- Nu poate exista o soluție unică ci soluții multiple; ele depind de condițiile

Studiile U.N.R.I.S.D., organizate în colaborare cu organizațiile naționale de cercetare, acoperă o arie largă de preocupări privind sistemele politico-economice, condițiile ecologice și grupurile sociale.

În afara proiectului de studiu la care ne-am referit iată alte câteva teme de cercetare propuse :

PARTICIPAREA

- implicarea populației rurale în programe de îmbunătățire a tehnologiilor de producție, de ameliorare a condițiilor de viață ;

- îmbunătățirea accesului populației urbane la servicii ;

- eliminarea discriminărilor rasiale și culturale ;

- participarea muncitorilor din sfera productivă și a serviciilor la luarea deciziilor sau la autoadministrarea unităților economice respective.

FEMEILE ȘI MODIFICĂRI SOCIO-ECONOMICE

- reevaluarea rolului femeii în condițiile schimbărilor socio-economice și a modernizărilor tehnologice ;

- recunoașterea contribuției femeii la dezvoltarea economică ;

- participare la dezvoltarea economică ;

- participare mai echitabilă la retribuirea muncii.

Studii de caz : modernizarea tehnologiei agricole, reforma agrară, urba-

nizare, emigrarea către zone industriale, activitățile productive.

MEDIUL ÎNCONJURĂTOR ȘI DEZVOLTAREA

- implicațiile sociale ale strategiilor de dezvoltare și cele privind mediul înconjurător ;

- orientarea prognozelor și controlarea diferitelor situații specifice ;

- îmbunătățirea procesului de decizie, cu participarea grupurilor sociale interesate.

Studii de caz : probleme ecologice tipice în procesul extinderii zonelor de deșert ; recuperarea de terenuri și revenirea populației în zonele respective ; impactul ecologic al dezvoltării industriale asupra zonelor agricole slab populate.

INFORMAȚII PRIVIND DEZVOLTAREA

- definirea, măsurarea și analizarea difuzării datelor statistice în procesul dezvoltării și al creșterii calității vieții ;

- coordonarea dezvoltării la nivel local, prin colectarea periodică de informații, analizarea informațiilor asupra nivelului de trai.

ALTE PROIECTE DE CERCETARE

- sisteme de analiză și planificare pentru dezvoltare

- îmbunătățirea condițiilor de viață pentru populația săracă de la orașe.

în care se află grupurile sociale în actualul context istoric, economic, politic și ecologic, la diferite nivele de generalizare ;

- Dimensiunile internaționale, naționale și subnaționale ale problemei alimentare se află în interdependență, aspect ce trebuie luat în considerare în stabilirea politicilor de intervenție îndreptate către creșterea producției și a gradului de acoperire a necesităților de produse alimentare ;

- Problema alimentației este puternic influențată de ordinea economică mondială, de diviziunea internațională a muncii, care au făcut ca lumea să fie împărțită în țări industrializate, producătoare de bunuri prelucrate, și sărace, furnizoare de materii prime și produse agricole, neprelucrate. Dacă această tendință va continua, vom asista odată

cu adâncirea decalajelor, la creșterea șomajului și intensificarea instabilității politice în țările mai puțin dezvoltate astfel că neapărat trebuie să se țină cont de impactul acestor tendințe asupra problemei alimentației.

- Pentru marea majoritate a țărilor rămase în urmă pot fi avute în vedere unele caracteristici cvasigenerale printre acestea figurind : reducerea accelerată a autosuficienței agricole, ca mijloc de subsistență pentru păturile sociale cele mai sărace ; grăbirea procesului de urbanizare și mai ales de îngroșare a rândurilor șomerilor în mediul urban.

- În ceea ce privește sistemele sociale sau în speță, sistemele alimentare, principalele relații structurale sînt determinate de raporturile de forță între clasele sociale, astfel că identificarea grupurilor relevante și a raporturilor

dintre ele este esențială în înțelegerea modului cum funcționează și cum pot fi modificate sistemele alimentare.

Scopul și metoda

SCENARIUL propus trebuie să includă studii de caz la nivel național și local, precum și investigarea mai multor teme și probleme ce apar la scară internațională. În acest sens, se disting mai multe grupuri de țări :

1) Țări în care malnutriția este încă un fenomen endemic ; în cazul acestora cercetarea are drept scop : identificarea obstacolelor endogene și exogene în calea realizării suficienței în alimentație ; analiza schimbărilor necesare în domeniul politic și instituțional ; sugerarea căilor de realizare a acestor modificări.

2) Țările unde malnutriția practic a dispărut : aici cercetarea trebuie să identifice modul de realizare a acestui obiectiv, să deducă învățămintele care se impun din organizarea producției și distribuirii producției alimentare la diferite nivele.

3) În țările dezvoltate se impune a fi analizată interconexiunea dintre sistemele alimentare respective cu cele ale țărilor sărace.

Pe baza concluziilor reieșite din analiză vor putea fi formulate anumite ipoteze asupra funcționării sistemelor și subsistemelor cele mai relevante în materie de alimentație, ipoteze ce vor fi verificate și testate prin studii specializate în domenii de interes anume selecționate.

★

PRIN ACEST STUDIU pe care și l-a propus spre realizare, precum și altele prezentate pe scurt în chenarul alăturat, UNRISD consideră că cercetarea poate juca un rol pozitiv în sprijinirea modificărilor sociale de pe urma cărora să beneficieze țările și națiunile cele mai afectate de sărăcie și inegalitate socială. Astfel de studii creează condiții pentru realizarea unor politici adecvate în domeniul dezvoltării sociale, pentru înlăturarea inechităților și inegalităților care mai confruntă încă omenirea.

Em. S.

Opțiuni și reorientări în dezvoltare

Ungaria : restructurarea construcțiilor de mașini

ÎN CURSUL ultimului deceniu producția industriei constructoare de mașini din R.P. Ungară s-a dezvoltat într-un ritm mediu superior celui înregistrat pe ansamblul industriei, încît a ajuns să furnizeze în prezent 35% din venitul național al țării. După cum se evidențiază în presa ungară, orientarea actuală în dezvoltarea acestei importante ramuri a economiei constă, pe de o parte, în continuarea restructurării producției și a nomenclaturii produselor pe linia îmbunătățirii calității acestora, iar pe de altă parte - în modificarea

concepției de dezvoltare axată pe fabricarea de produse finite necesitănd importuri masive.

Este vorba de o problemă cheie privind dezvoltarea ramurii în perioada următoare, respectiv trecerea accentului pe fabricarea de produse semifinite, de piese detașate și subsansambluri. Ceea ce presupune reconvertirea unităților industriale mici și mijlocii, capabile să facă față acestor exigențe, în fabrici speciale „de sprijin”, în uzine specializate. Totodată, au fost elaborate programe pe termen lung privind dezvoltarea cu prioritate

a industriei de articole electrotehnice, a tehnicii vidului, a producției de instalații energetice,

de mașini și utilaje pentru industria alimentară și agricultură, de bunuri de consum durabile.

Mexic — dotare crescîndă din surse proprii

POTRIVIT programelor de dezvoltare și calculelor de prognoză, în intervalul pînă în 1990 industria mexicană va absorbi utilaje tehnologice și mașini în valoare totală de 41 miliarde de dolari. Circa 37% din acest volum va fi destinat ramurilor petrolieră și energetică, al căror ritm de creștere va fi cel mai rapid ; cererea de echipamente va fi însă importantă și în siderurgie (se studiază, de pildă, construirea la Altamira a unei oțelării cu capacitatea de 5 mi-

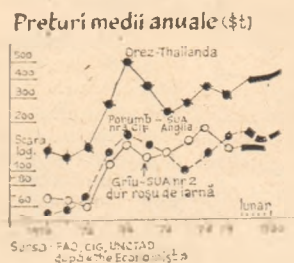
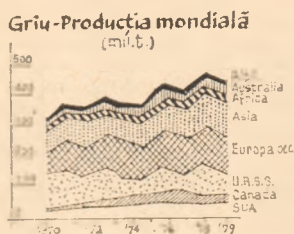
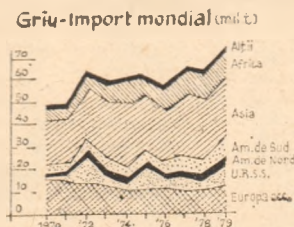
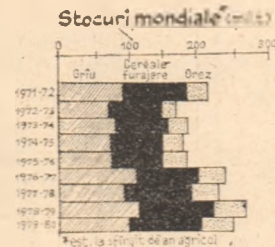
lioane tone an), în sectorul rafinării uraniului, în industria alimentară, în cea petrochimică.

Sînt prevăzute măsuri speciale care să stimuleze producerea în țară a unei proporții cît mai mari din necesarul de utilaje - de pildă, reduceri de impozite pentru întreprinderile producătoare de mașini destinate industriei, scutirea de taxe de import sau diminuarea acestora în cazul procurării unor materiale speciale și subsansamble componente, care încă nu se fabrică în Mexic.

Cereale : previziuni mondiale 1980 - 1981

PROGNOZE recente ale F.A.O. arată că deși recolta anului agricol 1980-81 se va situa la nivel record, totuși se pare că rezervele de cereale nu vor fi pe măsura cererii de consum. F.A.O. estimează că rezervele mondiale de cereale ale anului agricol viitor vor fi suficiente pentru 60 de zile, reprezentând 17% din consumul total (față de 45 zile sau 13% din consumul minim admisibil pentru a nu se produce perturbarea în aprovizionare). Ceea ce neliniștește pe specialiști este faptul că stocurile reprezentau anul trecut 19% din consumul înregistrându-se, deci o tendință de scădere a rezervelor în ciuda recoltelor bune în majoritatea țărilor exportatoare.

Consumul mondial de cereale a crescut cu circa 25% față de 1974 (datorită, în special, consumului majorat de grâu) când reprezenta 1.200 milioane tone. Produc-

ția de grâu a țărilor în curs de dezvoltare în deceniul trecut a crescut cu aproape 50%, iar consumul cu 60%, diferența fiind acoperită din import. Numai două țări, India și Turcia au

reșit să satisfacă consumul din resurse proprii, restul țărilor în curs de dezvoltare apelând la import pentru 50% din consumul de grâu (față de 40% în deceniul 6).

Consiliul Internațional al Grâului prevede că totalul exporturilor de grâu și făină de grâu va atinge 85 mil. tone în 1980-1981, cu 60% mai mult decât în urmă cu 10 ani.

Țările în curs de dezvoltare vor importa 52 mil. tone din acest total, cu 20 mil. t peste nivelul importurilor lor de acum 10 ani, principalii importatori urmând a fi Egipt, Brazilia, Bangladesh și Coreea de Sud.

Perspectivile puțin încurajatoare în legătură cu posibilitatea creșterii stocurilor sînt, într-o oarecare măsură atenuate de prognoza optimistă asupra producției de cereale, în ciuda recentelor dificultăți datorate climei: se așteaptă ca producția mondială de orez să atingă nivelul record de 394 mil. t în 1980-1981 (373 mil. t anul trecut) cea de grâu - 444 mil. t., cea de cereale furajere - 743 mil. t (față de 728 mil. t anul trecut).

Programe de dezvoltare

Camerun -

Coordonate ale planului național de dezvoltare

ȚARA în curs de dezvoltare, Republica Unită Camerun este caracterizată prin stabilitate politică și economică, factori care au favorizat eforturile de accelerare a creșterii economice: în perioada 1974-1979, P.I.B. a crescut cu 17,9%, cu o rată în ultimul an de 1,6%. Afectată numai în mică măsură de fenomenele de criză, economia cameruneză înregistrează în prezent creșteri în principalele sectoare de activitate, premise ale realizării celui de al IV-lea plan de dezvoltare economică și socială a țării (1977-1981).

Eforturi însemnate sînt îndreptate către sectorul industrial, în special pentru dezvoltarea capacităților de prelucrare a materiilor prime existente. În 1981 urmează să intre în funcțiune noi capacități la fabrica de aluminiu (care va produce 50-80 mii t la sfîrșitul anului viitor), un complex integrat pentru producția de zahăr, noi fabrici de celuloză și altele. Petrolul, care și-a făcut de curînd o apariție modestă în economia cameruneză - cu o producție estimată la circa 1 milion t pe an - va servi drept materie primă rafinării din portul Victoria (în apropierea exploatărilor off shore) și care va putea prelucra circa 1,5-2 mil. t în 1981.

Agricultura continuă să constituie sectorul principal în economia țării, în ultimul an înregistrându-se creșteri însemnate în recoltele de culturi tradiționale. Pentru 1981 se prevăd recolte sporite, respectiv 200 mii t cacao, 95 mii t cafea, 125 mii t bumbac. Se are în vedere, de asemenea, dezvoltarea industriei forestiere - a cărei producție este destinată inclusiv exportului - și a șeptelului (210 mii t producție de carne prevăzută pentru 1981).

Dezvoltarea sectoarelor productive a fost susținută de realizarea unor importante obiective de suprastructură, atât în sectorul rutier (construirea unei șosele mari transafricane la care participă și Camerunul), cât și în cel feroviar (calea ferată Douala-Yaounde), precum și în cel maritim (lucrările de extindere a portului Douala) și construirea, în viitor, a două noi porturi.

Relațiile economice dintre România și Camerun cunosc o dezvoltare continuă. Exporturile țării noastre sînt reprezentate, în principal, de mașini și utilaje, autoturisme, diverse accesorii și piese auto etc. și de diverse alte produse industriale (geamuri, carbid etc.). În importul românesc din Camerun predomină cacaoa boabe. Pe planul cooperării economice româno-cameruneze, principalele domenii vizate sînt: creșterea animalelor, mecanizarea agriculturii, explorările geologice, evaluarea fondului forestier și valorificarea superioară a lemnului, producția de energie electrică.

Liliana RĂDULESCU

EVOLUȚII MONETARE

ÎN PERIOADA 18-22 AUGUST, dolarul S.U.A. a continuat - în linii generale - să evolueze în nota tendinței de depreciere față de restul valutelor occidentale manifestată la finele săptămîinii precedente. Evenimentele au confirmat anticipările specialiștilor referitoare la adoptarea de către F.E.D. (Sistemul Federal de Rezervă) a unei poziții ferme pe linia restrîngerii lichidității pe calea majorării dobînzilor, evoluție confirmată și de hotărîrea marilor bănci nord-americane de a majora nivelul dobînzii preferențiale „prime rate” la 11,25%.

Yenul japonez a constituit singura excepție în acest interval față de tendința generală și a evoluat pe o curbă ascendentă față de restul valutelor occidentale. Yenul a terminat intervalul la circa 224,40 yen/1 dolar curs situat cu 0,6% peste închiderea de referință. Lira sterlină, a înregistrat o depreciere constantă situndu-se cu 0,7% sub închiderea de referință la cursul de închidere de 2,3620 dolari/1 liră. Francul elvețian a înregistrat în final o depreciere de circa 1,2% la un curs de 1,6675, comparativ cu nivelul închiderii precedente de 1,6475 franci/1 dolar.

Marca vest-germană, evoluînd sub semnul unei revalorizări foarte probabile în cadrul sistemului monetar vest-european a înregistrat o rămînere în urmă față de dolarul S.U.A. în raport cu care a cotat la închiderea de 1,8060, cu circa 1,0% sub nivelul de refe-

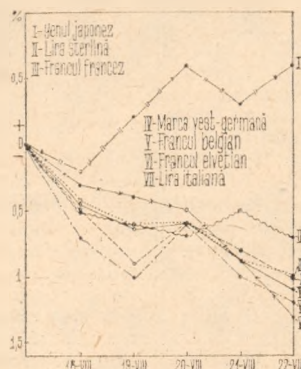
rință. Francul francez se situează în conjunctura actuală pe unul din locurile fruntașe în cadrul sistemului monetar vest-european. În raport cu dolarul; francul a terminat cu numai 0,9% sub cursul de referință la un curs de circa 4.1770 franci/1 dolar. Francul belgian a evoluat în nota generală și a cotat la închidere la un curs situat cu circa 1,1% sub nivelul de referință.

Lira italiană este supusă din ce în ce mai mult presiunilor datorate anticipărilor referitoare la o devvalorizare. În aceste condiții lira a cotat la închiderea de 357,20 lire/1 dolar, cu 1,3% sub cursul precedent.

Pe piața eurodepozitelor s-a înregistrat o creștere însemnată a nivelului dobînzilor la eurodolari, creștere datorată condițiilor prezentate anterior cit și unor factori tehnici. La perioada de șase luni, nivelul dobînzilor s-a situat la 11,8125% la eurodolari, 5,5625% la eurofranci elvețieni și la 8,25% la euromărcile vest-germane.

Piața aurului a avut, în condițiile accentuării incertitudinilor ce planază asupra principalelor economii occidentale, o nouă perioadă activă care a determinat atingerea unui nivel maxim al prețului de 645,25 dolari/uncie.

Paul DUMITRAȘCU
Gheorghe MUNTEAN

Evoluția principalelor valute occidentale în perioada 18-22.VIII. față de dolarul S.U.A.: bază: cursurile din 15.VIII. a.c.

Forumul mondial al economiștilor

CAPITALA MEXICULUI a găzduit, în zilele de 4-8 august 1980, cel de-al VI-lea Congres mondial al economiștilor. Organizat de Asociația Internațională de Științe Economice (A.I.S.E.), cu sprijinul lui Colegio Nacional de Economistas din Mexic, sub înaltul patronaj al Președintelui Mexicului, José Lopez Portillo, Congresul a constituit, prin tematica sa și prin numărul mare de oameni de știință — peste 1 000 de economiști, sociologi, demografi, veniți din 60 de țări, printre care, pentru prima dată, și din R.P. Chineză — un veritabil forum mondial, prilejuind un inventar al preocupărilor științei economice la scară mondială și o confruntare a teoriilor și opiniilor cu privire la problemele lumii contemporane, într-un spirit de înaltă responsabilitate pentru destinele omenirii și de dorință sinceră de cooperare științifică internațională.

Temă generală sub care s-au desfășurat lucrările Congresului a fost „Resursele umane, utilizarea forței de muncă și dezvoltarea”, temă prin excelență interdisciplinară, de o mare actualitate atât pentru țările dezvoltate cât și cele în curs de dezvoltare. Intinderea tematicii a făcut necesar ca lucrările Congresului să se desfășoare în ședințele plene, în care s-au făcut prezentări cu caracter de sinteză, și în ședințe pe grupe.

În ședința plenară de inaugurare a Congresului au fost prezentate patru comunicări: „Strategia dezvoltării și factorul uman” (Josef Pajestka); „Dinamica capitalismului din regiunile periferice și transformările sale” (Raul Prebisch); „Economia mondială la sfârșitul secolului” (Paul Samuelson) și „Dezvoltarea economică și resursele umane: experiența Japoniei” (Shigetō Tsuru). Comunicările au fost însoțite de corapoarte, urmate de discuții, ceea ce a permis o conturare generală a concepțiilor în legătură cu resursele umane în contextul dezvoltării.

Cele șase grupe de lucru ale Congresului au avut următoarele domenii particulare:

- I — Resurse umane. Concepte și metode de măsurare.
- II — Resursele umane și utilizarea forței de muncă în țările în curs de dezvoltare.
- III — Resursele umane și utilizarea forței de muncă în țările dezvoltate.
- IV — Economia internațională și utilizarea forței de muncă.
- V — Resursele umane în perspectivă pe termen lung.
- VI — Utilizarea forței de muncă și dezvoltarea în America Latină.

Ședința plenară de închidere a Congresului a prilejuit audierea a două comunicări, prezentate de economistul mexican Horacio Flores de la Peña și lordul Nicholas Kaldor.

Potrivit uzanțelor congreselor internaționale, au fost prezentate comunicări solicitate („invited papers”) — circa 150 — și comunicări spontane („contributed papers”), în număr de câteva sute.

Înainte de a face câteva considerații și aprecieri, se cuvine amintit faptul că problema resurselor umane și a utilizării acestora a figurat în ultimii ani pe agenda conferințelor internaționale ca una din cele mai importante probleme ale contemporaneității. Conferința mondială a populației (București, 1974), care s-a desfășurat sub genericul „Populație și dezvoltare”, a dezbătut larg această problemă, pornind de la interacțiunea dintre variabilele economice și cele demografice, de la necesitatea de a armoniza creșterea economică și cea demografică, cu referire specială la situația țărilor în curs de dezvoltare.

S-a pus în evidență, în cadrul lucrărilor forumului mondial al economiștilor, determinarea demografică a resurselor umane, ca subpopulație determinată de populația totală, de structura pe sexe și vîrstă a acesteia, de fertilitate și mortalitate, iar pe de altă parte, consecințele social-economice ale resurselor umane, ale cantității și calității acestora. Problemele diferă, firește, pentru țările dezvoltate și cele în curs de dezvoltare, așa cum a rezultat limpede la Congres și, în mod corespunzător, diferă și strategiile propuse.

Țările dezvoltate sînt confruntate cu unele tendințe demografice negative care influențează într-un anumit sens resursele umane. Amintim scăderea fără precedent a natalității, creșterea duratei medii de viață și accelerarea procesului de îmbătrînire a populației, inclusiv a forței de muncă. Sînt semne care anunță nu numai atingera stadiului de creștere zero a populației, dar chiar și de declin demografic. Într-o comunicare prezentată de economiști din R.F. Germania se arată că în condițiile în care se vor continua actualele tendințe demografice, numărul populației R.F. Germania va scădea de la circa 61.4 milioane, cît este în prezent, la 39 milioane — dacă nu chiar la 32 milioane — în anul 2030, potrivit prognozelor oficiale. Resursa de muncă, resursă limitată și rară, va deveni pentru multe țări dezvoltate o resursă deficitară, cu grave consecințe nu numai economice. La această situație se adaugă fenomene precum: un grad relativ ridicat al șomajului și subutilizarea forței de muncă, în condițiile unei recesiuni prelungite și ale inflației, o distribuție spațială nerațională a populației, o concentrare urbană excesivă. De aceea necesitatea unei politici sociale și demografice, însoțite de strategii corespunzătoare, a fost frecvent evocată atât de economiștii din țările dezvoltate, cît și de cei din țările în curs de dezvoltare.

Pentru „lumea a treia” situația este și mai gravă, datorită unor cauze specifice. În primul rînd, cea mai mare parte a acestor țări, sînt confruntate cu ritmuri foarte ridicate ale creșterii demografice, avînd — printre altele — drept corolar o pondere foarte mare a tineretului și, în mod corespunzător, o „presiune” accentuată la adresa populației adulte — mai exact a populației active. Oferta demografică pentru locurile de muncă, extrem de înaltă, nu poate fi satisfăcută în condițiile unor mari decalaje în dezvoltarea economică. Investițiile mari reclamate de învățămînt și pregătirea profesională, de crearea locurilor de muncă, de modernizarea structurilor nu pot fi suportate de țările în curs de dezvoltare, din cauza sărăciei lor, consecință a îndelungatei dominații coloniale, a exploatarea lor, situație ce se continuă în condițiile actualelor relații economice internaționale, inechitabile pentru aceste țări. De aceea economiștii din țările în curs de dezvoltare, preocupați de dezvoltarea economică și utilizarea resurselor umane, s-au referit constant la necesitatea edificării unei noi ordini economice internaționale, ca și a unor strategii ample în țările respective pentru asigurarea creșterii economice și a unor profunde schimbări structurale.

A CESTA A FOST, în esență, cadrul general în care au fost dezbătute problemele în Congres. Să identificăm cîteva orientări specifice în cele șase grupe de lucru.

Prima grupă s-a ocupat în special de probleme teoretice și metodologice. S-a acordat o mare atenție metodelor de determinare a „capitalului uman”, a investițiilor necesare, a efectului asupra creșterii economice. Progresele metodologice sînt într-adevăr remarcabile. Metode și calcule mai vechi, ca cele ale economiștilor americani Ed. Dennison și Theodore W. Schultz, au fost dezvoltate și considerabil îmbunătățite. Comunicarea economiștilor americani Dale W. Jorgenson și Alvaro Pachon, cu titlul „Venitul pe durata vieții și capitalul uman”, a supus discuției considerații metodologice de cel mai mare interes, cu atât mai mult cu cît autorii au efectuat calcule noi privind „capitalul uman” din S.U.A., mult diferite de cele ale altor economiști. Caracteristic este faptul că au fost folosite — printre altele — metode și modele clasice și moderne ale demografiei și econometriei, ca și estimații care fac apel la metode foarte sofisticate ale statisticii matematice, la sistemul conturilor naționale economice și demografice. În același domeniu de preocupări au fost discutate modele matematice ale forței de muncă, resursele de muncă și nevoile fundamentale, forța de muncă și bunăstarea, resursele de muncă și creativitatea — așa-numitul conflict între „homo faber” și „homo ludens” —, calitatea vieții.

Grupa a doua, consacrată problemelor resurselor de muncă în țările în curs de dezvoltare, a dezbătut probleme ca: subutilizarea, risipa de resurse de muncă, migrația forței de muncă din lumea a treia spre Europa, presiunea demografică, utilizarea forței de muncă feminine, strategii de industrializare și folosirea resurselor de muncă.

Grupa a treia s-a ocupat de problemele specifice țărilor dezvoltate: politici de utilizare a forței de muncă, piața muncii, mobilitatea; modele de ciclu familial și oferta de forță de muncă, educație și resurse de muncă, mobilitatea intergenerației, redistribuția veniturilor.

Grupa a patra a pus accentul pe migrația internațională, pe problemele pieței muncii în țările în curs de dezvoltare, politici de încurajare și descurajare a migrației, transferul de tehnologie, tot aici s-au discutat pe larg problemele noii ordini economice internaționale.

Grupa a cincea, tratînd probleme comune cu celelalte grupe, le-a abordat în perspectivă: formarea și utilizarea forței de muncă pe termen mijlociu și lung, politica socială și demografică în asigurarea resurselor de muncă. În sfîrșit, ultima grupă s-a ocupat numai de problemele resurselor umane din America Latină, din diferitele țări ale acesteia.

Comunicările economiștilor români, prezentate la Congres, s-au referit la principalele domenii ale tematicii. Astfel, au fost tratate

R. S. VIETNAM

EDIFICAREA ECONOMIEI SOCIALISTE PE ÎNTREG TERITORIUL PATRIEI

IN ANUL unor mari aniversări — împlinirea a cinci decenii de la crearea Partidului Comunist din Vietnam și a 35 de ani de la cucerirea independenței naționale — poporul vietnamez se află angajat în uriașul efort de edificare a economiei socialiste pe întreg teritoriul patriei.

Strategia pe termen lung a revoluției socialiste, în etapa deschisă de istoricul eveniment al proclamării Republicii Socialiste Vietnam în iulie 1976, precum și sarcinile primei perioade cincinale din cadrul acestui proces au fost definite de cel de-al IV-lea Congres al partidului, din decembrie 1976. Cincinabul, care se încheie în acest an, a avut o importantă contribuție atât la transpunerea în viață a direcțiilor strategice majore, cât și la satisfacerea unor necesități de ordin economic și social imediate. S-a urmărit cu consecvență realizarea unei integrări organice a celor două zone — de nord și de sud; în acest sens, prin accelerarea transformărilor social-economice din sudul țării s-a avut în vedere înlăturarea urmărilor războiului și ale exploatarei neocolonialiste.

În ultimii ani, dinamica venitului național creat în R.S. Vietnam a depășit, de regulă, creșterea medie de 13—14% planificată pentru perioada 1976—1980. Eforturile au fost concentrate asupra dezvoltării agriculturii, cu accent pe intensificarea producției de alimente, de materii prime pentru industrie și de articole pentru export. Primele măsuri au vizat lărgirea suprafețelor cultivate cu cereale și plante tehnice prin atragerea în circuitul agricol a unor noi zone; în 1979 prin defrișări și reamenajări de terenuri au fost redade agriculturii 1.5

mil. ha. Suprafețele irigate au crescut în ultimii patru ani cu 370 000 hectare, contribuind — alături de mijloacele tehnice furnizate de stat (circa 11 000 de tractoare și secerătoare, 5 000 motocultivate, un număr important de autocamioane etc.) — la majorarea producției cerealiere cu 20%.

În același scop, precum și pentru diversificarea culturilor, aproape o treime din fondurile destinate în anul curent construcțiilor capitale sînt orientate către dotarea agriculturii și efectuarea de lucrări hidrotehnice. Se lucrează, de asemenea, la o nouă zonare a culturilor alimentare și industriale, în funcție de cele mai adecvate condiții pedo-climatice. Totodată, o atenție specială se acordă dezvoltării și amplasării raționale a unităților zootehnice. Se întărește sectorul agricol de stat, ajungînd să dispună la începutul anului 1980 de 300 unități puternice, specializate în producția de orez, cauciuc, cafea, trestie de zahăr, ceai etc.

Sectorului industrial i-a fost imprimată o dinamică sensibil accelerată în ultimul timp, avîndu-se permanent în vedere respectarea liniei trasate de Congresul al IV-lea al Partidului Comunist din Vietnam, și anume dezvoltarea prioritară și rațională a industriei grele, pe baza creșterii producției în agricultură și industria ușoară. Susținută de un proces investițional activ, producția industriei metalurgice a Vietnamului s-a majorat de trei ori în intervalul 1975—1979, producția de energie electrică a crescut de 2,5 ori, iar producția construcțiilor de mașini cu 60%. În centrul atenției au stat sectoarele producătoare de materiale de construcții, precum și tradiționala ramură a producției

de porțelanuri și sticlărie. Dezvoltarea micii industrii și a activității artisanale a fost impulsionată de unele măsuri pe linia conducerii economice, reconsiderîndu-se rolul lor în circuitul economic general.

PROCESUL de edificare a economiei socialiste, de modernizare și de creștere a eficienței activității productive presupune angrenarea progresivă a R.S. Vietnam în diviziunea internațională a muncii, participarea ei tot mai intensă la schimburile de mărfuri și la cooperarea economică și tehnico-științifică internațională. Dezvoltarea producției de export, stimulată prin măsuri economice speciale adoptate în ultimul timp, urmează să asigure în acest an sporirea cu 23% față de 1979 a volumului de mărfuri livrate în străinătate. Exportul de produse ale industriei grele ar urma să se majoreze cu 49%, cel de produse ale industriei forestiere cu 25%, iar vînzările de produse agricole cu 20%. Locul principal în ansamblul relațiilor economice ale R.S. Vietnam cu străinătatea revine țărilor socialiste atît pe linia schimburilor tradiționale de mărfuri cît și a cooperării la construirea sau dezvoltarea în Vietnam a unor obiective industriale, la realizarea de proiecte în domeniul agriculturii și silviculturii, al turismului, transporturilor etc.

Avînd o tradiție îndelungată — anul acesta s-au împlinit trei decenii de la stabilirea relațiilor diplomatice dintre România și Vietnam — legăturile reciproce se dezvoltă și se adîncesc pe multiple planuri, în interesul ambelor țări și popoare. Pornindu-se de la convențiile de cooperare semnate în mai 1978, în prezent se derulează trei mari acțiuni, prin care România acordă asistență tehnică și economică pentru construirea în R.S. Vietnam a unei fabrici de ciment la Hon Mai, a două cariere de piatră la Dong Ao, precum și pentru exploatarea zăcămintelor de antracit la Khe Cham. De asemenea, un număr de specialiști români lucrează în țara prietenă pentru a accorderă asistență necesară la instalarea și funcționarea utilajelor livrate de țara noastră în cadrul cooperării menționate.

Alexandrina POPA

problemele teoretice și metodologice referitoare la cantitatea și calitatea resurselor umane, cu aplicații concrete la situația României. A fost înfățișată pe larg politica demografică a României, motivațiile ei, în special motivația economică privind asigurarea resurselor de muncă pentru dezvoltarea accelerată a economiei naționale. De asemenea, a fost înfățișată problema educației și pregătirii profesionale a resurselor de muncă, a creșterii nivelului de trai și a îmbunătățirii calității. Pe larg a fost prezentată concepția românească privind noua ordine economică internațională și utilizarea muncii naționale.

Atît în comunicările cît și în intervențiile economiștilor români la Congres a fost prezentată experiența României, ca țară în curs de dezvoltare și în același timp socialistă, în ceea ce privește creșterea economică, pregătirea și utilizarea resurselor de muncă, politica partidului și statului — politică complexă urmărind dezvoltarea economică accelerată, folosirea rațională a resurselor de muncă și creșterea bunăstării populației.

ÎN ÎNCHEIERE am dori să facem o apreciere cu privire la statutul actual al științei economice, așa cum rezultă din lucrările Congresului. Optica strict economică, a lui *homo oeconomicus*, a „raționalității economice“, cu care erau obișnuiți economiștii, apare astăzi depășită. Complexitatea vieții economice din ultimii ani, influența unor factori cum sînt cei culturali, educaționali, psihologici și comportamentali obligă — aceasta este una din

concluziile majore ale Congresului — la lărgirea opticii științei economice, la practicarea unui demers interdisciplinar. Științe cum sînt: sociologia, psihologia socială, demografia, antropologia sînt solicitate tot mai frecvent de știința economică pentru analiza și interpretarea fenomenelor economice. Să mai amintim că teoria generală a sistemelor, cu conceptele și metodele sale, pătrunde energic și în economia politică, tendința ce nu poate avea decît consecințe pozitive, așa cum este cazul și cu alte științe.

La cel de-al VI-lea Congres mondial al economiștilor a avut loc și alegerea noului președinte, împreună cu a Comitetului de conducere al Asociației Internaționale de Științe Economice. Profesorului Shigeto Tsuru (Japonia) îi succede, pentru perioada următoare de trei ani pînă la viitorul congres, economistul mexican Victor L. Urquidi. Cunoscut pentru studiile sale economice și demografice privind America Latină și în special Mexicul, prof. Victor L. Urquidi (născut în 1919) a fost vreme îndelungată președinte al Colegiului de Mexico, funcționar internațional la Banca Mondială și la Comisia economică O.N.U. pentru America Latină, consultant la Ministerul de Finanțe și la Banca Mexicului.

Se poate aprecia că cel de-al VI-lea Congres mondial al economiștilor a însemnat un moment important în dezvoltarea științei economice și în afirmarea vocației umaniste a acesteia, a adus o contribuție însemnată la analiza și înțelegerea problemelor economice cu care este confruntată contemporaneitatea și a constituit o elocventă ilustrare a cooperării științifice internaționale.

Vladimir TREBICI

Creșterea costului energiei electrice

ÎN DECURS DE UN AN (martie 1979-martie 1980) costul energiei electrice produse în diverse țări capitaliste — se relatează în presa occidentală — a crescut în mod diferențial, sub influența atât a politicilor naționale în domeniul prețurilor cât și a ponderii diferite a capacităților electroenergetice care funcționează pe bază de produse petro-

Cheltuieli comparative pentru energie electrică în unele țări (în cenți per kWh)

liere. După cum se vede din graficul alăturat, cele mai mici majorări ale cheltuielilor specifice în producția de energie electrică s-au înregistrat, dintre țările examinate, în Australia și Olanda (cu 7% și, respectiv, 8%), iar cele mai mari — în Italia și Franța (cu 37% și 31%). Interesant este faptul că ample diferențieri ale creșterii cheltuielilor respective au loc nu numai între țări, ci și în cadrul unora dintre ele; în S.U.A., de pildă, în intervalul menționat costul energiei electrice a crescut cu numai 3% în statul Texas, față de un spor de 50% în California.

Cehoslovacia: modificări în balanța energetică

POLITICA de economisire a energiei și de valorificare prioritară a resurselor interne în R.S. Cehoslovacă se traduce, între altele, în faptul că — în timp ce în cincinalul 1971—1975 aproape întregul spor al necesarului de combustibili și energie a fost satisfăcut pe seama creșterii importului — în cincinalul actual ponderea importului în satisfacerea sporului respectiv s-a redus la 78%, iar în perioada 1981—1985 urmează să reprezinte doar 24%.

Se prevede că în deceniul al nouălea un rol de seamă în acoperirea necesarului economiei cehoslovace va juca dezvoltarea extracției de cărbune și a energiei atomice, ceea ce va determina modificarea sensibilă a evoluției

structurii balanței energetice, comparativ cu perioada precedentă:

Felul combustibilului sau al energiei	(în % din total)		
	1970	1980	1985
Combustibili solizi	75,3	60,7	57,0
Combustibili gazoși	3,3	9,3	10,3—10,7
Combustibili lichizi	17,6	26,4	25,5—25,8
Alte feluri de combustibili și energie	3,8	3,6	6,8—6,9
— din care energie electrică furnizată de centrale atomice	—	1,1	4,5

Sursa: „Hospodarske noviny“, nr. 3/1980

Munca științifică — factor al eficienței

ÎN CE MĂSURA eficiența și productivitatea muncii unei grupe de cercetare științifică (formată din cel puțin trei lucrători științifici și funcționând minimum un an) sînt dependente de factori organizatorici, de condițiile interne și externe ale desfășurării activității sale? Un răspuns la această întrebare caută să formuleze autorii unui studiu, elaborat sub auspiciile U.N.E.S.C.O., pe baza unei anchete, desfășurată într-o primă etapă în șase țări europene: Austria, Belgia, Finlanda, Polonia, Suedia și Ungaria. Au fost adoptați următorii indicatori ai eficienței muncii grupei de cercetare: aportul la dezvoltarea științei; autoritatea științifică a grupei; noutatea ideilor emise și volumul cunoștințelor noi, dobîndite; eficiența sa pe linia formării științifice; eficiența pe plan social; eficiența aplicativă (valoarea rezultatelor practice).

Analiza datelor obținute a evidențiat clar dependența directă a valorii științifice generale a grupei și a autorității sale de calitatea vieții științifice și de intensitatea comunicării pe plan științific. De asemenea, eficiența unei grupe de cercetare științifică este în mare măsură determinată de calitatea conducerii științifice a activității, de atmosfera morală din cadrul grupei, precum și de posibilitățile utilizării multilaterale a rezultatelor obținute, de comunicațiile stabilite cu utilizatorii acestor rezultate, de calitatea lucrărilor planificate ș.a. Este important, totodată, să se țină seama de faptul că factorii menționați influențează în mod diferit asupra eficienței și productivității muncii grupei de cercetare științifică, în funcție de specificul social și cultural al organizării activității științifice într-o țară sau alta.

Automatizarea dirijării producției

PUBLICAȚIA vest-germană Z.W.F. relatează despre experiența pozitivă a aplicării, de către firma Daimler-Benz AG, a unui sistem de automatizare a conducerii producției și de asigurare a calității produselor, care a permis corelarea eficientă a producției în cele 11 întreprinderi din R.F.G. ale firmei în condițiile îmbinării centralizării și descentralizării conducerii.

În ordine ierarhică, sistemul cuprinde trei verigi; în prima treaptă este automatizată corelarea — pe termen mediu și scurt — a necesităților și cerințelor pieței și ale diferiților clienți cu capacitățile de producție ale firmei. La nivelul celei de-a doua verigi se efectuează calculele pentru determinarea capacităților și a timpului în care piesele și subsansamblurile se află în circuitul producției, optimizarea succesiunii operațiilor de montaj al automobilelor, conducerea automatizată a controlului calității și a desfășurării producției. În sfîrșit, la cel de-al treilea nivel sînt automatizate lucrările de conducere operativă a întregii desfășurări a procesului de producție, începînd cu activitatea de proiectare și terminînd cu montajul și desfacerea produselor finite.

Se apreciază că sistemul automatizat asigură corelarea montajului automobilelor cu producția de agregate pentru acestea și reducerea cheltuielilor pentru depozitarea pieselor și agregatelor executate, în pofida varietății considerabile a tipurilor de autovehicule fabricate. Sistemele de calcul din cea de-a treia verigă de conducere permit să se realizeze încărcarea uniformă a utilajelor și personalului, să se optimizeze montajul mașinilor. În ceea ce privește calitatea produselor, aceasta este asigurată prin controlul exercitat de sistem asupra funcționării utilajelor, cu înlăturarea operativă a abaterilor care survin.

Evoluții în industria maselor plastice

PRODUCȚIA industriei maselor plastice din țările nesocialiste a cunoscut o evoluție sinuoasă în cursul deceniului al optulea: după o creștere accelerată în primii ani ai deceniului, ea a scăzut în 1975 cu 15% față de nivelul anului precedent, redresîndu-se apoi, în perioada următoare (la un total mondial de 50 mil. tone în 1979). După opinia specialiștilor, nu este de așteptat în viitor un nou „boom“ în producția și desfacerea maselor plastice deoarece — pe de o parte — toate domeniile esențiale de utilizare a maselor plastice au fost deja identificate, iar inovațiile tehnice în domeniul prelucrării acestor mase au atins de pe acum un asemenea nivel încît nu se prevede în perspectivă un progres considerabil în domeniile respective.

În prezent industria maselor plastice se află sub impactul unor restricții, cum sînt: costul crescînd al materiei prime, necesitatea economisirii energiei, cerințe sporite privind protecția mediului înconjurător ș.a. Ca urmare, în cadrul ramurii se manifestă tendințe variate: utilizarea incompletă a capacităților de producție în țările capitaliste dezvoltate, fenomene de stagnare în țările în curs de dezvoltare neproducătoare de petrol (din lipsa de resurse valutare pentru importul de materii prime necesare ramurii și de mașini pentru prelucrarea producției sale), în timp ce țările exportatoare de petrol au trecut la dezvoltarea unei industrii proprii de producere și prelucrare a maselor plastice.

Revista ECONOMICA

Editată de Consiliul Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale — Institutul Central de Cercetări Economice

Sumarul nr. 35 din 29 august 1980

ECONOMIE NAȚIONALĂ

- Îndeplinirea exemplară a planului și angajamentelor pe acest an, pe întregul cincinal (**Dan Vasilescu**) 1
- Scurtarea duratei de execuție a capacităților de producție prioritare (**Gh. Ruscanu**) 2
- Noi resurse în circuitul economic. Din materiale refolosibile, produse termozolante pentru construcții (**Ion Zarioiu**) 3
- Metalul — gospodărit și valorificat la un nivel cit mai înalt (**V. Boescu, L. Tintea**) 4
- Puncte de vedere și exigențe în procesul tipizare-standardizare. Promovarea unor forme noi de tipizare și standardizare (**Ioan Hera-Bucur**) 6
- Mecanismul economico-financiar: funcționalitate-eficiență. Aplicarea diferențiată a autogestiunii în activitatea de proiectare (**Ioan Sirb**) 7
- Valorificarea superioară a resurselor interne în alimentația publică (**I. Păunescu**) 8
- Revoluția agrară socialistă din România. Problema agrară în etapa făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate (II) (**D. Dumitru**) 10
- Noi categorii de oameni ai muncii beneficiază de majorarea retribuțiilor (**Ioan Bratu**) 12

CONDUCERE ● ORGANIZARE

- Stabilirea și aplicarea corectă a normelor, extinderea acordului global: cerințe ale unei înalte productivități a muncii (**Dorin Constantinescu**) 13
- Dimensiuni ale întreprinderilor model. Îmbunătățirea multilaterală a activității (**C. Damian**) 14

TEORII—IDEI

- Considerații privind factorii și tipurile creșterii economice în socialism (II) (**C. Popescu, H. Dragomirescu**) 15
- Om-tehnică-mediu. Industria chimică la răscruce? (**Axente Sever Banciu**) 16
- Dezbateri „R.E.” Industria mică — ample posibilități de valorificare eficientă a resurselor locale și a meșteșugurilor tradiționale 18
- Consumul casnic de combustibil și energie (**Horia Iacob Teiușan**) 21
- Școli ● curente ● economiști. Tradiții privind participarea organizațiilor cooperatiste la progresul economiei (II) (**prof. dr. Niță Dobrotă**) 22

ECONOMIE MONDIALĂ

- Promovarea unor relații echitabile între națiuni (**Victor Duculescu**) 24
- Probleme ale viitorului și dezvoltării în viziunea unor specialiști. Contribuția cercetării la eforturile de dezvoltare (**Em. S.**) 26
- Forumul mondial al economiștilor (**Vladimir Trebici**) 29
- R.S. Vietnam: Edificarea economiei socialiste pe întreg teritoriul patriei (**Alexandrina Popa**) 30

ÎN SUPPLEMENTUL NUMĂRULUI: Relații financiar-valutare și comerciale internaționale

IN THIS ISSUE

- The economic and financial mechanism: functional and efficient. Differentiated self-management in the activity of design (**Ioan Sirb**) 7
- The socialist agrarian revolution in Romania. The agrarian problem in the stage of building up the manisidedly developed socialist society (II) (**D. Dumitru**) 10
- Considerations on the factors and types of economic growth in socialism (II) (**C. Popescu, H. Dragomirescu**) 15
- „R.E.” debate. The small industry — large possibilities to turn into account the local resources and the traditional handicraft industries 18
- Scho ls ● trends ● economists. Traditions of the cooperative organisations' participation to the economic progress (II) (**Prof. dr. Niță Dobrotă**) 22
- Requirements of a new international economic order. Promoting equitable relations among nations (**Victor Duculescu**) 24
- Research contribution to the development efforts (**Em.S.**) 26
- The Socialist Republic of Vietnam. Building up the socialist economy all over the country (**Alexandrina Popa**) 30

DANS LE NUMERO

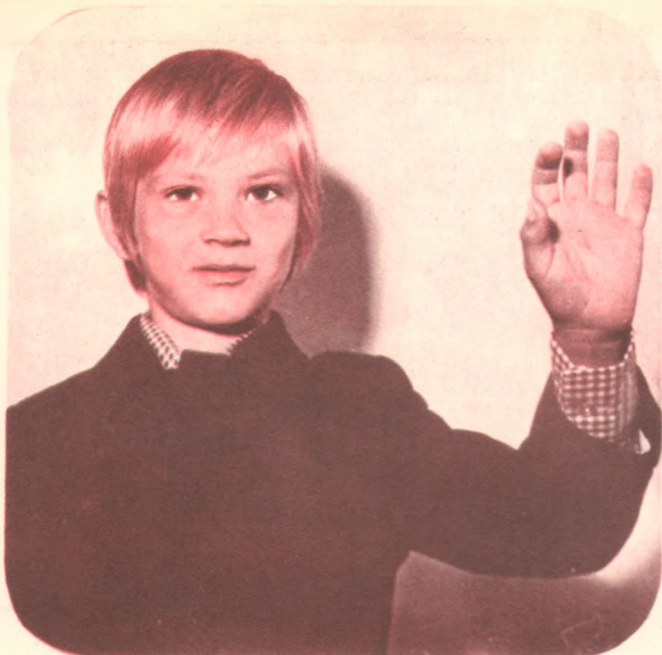
- Le mécanisme économique et financier: bon fonctionnement, efficience. Application différenciée de l'autogestion dans l'activité de design (**Ioan Sirb**) 7
- La révolution agraire socialiste en Roumanie. Le problème agraire à l'étape de la construction de la société socialiste multilatéralement développée (II) (**D. Dumitru**) 10
- Considérations sur les facteurs et les types de la croissance économique en socialisme (II) (**C. Popescu, H. Dragomirescu**) 15
- Le débat „R.E.” La petite industrie — amples possibilités de valorisation efficiente des ressources locales et des métiers traditionnels 18
- Ecoles ● courants ● économistes. Traditions de la participation des organisations coopératistes au progrès de l'économie (II) (**prof. dr. Niță Dobrotă**) 22
- Exigences d'un nouvel ordre économique international. Promouvoir des relations équitables entre nations (**Victor Duculescu**) 24
- La contribution de la recherche aux efforts de développement (**Em. S.**) 26
- La R.S. du Vietnam. L'édification de l'économie socialiste sur tout le territoire du pays (**Alexandrina Popa**) 30

ИЗ СОДЕРЖАНИЯ

- Экономико-финансовый механизм: функциональность-эффективность. Дифференцированное применение самостоятельного хозрасчета в проектной деятельности (**Иоан Сирб**).... 7
- Аграрная социалистическая революция в Румынии. Аграрный вопрос в этапе создания многогранно развитого социалистического общества (II) (**Д. Думитру**) 10
- Соображения относительно факторов и типов экономического роста при социализме (II) (**К. Попеску, Х. Драгомiresку**)..... 15
- Мелкая промышленность — крупные возможности эффективного использования местных ресурсов и традиционных ремесел (**Обеуаждене**) 18
- Школы ● течения ● экономисты. Традиции участия кооперативных организаций в деле прогресса экономики (II) (**проф. др. Ница Доброта**) 22
- Требования установления нового международного порядка. Развитие справедливых отношений между нациями (**Виктор Дукulesку**) 24
- Проблемы будущего и развития в мировоззрении некоторых специалистов. Вклад исследования в усилия направленные на развитие (**Em. С.**) 26
- С.Р. Вьетнам. Создание социалистической экономики на всей территории родины (**Александрина Попа**) 30

Abonamentele se incheie la oficiile postale, factorii postale și difuzorii voluntari de presă din întreprinderi și instituții. Prețul unui abonament (inclusiv suplimentul săptăminal): pentru întreprinderi și instituții — 260 lei anual; pentru cursanții tuturor formelor de învățământ politic și profesional, elevi, studenți — 130 lei pe an, 65 lei pe 6 luni, 32,50 lei pe 3 luni. Termen limită de încheiere a abonamentului: 20 ale lunii anterioare perioadei de abonare.

Redacția și administrația: București Bd. Magheru nr. 28—30 etaj I, 70159, sectorul I Cont I.S.I.A.P. 645150228 B.N.R.S.R. — filiala sector I București
Tiparul: Combinatul Poligrafic „Casa Științei”

VACANȚA E PE SFÎRȘITE!

Cumpărați
din timp
uniforme școlare
pentru copiii
dumneavoastră!

Cumpărând acum copiilor dv. uniforme de care au nevoie în noul an școlar, beneficiați de câteva avantaje importante:

- evitați aglomerația specifică din ajunul deschiderii școlilor și grădinițelor;

- cîștigați timp prețios pentru că vinzătorii au posibilitatea să vă satisfacă solicitările cu promptitudine;

- acum găsiți un sortiment complet de mărimi de uni-

forme pentru școlari, elevi, pionieri și șoimi ai patriei.

Magazinele **MATERNA**, magazinele de confecții pentru copii precum și marile magazine universale ale comerțului de stat vă invită să beneficiați de aceste avantaje!

PENTRU SEZONUL CALD

magazinele și raioanele specializate ale comerțului de stat vă oferă cele mai recente creații vestimentare inspirate din cele mai noi evoluții ale modei, completeate și asortate cu accesoriile care conferă ținutei eleganță și farmec.

